VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

VESTNIK

Murska Sobota, 7. januarja 1993 • Leto XLV • Št. 1 • Cena 70 SIT

Sesutje radgonskega sejma

Str. 5

Polju za počitek in otrokom v veselje. Zato pada sneg. Da ne bi dedki vnučkom govorili o snegu tako kot o minulih časih... Foto: NJ in AP

Raj po slovensko

Najprej je bil dan in po njem se je začelo leto 1993. Prestopili smo časovni prag, ko bodo obljube o »raju po slovensko«, kot so nam ga z besedami slikale politične stranke in veljaki, z vsakim novim dnem dobivale zemeljsko težnost.

Sedaj, ko je utihnil žvenket kozarcev, ko smo besede, fraze o najlepših željah in voščilih spet pospravili vsaj za leto dni. Ko je več prazničnega nadiha, smo se zbudili v navaden dan. In bil je drugačen od tistih v minulem letu. Takega, drugačnega, so ga najprej spoznali bolniki, ki so takoj po novem letu v zdravstvenih ustanovah iskali zdravniško pomoč. V ambulantah je naenkrat poleg bolezni postalo pomembno, kako pravilno in čim hitreje zapisati nešteto potrebnih podatkov in številk o bolniku. »Popisa« bolnikov pa so se lotili s svinčnikom in papirji, za kar ni opravičila, prav tako ne za to, da zdravstveni delavci niso pravočasno dobili vseh navodil za delo po novem in so se učili »v živo«. Bolniki so seveda morali čakati, nekateri z manj, drugi z več potrpežljivosti. Slednji morda tudi s kančkom zadovoljstva, da so končno lahko izbrali svojega zdravnika, in ker so se na »odprti volilni listi« znašli tudi zdravniki. Tistim »dobrim« bo to, da si jih bodo bolniki želeli za osebnega zdravnika, končno prva potrditev njihovega prizadevnega dela, saj do sedaj razlike med dobrimi, slabimi zdravniki, seveda po meri bolnikov, niso imeli priznane, vsaj ne pri vrednotenju njihovega dela.

Če so nam še pred volitvami zatrjevali, da imamo vse možnosti, da nam bo bolje in da pridemo v raj, tja gotovo ne vodi tista zdravstvena novost, ki določa, da si morajo socialno ogroženi, laže duševno prizadeti, invalidi in ostareli sami doplačevati zdravstvene storitve, saj se ni našel nihče, da bi zanje plačal premijo za skupinsko prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Tudi za nezaposlene nihče ni odprl mošnje, sami so morali dati iz svojega žepa. Tisti, ki si niso mogli odtrgati za plačilo zavarovalne premije, si lahko samo želijo: »Daj bog, da bi bili zdravi!«

To, da bi bili zdravi, je bilo slišati tudi v novoletnih voščilnicah, in da bi nam bilo bolje kot v letu, ki je za nami. To so si gotovo izrekli tudi delavci, ki bodo v imenu hitrejšega razvoja države, reševanja podjetja in gospodarstva zapustiti delovna mesta. Po ocenah republiškega zavoda za razvoj jih bo brez dela ostalo vsaj deset tisoč, ki se bodo pridružili že skoraj sto štirinajst tisoč brezposelnim v Sloveniji.

Vsak po svoje si pač predstavlja obljubljeno deželo in vidi pot do nje. Toda zame revščina in socialne stiske, ki se nam kažejo na pragu novega leta, niso dostojanstvene. Tudi vrednote enakosti se vedno sodijo v naš čas, pa tudi pravično socialno razlikovanje, ki pa vendar ne pomeni odrivanja posameznih slojev na družbeno obrobje. Tisti, ki morajo odhajati iz podjetij v imenu hitrejšega razvoja, pa so z vsakim dnem bolj na robu, od koder je malo možnosti, da se bodo še kdaj vrnili. Tistim, ki jim razmišljanje o socialni državi v sedanjem času ni povšeči, je le treba naznaniti, da se nam obeta »socialno« leto, pa ne zato, ker so ali bodo tako hoteli in rekli politiki. Po napovedih bo prihajajoče leto zaznamovano tudi s tem, da si bodo delavci kljub vsemu sami iskali pravico. Brezposelni, ki so lani prejemali nižja denarna nadomestila so že napovedali, da bodo izterjali premalo izplačan denar, oglasili in so se tudi sindikati, ko je gospodarska zbornica enostransko odpovedala kolektivno pogodbo za gospodarstvo.

MAJDA HORVAT

Čas je za liberalno-diktatorsko vlado

str. 3

Kačkavalj

str. 7

Spet zaplet na Razkrižju

Ko je že kazalo, da bo v razkriški župniji, potem ko so se sprijaznili z nekaterimi začasnimi rešitvami (slovenska polnočnica, slovenske maše ob nedeljah in cerkvenih praznikih ter možnost vseh obredov v slovenščini, če se o tem dogovorijo z ljutomerskim kaplanom MARJANOM ROLO), vsaj nekaj časa mir, je nepričakovano vzplamtela nova iskra.

Gre za neke vrste diktat župnika SLAVIČKA oziroma zagrebške nadškofije, kamor še vedno spada razkriška župnija, da sestra VIDA ŽABOTOVA ne sme več poučevati verouka. To nalogo je sprejela predvsem na željo staršev in z njenim delom so bili vsi zelo zadovoljni. Otroci še nikoli doslej niso tako množično obiskovali verouka. Župnik Slaviček pa je zaman oznanil svoj urnik za poučevanje v hrvaščini, tako kot je to počel vsa leta doslej. Tako se otroci tudi niso naučili moliti v slovenskem jeziku. Zdaj je naenkrat vse drugače, in to je najbrž trn v peti hrvaški cerkvi. Kardinal KUHARIČ je med drugim v intervjujih za nekatere hrvaške in slovenske časnike izjavljal, da je bilo Razkrižje vedno del hrvaškega naroda in celo ozemlja. To je tamkajšnje domačine zelo prizadelo in še bolj spodbudilo v prizadevanjih, da se čimprej priključijo k mariborski škofiji vendar, dokler ne pride o tem dekret iz Vatikana, se to ne bo zgodilo. Hrvaška cerkvena oblast pa si celo prizadeva, da do tega sploh ne bi prišlo. Nov pritisk na farane je zahteva, da mora sestra Vida prenehati s poučevanjem verouka, namesto nje pa bi lahko opravljal to delo ljutomerski kaplan Rola. V torek zvečer je mariborski škof KRAMBERGER za takšno rešitev več kot 2 uri nagovarjal skupino okrog 60 faranov, ki so prišli na pogovor z njim v Ljutomer. Zakaj se niso srečali na Razkrižju, nismo mogli dobiti uradnega pojasnila, ker mariborski škof ni dovolil, da bi novinarji prisostvovali temu pogovoru in tudi ni hotel dati nobene izjave. To se nam je zdelo čudno. Kot smo zvedeli od nekaterih prisotnih faranov, so morali hočeš nočeš popustiti in sprejeti začasno rešitev. Sestra Vida lahko poučuje verouk samo še do konca tega meseca (prvega polletja), potem pa bo nadaljeval kaplan Rola. Farani pa so vseeno naročili škofu Krambergerju, naj skuša v pogajanjih z zagrebško škofijo doseči, da bi sestra Vida smela vsaj pomagati pri verouku.

JOŽE GRAJ

VREME

Ob koncu tedna bo precej jasno in nekoliko topleje. Zjutraj in dopoldne bo po nekaterih nižinah megla.

Vestnikov koledar

7. januar, četrtek, Zdravko
8. januar, petek, Severin
9. januar, sobota, Julijan
10. januar, nedelja, Viljem
11. januar, ponedeljek, Pavlin
12. januar, torek, Tatjana
13. januar, sreda, Veronika

Pregovora

Zimska odjuga in fantovska obljuba nič ne veljata.
Zima in gospoda nič ne podari.

aktualno okoli nas

Svet v letu 1992

SARAJEVO: Na dan referenduma...

SARAJEVO:... in dan po tem.

PADEC KOMUNIZMA V ALBANIJI – Zmaga Saliha Berishe.

SPREJETJE SLOVENIJE V OZN – Milan Kučan med govorom v palači svetovne organizacije.

MIROVNA ODPOSLANCA V BEOGRADU – Lord Owen in Cyrus Vance sta večkrat skušala posredovati med sprtimi stranmi v BiH, vendar brez kakega večjega uspeha.

POGREB IVANA KRAMBERGERJA – Tako je bilo ob zadnjem slovesu dobrotnika od Negove.

V iztekajočem se letu se je zgodilo marsikaj, kar je dodobra vzburilo svetovno javnost. Žal je še vedno v ospredju vojna v Bosni in Hercegovini, vojna žarišča pa so bila še marsikje po svetu. Medtem ko so tam skušali čimprej zaceliti rane in si utreti pot v boljšo prihodnost, so mirovna prizadevanja na tleh nekdanje Jugoslavije za zdaj le na papirju.

Za novo državo Slovenijo je bilo gotovo najpomembnejše mednarodno priznanje naše samostojnosti in neodvisnosti. Tako smo maja dobili sedež v palači OZN, do danes pa nas je priznalo že okrog sto držav z vseh koncev sveta. Pri nas je prišlo tudi do zamenjave vlade; krmilo je od Peterleta prevzel Drnovšek. Ob koncu minulega leta pa smo na volitvah za predsednika Republike Slovenije znova izvolili Milana Kučana. Hkrati sta se oblikovala državni zbor in državni svet novoizvoljenega slovenskega parlamenta.

Do velikih političnih sprememb je prišlo tudi drugod po svetu. Takoj na začetku leta je Butros Gali na mestu generalnega sekretarja OZN zamenjal Pereza de Cuellarja. Na večstrankarskih volitvah v Albaniji je zmagala opozicijska Demokratska stranka Saliha Berishe. To je hkrati pomenilo tudi konec komunizma v tem delu Balkana. Odstopila je francoska predsednica vlade Edith Cresson in novi premier je postal Pierre Beregovoy. V Nemčiji se je Hans Dietrich Genscher poslovil od funkcije nemškega zunanjega ministra, zamenjal ga je Klaus Kinkel. Tudi sosednja Avstrija je dobila novega predsednika; namesto Kurta Waldheima je bil izvoljen kandidat Ljudske stranke Thomas Klestil. V Italiji je postal deveti predsednik republike krščanski demokrat Oscar Luigi Scalfaro, saj je prejšnji predsednik Francesco Cossiga odstopil.

Parlament samozvane Zvezne republike Jugoslavije pa je za predsednika vlade izvolil ameriškega poslovneža in milijonarja Milana Panića, ki pa je bil pod težo pritiskov Miloševićevega režima naposled celo odstranjen s te funkcije. S pojasnilom, da se mu ni posrečilo države preoblikovati v »demokratično federacijo«, saj sta se Češka in Slovaška razcepili v samostojni državi, je odstopil predsednik Vaclav Havel. Največja in najpomembnejša sprememba pa se je zgodila v vodilni svetovni velesili ZDA. Republikanca Georga Busha je namreč dokaj prepričljivo porazil demokratski kandidat Bill Clinton.

Žal pa se bomo minulega leta spomnili tudi po žalostnih dogodkih. Umrl je eden največjih politikov tega stoletja, dolgoletni predsednik SPD in Socialistične internacionale ter nekdanji kancler Zvezne republike Nemčije nobelovec Willy Brandt. V Pragi je umrl eden izmed nosilcev češke pomladi 68 Aleksander Dubček. Pri nas pa se je zgodil gnusen umor predsedniškega kandidata Ivana Krambergerja, na katerega je na volilnem shodu v Jurovskem dolu streljal neznanec in ga smrtno ranil. Umora je bil osumljen Peter Rotar. Blizu Varaždina je vojaški mig jugoslovanske armade raketiral dva helikopterja evropskih opazovalcev, od katerih jih je pet izgubilo življenje. Velika tragedija se je zgodila v Sarajevu v ulici Vase Miskina, ko so na skupino ljudi, ki so čakali na kruh, srbski napadalci vrgli tri granate. Pri tem je bilo ubitih 16 Sarajevčanov, več deset pa jih je bilo hudo ranjenih. Spomnimo se tudi nekaterih naravnih ujm in potresov, ki so pretresli številne ljudi na tej naši Zemlji.

Da ne boste dobili občutka o preveč pesimističnem pogledu na dogajanje po svetu, vam bomo v sliki in besedi prikazali tudi svetlejše trenutke tega našega planeta. O tem dovolj zgovorno pričajo številni posnetki, narejeni na raznih koncih zemeljske oble.

MILAN JERŠE

ZAMENJAVA SLOVENSKEGA PREMIERA – Lojze Peterle čestita dr. Janezu Drnovšku.

JE SVET POZABIL NA SOMALIJO? – Zaradi lakote je vsak dan umrlo po tisoč prebivalcev te dežele, na robu preživetja pa sta dve tretjini ljudi. Končno so se vendarle zganili v svetovni organizaciji in tja poslali ameriške in druge vojake, ki varujejo konvoje s hrano.

PANIĆ IN ČOSIĆ – Dvojec na čelu samozvane Zvezne republike Jugoslavije ni mogel spremeniti osvajalne Miloševićeve politike.

ZADNJE SLOVO OD WILLYJA BRANDTA – Z najvišjimi državniškimi častmi so pokopali enega najvidnejših svetovnih politikov.

VAL BEGUNCEV IZ BiH – Tudi Republika Slovenija je medse sprejela veliko nesrečnih ljudi.

PROTEST PROTI FAŠIZMU IN ANTISEMITIZMU – Okrog sto tisoč Berlinčanov se je udeležilo množičnega pohoda proti naraščajoči nestrpnosti do tujcev.

ZMAGOSLAVJE – Novoizvoljeni predsednik ZDA Bill Clinton (levo) in podpredsednik Al Gore po novici o zmagi.

SPREHOD PO LJUBLJANSKIH ULICAH – Avstrijski kancler dr. Franz Vranitzky in slovenski premier dr. Janez Drnovšek med obiskom naše prestolnice.

STROGO NADZOROVANI PLAKATI – Na take in podobne prizore smo lahko naleteli pred decembrskimi predsedniškimi in parlamentarnimi volitvami v Republiki Sloveniji.

Čas za liberalno-diktatorsko vlado

Bismarck je nekoč v nemškem parlamentu izjavil: »So časi, ko se mora vladati liberalno, in so časi, ko se mora vladati diktatorsko. Vse se spreminja«.

V tej državi zdajle nimamo pravega časa, predvsem pa nimamo dovolj časa, da bi lahko čakali na spreminjanje časov in spreminjanje načinov vladanja. Tukaj je potrebno hkrati vladati na liberalen in diktatorski način. Na diktatorski način za področje gospodarstva, kolikor bi se v tej sferi politično še moralo kaj vplivati.

Edino prav pa je, da se ne vpliva, da se stvari prepusti njihovemu teku. Prav v tem je vrhunsko politično dejanje, da se namreč gospodarstvo prepusti diktaturi trga, tako kot je bilo včasih prepuščeno diktaturi proletariata, pri čemer proletariat kot subjekt, če se tako »marksijansko« izrazimo, seveda nikoli ni ničesar diktiral, diktiral je kvečjemu njegov duh, in prav ta njegov duh, duh proletariata, kakor se je prikazoval skozi dojemanje nomenklature, še naprej straši po tukajšnji ekonomiji in je ne pusti pri miru. Zato se še vedno, povejmo to naravnost in v obraz, ne dela, kot bi se moralo, še vedno se ne dela za evropski trg in po evropskih kriterijih, marveč se samo nekaj blebeta, bodisi o trženju, nezaposlenosti, socialni stiski in takih rečeh, bistveno pa je, da se ne dela. Pri čemer so seveda izjeme, ki se same potrjujejo.

Liberalno je potrebno vladati iz istega razloga, kot je tisti, zaradi katerega je potrebno vladati diktatorsko. Samo da z obrnjenim predznakom: pri diktatorskem načinu vladanja gre v resnici za ekonomski liberalizem, pri liberalnem načinu vladanja za politični liberalizem. To pomeni, da je potrebno polnokrvno uveljaviti vse politične svoboščine in pravice, brez vseh zadržkov, predvsem pa brez slehernega sprevračanja tujih političnih motivov in ekskluzivnim inavguriranjem svojega političnega prepričanja, kakor na primer počne tista politična država, ki v politični prostor nenehno bruha nekakšna svarila, češ, pazite, pazite, spet se dviga komunizem, oziroma, z druge strani, pazite, pazite, spet se dviga fašizem.

Temu narodu je potreben razmah. Če ga je seveda zmožen. To se mora šele pokazati, pokaže pa se najlaže, če se na oblasti vzpostavi velika koalicija, zveza strank LDS, SKD in ZL. Zato da se narava vladanja lahko prav razživi, da vse te tri velike stranke ne bodo ovirale druga drugo, da se bodo pustile nositi svojemu političnemu nagonu, svojemu inkorporiranemu makiavelizmu. Vladati morajo z zanesenostjo, ki je ne ovira opurtunistični zadržek, vladati morajo opuščeno in neprevidno. To se lahko zgodi samo takrat, če bodo skupaj na oblasti, če nobena od velikih ne bo stala ob strani in čakala na napake druge.

Kakor je to koristno za državo, tako je koristno tudi za vsako od teh strank posebej.

Poglejmo najprej, kakšne koristi bi od tega imela Združena lista. Nosilna stranka v tej združbi strank so kajpada nekdanji komunisti, ki imajo v svoji politični zgodovini nerodno obdobje po dolomitski izjavi, ko so izigrali takratne slovenske stranke ali, še bolje, ko so se jim te stranke dale izigrati, in so uvedli monopartijsko diktaturo, ki je trajala vse do prvih svobodnih volitev pred dobrima dvema letoma in pol. Današnji prenovitelji bi si v koalicijo s krščanskimi demokrati, svojimi dolgoletnimi zakletimi sovražniki, s katerimi so se izključevali, pridobili legitimiteto tako rekoč za nazaj. Njihova prenova ne bi bila samo politična, marveč tudi zgodovinska. S tem bi si za nazaj vzpostavili nekakšen socialdemokratski niz, ki je bil, če je v predvojni slovenski komunistični partiji kdaj bilo kaj socialdemokratskega, popolnoma pretrgan z dolomitsko izjavo, kar bi nedvomno pomenilo malone takojšnjo združitev s Pučnikovimi socialdemokrati, do katere bo sicer prišlo tudi brez tega, vendar na tak način prej. In toliko bolje za sprejem obeh strank v socialdemokratsko internacionalo, do katerega bi na tak način prišlo prej. Liberalni demokrati, ki bi se v veliki koaliciji znašli med tipično desno krščansko demokracijo, bi se lahko začeli obnašati kot nemški Genscherjevi liberalci. Kajti sredinski liberalni prostor morajo zasesti tudi dejansko, ne samo nominalno. Levo in desno stranko »svoje« velike koalicije, v kateri bi brez dvoma igrali glavno vlogo, prav zaradi tega, ker bi bila ta vloga glavna, pa jim ne bi bilo potrebno teči v brisani prostor, bi lahko uporabljali za »nerodna« opravila v brisanem prostoru, sami pa bi ob tem ohranjali navidezno čisto sredino, kjer pa je, kakor smo skušali uvodoma opozoriti, nekatere zadeve nemogoče izpeljati. Predvsem seveda tiste s področja gospodarstva.

Največ pa bi iz sodelovanja v veliki koaliciji pridobili krščanski demokrati oziroma desnica. Pa tudi najmanj bi tvegali. Zato ker bi bili edina od velikih strank in edina od političnih strani, pod čemer razumemo levico, desnico in sredino, istočasno notri in zunaj. Zatorej sodelovanje v veliki koaliciji zanje ne bi nikakršno strateško politično tveganje, bil pa bi taktični politični uspeh. Ne glede na to, kako uspešno ali neuspešno bi bilo. Zunaj vlade bi namreč ostal njihov »drseči« del Slovenska ljudska stranka, kot rezerva za desno politično opcijo. S to stranko pa se tako ali tako nameravajo združiti, razlika bi bila samo v tem, da bi ob sodelovanju v veliki koaliciji na to združitev morali počakati do naslednjih volitev. Eno je namreč gotovo: ne sodelovati v velikokoalicijski vladi je za SKD slabše kot sodelovati. Vladni staž jim je potreben bolj kot opozicijski, ki jim povrhu še škoduje, saj jih navdaja z resentimentom, ki so ga tako ali tako že polni iz povojnega obdobja. Ta nemočna prizadetost, da morajo stati ob strani in ne morejo povrniti, kakor bi lahko ohlapno opisali resentiment, jih dela naravnost »drevene« in nesposobne, da bi v politiki ravnali salonsko.

ŠTEFAN SMEJ

Se zgodovina ponavlja?

Prlekija poslej zase?!

Kaže, da postaja ideja o ustanovitvi nekakšne nove regije Prlekije vse bolj stvarnost, pred katero si je nemogoče zatiskati oči. Ljutomerska, radgonska, ormoška in lenarška občina se namreč v zadnjem času povezujejo na različnih področjih, vse možnosti pa še vedno niso izčrpane. Ali bo Ljutomer resnično postal središče prihodnje regije Prlekije, je za zdaj težko napovedovati, toda nekatera znamenja vendarle kažejo na možnost takega povezovanja omenjenih sosednjih občin. S tem bi seveda izbrisali geografski pojem Pomurje, ki je dolga leta povezoval, marsikdaj pa tudi ločeval občine na levem in desnem bregu reke Mure.

In kaj je tisto, kar močno druži Prleke? Spomnimo se le izdelave skupnega razvojnega projekta Slovenske gorice, ki je v Prlekiji naletel na ugoden odmev. Iz tega projekta so se že porodile nekatere konkretne pobude, med drugim so ustanovili mrežo podjetniških inkubatorjev, ki skrbijo za razvoj podjetništva, ustanavljanje novih podjetij in podjetniško svetovanje. Prleške občine so zelo tvorne tudi pri oblikovanju idejnih zasnov projekta Vinske ceste Slovenije, od katerega si veliko obetajo, poleg tega pa snujejo ustanovitev Prleške turistične zveze, čeprav že nekaj časa deluje Pomurska turistična zveza s sedežem v Murski Soboti. Vedno več je predlogov, da bi v Prlekiji imeli lastne inšpekcijske službe, ker se jim zdijo zdajšnje pomurske predrage. Ne gre prezreti tudi dogovarjanj o skupnem nastopu pri hranilništvu in sodelovanju pri urejanju kmetijskih zemljišč, ki zajemajo občine na desnem bregu Mure.

V takem razpoloženju torej Prlekija pričakuje začetek novega leta, ki naj bi navsezadnje prineslo tudi spremembe v teritorialni organiziranosti. Nedavne predsedniške in parlamentarne volitve, ko so ljutomersko in njene sosednje občine uvrstili v osmo volilno enoto, v kateri so doživeli neprijetnost, ker nihče od njihovih kandidatov ni bil izvoljen v parlament na državni ravni, pa vse bolj utrjuje spoznanje, da lahko Prlekija kot samostojna teritorialna enota doseže več. To pa navsezadnje pomeni, da bo reka Mura zopet postala ločnica, kot že tisočletje prej, med Prekmurjem in Prlekijo. Ali se zgodovina res ponavlja?

MILAN JERŠE

Tisoč novih knjig v Porabju

Slovenski koledar 1993

»Friški, friški bojte, zdravi, zdravi bojte v etom nauvom leti, naj Vam bog da zdravje in veselje, dosti vina, dosti žita pa sveti božji blagoslov!«

S to porabsko kolednico se začenja drugi del letopisa naših rojakov na Madžarskem – **Slovenski koledar 1993.** Avtor prvega zapisa pa je tokrat predsednik Republike Slovenije **MILAN KUČAN.** Rojakom onkraj meje med drugim sporoča, da je trajna opredelitev Slovenije, da morajo biti manjšine dejavnik povezovanja in ne razdvajanja narodov, dejavnik združevanja in ne nacionalističnega ločevanja ljudi. Tako pojmovanje vloge manjšin odseva tudi iz Sporazuma o zagotavljanju pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji, ki sta ga pred nedavnim sklenili obe sosednji državi. Govoreč o položaju Slovencev v Porabju, pa Milan Kučan ugotavlja, da se je le-ta po dolgih letih prizadevanj bistveno izboljšal. Med uspehi navaja predvsem ustanovitev samostojne Zveze Slovencev, lasten časopis Porabje in odprtje mejnega prehoda Martinje–Gornji Senik. Svoj nagovor pa končuje z voščilom za srečno in prijetno življenje v svetu miru, prijateljstva in razumevanja.

Nekoliko daljšo analizo narodnostnega razvoja in prizadevanja porabskih Slovencev (predvsem v zadnjih dveh letih) skuša podati **GEZA BAČIČ** in tudi on omenja kot velik dogodek ustanovitev Zveze Slovencev na Madžarskem. V nadaljevanju pa tudi ugotavlja, da so večdesetletna zaprtost Porabja, gospodarska, kulturna in jezikovna izoliranost od matičnega naroda in asimilacija v preteklosti pustile negativne posledice. Tako vse do nedavnega otroci niso imeli dovolj motivacije za učenje slovenskega maternega jezika in ga zunaj šole tudi niso veliko uporabljali. Nov meddržavni sporazum o kulturno-prosvetnem sodelovanju med Madžarsko in Slovenijo pa bo omogočil nove spodbude za kakovostnejše narodnostno šolstvo in dvig ravni znanja maternega jezika. K temu bodo prispevali tudi glasilo Porabje, kulturne skupine porabskih Slovencev, gostovanja skupin iz Slovenije, mejni prehod Martinje–Gornji Senik idr. Vse to pa še ne bo dovolj, če ne bo poskrbljeno tudi za gospodarski razvoj obmejnih krajev.

Bralce Slovenskega koledarja bo prav gotovo pritegnil prispevek **SILVE EÖRY** o zgodovini Slovencev in jih zanimal zapis IRENE PAVLIČ o tem, kako je z zakonom o manjšinah, ki naj bi ga sprejel madžarski parlament. Mnogi pa se bodo najbrž zamislili ob članku dr. **ALBINE NEČAK LÜK** Materinščina je imetje, ki govori o jezikovni vzgoji otrok. Kakšno mesto naj ima v sporazumevanju z najmlajšimi slovensko narečje? Ali naj ga starši podarijo otrokom kot dediščino, ki so jo tudi sami podedovali od svojih prednikov, ali pa naj ga zavržejo kot nepotrebno stvar? Kdor se odloči, da svojega jezika ne bo prenašal na svoje otroke, tvega, da se bodo ti kdaj pozneje kot odrasli spraševali: »Zakaj so me starši prikrajšali za znanje enega jezika?« Zmožnost sporazumevanja v dveh ali več jezikih je naložba, ki jo lahko starši brez večjega truda podarijo za popotnico svojim otrokom, če jih naučijo materinščino. Ali je mogoče, da takšne priložnosti ne bi izkoristili, če želimo svojim otrokom dobro?

Neizkoriščene priložnosti za ohranjanje slovenskega jezika v Porabju pa so tudi v cerkvi. **VILKO NOVAK** ob koncu svojega zapisa ugotavlja, da je slovenščina vedno bolj zatirana v vseh treh porabskih župnijah, da je »slovenstvo na Madžarskem križano in čaka svojo tretjo uro, da izdihne ob hinavskem zavijanju oči...«

Še bi lahko naštevali ter povzemali zanimive in aktualne prispevke, ki jih prinaša Slovenski koledar 1993. Dobro ga je torej vzeti v roke in prebrati od začetka do konca.

JOŽE GRAJ

Naslovnica porabskega Slovenskega koledarja, na kateri sta madžarski predsednik Arpad Gönc in predsednik Republike Slovenije Milan Kučan ob odpiranju mejnega prehoda Martinje-Gornji Senik.

Božja skrivnost in črkarska pravica

Na »janoševo« (27. decembra) okrog sedme ure zjutraj me je na dom poklical mlad, očitno izobražen in iskren moški, ki se je predstavil kot župljan pertoške fare. Po nevsiljivi izpovedi spoštovanja, med drugim je rekel, da moje javno nastopanje spremlja že iz časov prejšnjega režima, od takrat, ko sem še poučeval samoupravljanje s temelji marksizma, kar sem po njegovem opravljal kritično in dovolj odprto, me je vprašal, zakaj sem v božičnem pogovoru s pertoškim župnikom Jožkom Vinkovičem (pogovor je bil objavljen v lanski predzadnji, 51. številki Vestnika) besedo »bog« pisal z malo začetnico. Po telefonskem pojasnjevanju sem mu na njegovo zahtevo oziroma prošnjo obljubil, da bom brž ko bo zaradi prostora to mogoče, razloge za svoje ravnanje opisal še v Vestniku.

Tako se je spet enkrat namerilo, da tisto, kar v tem časopisu pišem o verskih rečeh, to mi je redakcijsko naloženo, ni po godu vsaj dvema skupinama ljudi. Poleg pripomb, ki zadevajo velike in male začetnice pri pisanju besede »bog«, ki jih tokrat nisem slišal samo od prijaznega gospoda, marveč še iz drugih ust in virov, sem slišal tudi še, recimo temu, rezke pripombe, da sem začel nekakšno pisno versko vojno za spreobračanje k verovanju. Pripombe torej od obeh strani, od verne in neverne. Iz česar vsaj na neki formalni ravni sledi, da je bilo besedilo napisano ustrezno, sredinsko. Tako za tiste, ki so »boga« že našli, kot za tiste, ki ga še iščejo, in za one, ki ga ne nameravajo iskati.

V zadevnem tekstu je beseda »bog« in »božje« z malo začetnico zapisana 8-krat. Še pred priobčitvijo me je na to opozoril tudi gospod župnik Vinkovič, ki je zapis pogovora zahteval v avtorizacijo. Ker je v pogovor vključen tudi krajši del iz njegovega napisanega avtointervjuja – gospod Vinkovič je namreč po predhodnem pogovoru z mano prinesel v redakcijo svoje razmišljanje o božičnih praznikih, ki ga je opremil z posameznimi vmesnimi vprašanji, ki naj bi sugerirala vprašanja sprašujočega – in je v tem odlomku beseda »bog« enkrat zapisana z malo začetnico, on pa jo je napisal z veliko, tako je torej zapisana **pomotoma,** sem mu obljubil, da se bo to popravilo. Zato, ker on kot katoliški duhovnik kajpada ne more imeti v mislih drugega boga kot tistega, za katerega v Pravilih slovenskega pravopisa, v odstavku Veroslovna in bajeslovna imena, v podpoglavju Velika začetnica, stoji, da se piše kot Bog, torej z veliko začetnico, ker gre za lastno ime. Na drugo popravljanje v tej zvezi nisem pristal iz kulturoloških in slovničnih razlogov.

Zgodilo se je tako, da iz tehničnih razlogov to ni bilo mogoče več popraviti. V Vinkovičevem stavku, ki se v originalu zapisan glasi »Pred skoraj dva tisoč leti pa je Bog postal človek«, je bila beseda »bog« natisnjena z malo začetnico. V prazničnih dneh je Vesnik dvakrat izšel že v sredo, tekste je bilo potrebno pošiljati in postavljati prej kot običajno in tako iz te doslednosti nismo mogli narediti nedoslednosti.

Da, natančno tako, iz doslednosti nedoslednost! Kajti, če se besedilo bere hermenevtično, razlagalno, potem je krščanski Bog, ki se po besedah gospoda Vinkoviča od bogov drugih verstev razlikuje po tem, da je postal človek in s tem postal Bog za kristjane, šele zdaj Bog, po počlovečenju razodeti Bog. Šele od tega mesta v njegovem besedilu je potrebno besedo »bog« pisati z veliko začetnico, ker gre za drugačnega boga. Na to drugačnost se sklicuje gospod Vinkovič sam. Ta Bog je drugačen kot starozavezni Bog, ki je za žide in kristjane sicer tekstovno skupen, ni pa fenomenalno enak. Za žide odrešenik še ni prišel, za kristjane se je Odrešenik že učlovečil.

Toliko k temu zapisu besede »bog«. Vseh drugih sedem spornih zapisov, če k temu spornemu štejemo še izpeljanko »božji«, je zapisanih v duhu besedila: za vse, ki iščejo božično skrivnost, tudi za tiste, ki so mi očitali, da bom, po tem tekstu sodeč, kmalu začel preganjati drugače misleče.

Še vedno pa trdim, da nas iz dvoumnosti, negotovosti, izza teme onkraj teme lahko potegne samo bog!

ŠTEFAN SMEJ

Bo nova vlada obračunala z Republiško upravo za ceste?

RUC obrniti na glavo

Ali imamo zares dobre strokovne službe, ki trošijo proračunski denar v naše dobro? To vprašanje se nam postavlja vedno znova, ko gledamo razna velika gradbena podjetja, ki so plačana za gradnjo ceste s proračunskim denarjem. Prekmurci in Prleki se lahko v teh mesecih sami prepričajo, ali je gradnja naših cest v resnici draga ali pa jo dražijo nepravilne poslovne odločitve in neorganiziranost. Na magistralki M-10/1 se postavlja s težkimi stroji kar nekaj gradbenih podjetij, prav gotovo pa jim bo zmanjkalo denarja še pred dokončanjem del. Tako je bilo tudi poleti 1992, ko so se ustavili stroji na vseh velikih cestnih gradbiščih po Sloveniji, ker da jim ministrstvo za finance ni hotelo plačati opravljenega dela. Menda je to ministrstvo tudi krivo, da so z obnovo magistralne ceste v Pomurju začeli šele septembra in ne že maja ali junija!

V vladi trdijo drugače. Menda je Ministrstvo za promet in zveze samovoljno dovolilo ustavitev del, ker je Služba družbenega knjigovodstva preveč brskala po finančnih zadevah Republiške uprave za ceste in Cestnega inženiringa. Odkrili so vrsto nečednih poslov, predvsem pa to, da je gradnja cest v Sloveniji za 30 odstotkov dražja kot v tujini, dovolili pa so si tudi različne nakupe, ki so bili knjiženi v breme naložb. RUC si je v svoje načrte zapisal tudi naslednje »želje«: 1,3 milijona tolarjev za kopiranje in tisk, 6 milijonov za informiranje, čez 3 milijone za članstvo v mednarodnih organizacijah, čez dva milijona za izobraževanje, približno milijon odpisanih terjatev, 77 milijonov tolarjev za razvoj opreme in gradnjo vzdrževalnih baz ter predvidenih 91 milijonov za gradnjo mejnega prehoda Šentilj–Pesnica. Neupravičena uporaba službenih avtomobilov v zasebne namene je v tem primeru zgolj kapljica v prepolni čaši.

Drugi problem, ki je najbolj motil Janeza Kopača, dosedanjega predsednika odbora za proračun in javne finance, je Cestni inženiring, v katerem je skoncetrirana slovenska vrhunska cestna stroka. Registriran je kot gospodarsko podjetje, vendar se skoraj v celoti financira iz proračunskih sredstev.

»Cestni inženiring se vendarle okrog 95-odstotno financira iz proračuna in je v bistvu po svoji vsebini proračunska inštitucija, čeprav formalno ni. To je stanje, ki zamegljuje vse skupaj in zaradi katerega prihaja do napačnih knjiženj in nenamenske porabe. RUC je ob sodelovanju s Cestnim inženiringom zaradi napačnih knjiženj kršil zakon o proračunu, ki govori o namenskosti porabe. V tem je greh. Cestni inženiring bi moral biti samostojna firma, ki se mora kot katerakoli druga potegovati po natečaju za dela, vi pa imate sklenjeno monopolno pogodbo« (Janez Kopač, Majhne, a smrdeče packarije, sobotna priloga Dela, 12. december 1992)

Prišlo je namreč do tega, da je Cestni inženiring začel na breme novogradenj prenašati tudi razsipništvo cestne uprave. Ali je prevzgoja množice sodelavcev RUC-a in Cestnega inženiringa še mogoča?

BBP

Primorje, Gradis in SCT na pomurskih cestah

Izpolnjeni načrti

V drugi polovici lanskega leta so v Pomurju gostovala vsa največja slovenska gradbena podjetja, kot so SCT, Primorje, Gradis in Cestno podjetje Maribor. Obnavljajo namreč magistralne cestne povezave, ki prav gotovo spadajo med najbolj uničene. Že sedaj je znano, da proračunskega denarja, ki so ga v ta namen določili v republiški skupščini, ne bo dovolj za dokončanje del. Res pa je, da bi lahko, če bi se v skupščinskih klopeh prej »odločili«, vsi odgovorni v občinah in na RUC-u pa pravočasno poskrbeli za vso potrebno dokumentacijo, to zimo in snežne padavine pričakali z dokončanimi cestami. Tako pa se bomo morali v meglenem in mrzlem vremenu, v snegu in poledici prebijati mimo raznih obvozov in napol dograjenih cest.

Najtežja je bila prav gotovo obnova ceste v središču Gornje Radgone, saj je bilo potrebno istočasno obnoviti tudi celotno komunalno infrastrukturo; Cestno podjetje Maribor je uspelo končati z asfaltiranjem še pred začetkom slabega vremena, prometni strokovnjaki iz regije in Ljubljane pa morajo še določiti prometno signalizacijo v mestu. Gornja Radgona bo tako končno dobila semaforje. Krajevna skupnost Gornja Radgona, občinska vlada in predstavniki Pomurskega sejma pa so že napisali zahtevo za takojšnjo dodatno obnovo občinske oziroma mestno-sejemske ceste mimo sejmišča (Cesta na stadion) v Gornji Radgoni. Zaradi obvoza, ki je bil speljan po tej cesti, narejeni predvsem za lokalne potrebe, je cesta popolnoma uničena. Glavni krivci razdejanja sejmiške ceste so težki tovornjaki, ki so vozili po obvoznici skozi stanovanjsko naselje v Gornji Radgoni, čeprav je bilo to prepovedano.

Na natečaju so dobila večino večjih del v Pomurju druga slovenska gradbena podjetja, pa tudi domače Cestno podjetje Murska Sobota je opravilo dobršen del obnov in prelastitev magistralnih in regionalnih cest. Odgovorni na CP M. Sobota Marjan Pucko je povedal, da so njihovi delavci že pred mesecem obnovili cesto Pertoča–Večeslavci–Ropoča, konec novembra so končali dela na cesti Nuskova–Slaveči in Adrijanci–Petrovci, še letos (del spomladi) pa bodo asfaltirali tudi cesto Matjaševci–Trdkova. V gornjeradgonski občini so končali asfaltiranje ceste Spodnja Ščavnica–Okoslavci, prav tako je končana asfaltna povezava v gornjeradgonski občini v smeri od Ihove do Negove (žal je na tej cesti še 300 metrov makadamske ceste v lenarški občini), morali so asfaltirati tudi več krajših odsekov, del Gubčeve ceste in Prežihovo ulico v Gornji Radgoni, uredili in asfaltirali pa so tudi parkirne prostore pred zdravstvenim domom v Gornji Radgoni. V ljutomerski občini so soboški cestarji uspeli končati obnovo 5 kilometrov ceste Radoslavci–Moravci in Grabe–Branoslavci ter 2,5 kilometra ceste Ljutomer–Krapje. V lendavski občini so gradili dodatni pas na cesti od Dolge vasi proti mejnemu prehodu.

Poleg tega so delavci Cestnega podjetja Murska Sobota ostala večja gradbena podjetja, ki gradijo magistralno cesto M-10/1, oskrbovali z materialom. Tako sta podjetji SCT in Gradis vozili gramoz iz dokležovske gramoznice in asfaltno maso iz asfaltne baze v Lipovcih. Primorje pa raje sodeluje z Varaždinom, saj vozijo za cesto na odseku Črenšovci–Julamarof asfalt iz Varaždina.

BERNARDA B. PEČEK

Gornjeradgonski ARCONT uspešno sklenil leto 1992

4000 bivalnikov iz G. Radgone

Bivalne enote, ki so jih pred mnogimi leti začeli izdelovati v takratni Avtoradgoni, se nikakor ne morejo primerjati z bivalniki, ki so jih izdelali v letošnjem letu. Skupno so jih poslali naročnikom 4000, kar je največja številka, ki so jo izdelovalci in sestavljalci teh začasnih, a varnih bivalnih enot, kdaj dosegli. Njihove že izpolnjene delovne programe je močno povečalo naročilo mirovnih sil OZN, saj so v zadnjih mesecih zanje izdelali 1500 bivalnih enot. Oktobra so podpisali dodatno pogodbo za izdelovanje bivalnih enot – kuhinj in tudi s temi so bili unproforjevci nadvse zadovoljni. Kuhinjsko opremo so naročili v Igu Ljubljana, manjše stvari (omarice, police) pa izdelajo kar njihovi mizarji).

»To je neverjetno, kakšen sistem sta ta OZN in Unprofor. Tu se nimaš kaj dosti pogovarjati ali pogajati, oni postavijo svoje pogoje, ki jih je potrebno izpolniti. Oktobra in novembra so prišli te zahtevnejše bivalne enote – kuhinje pogledat specialisti finskega bataljona: elektrikarji, tehnični, sanitarni in drugi strokovnjaki. Nismo imeli nobenih reklamacij, le nekaj pripomb za izboljšave,« je povedal Slavko Golob, vodja proizvodnje v ARCONTU.

Tudi v letu 1993 bo dovolj dela za 360 delavcev, od katerih je 120 pogodbenih – to so delavci iz drugih podjetij, ki so trenutno brez dela. 30. decembra so podpisali novo pogodbo z avstrijskim partnerjem za dobavo 1500 bivalnikov.

bbp

Štiritisoči bivalnik iz ARCONTA ni kar tako; zadnje dni decembra je bilo v teh delovnih prostorih, kjer so vse leto delali od jutra do poznih nočnih ur, praznično. Zaradi delovnega uspeha, zaradi novoletnih praznikov, pa tudi zaradi stolitrskega »pučla«, ki ga je zaradi izgubljene stave pripeljal tehnični vodja Rudi Slogovič, so imeli delavci vso pravico, da se veselijo.

Sobota dobila prvi pokriti bazen in savne

Diana več kot hotel

Doslej smo poznali soboški hotel Diana po pestrosti ponudbe; eni že od nekdaj radi zahajajo v slaščičarno, drugi spet raje hodijo v prenovljeno restavracijo Pinki (kjer je bilo včasih kegljišče) na malice ali na kosila in večerje v belo-modno hotelsko restavracijo, tretji spet poznajo Diano predvsem v nočnem času, ko se z družbo napotijo v kavarno ali diskoteko. Upokojenci radi posedajo v hotelskem salonu ob kartah in šahu, mladina in čakajoči na avtobus pa poznajo predvsem gostinski lokal pri avtobusni postaji.

Odslej bomo imeli še razlog več, da obiščemo Diano – prav gotovo to ni več zgolj hotel, ampak Podjetje za turizem in gostinstvo, ki se ukvarja z vrsto dejavnosti. Konec leta 1992 so namreč predali namenu prizidek in obnovljen del hotelske zgradbe, v katerem so uredili termalno-rekreacijski center. Lokacija sicer ni najprimernejša za tovrstno dejavnost, saj je v neposredni bližini avtobusne postaje, parkirnih prostorov in mestnega središča, toda na srečo so prostori tako visoko, da bodo kopalci videli predvsem oblake in zgradbe v daljavi.

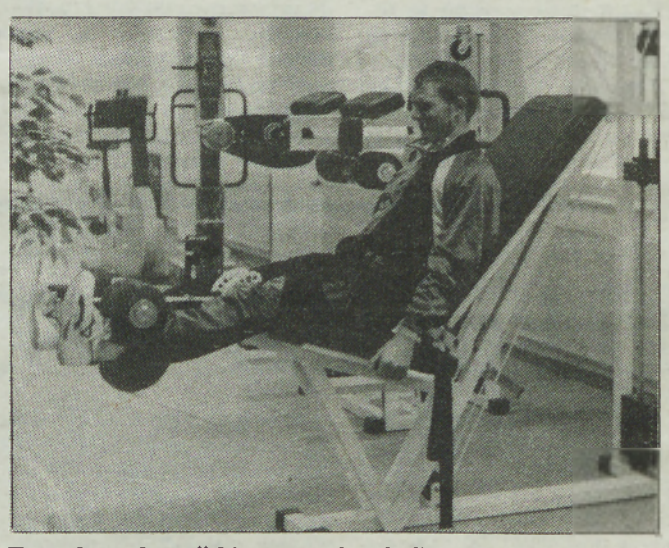

Termalno-rekreacijski center v hotelu Diana je stal okrog 1,6 milijona mark.

Vsekakor je to (lahko) šele začetek petega rekracijsko-turističnega centra v Pomurju, ki bo zgrajen zaradi termalne vode.

Murska Sobota je tako končno dobila prvi pokriti bazen s termalno vodo, čeprav bo ta bazenček bolj za namakanje kot kopanje, pa vseeno... sredi Sobote bo na voljo prostor, kamor bodo lahko šli mladi in stari (verjetno bo potrebno ločiti strukturo obiskovalcev po dnevih in urah!) v finsko ali turško savno, se razgibavat v prostor za fitnes, sproščat v »whirl polle« ali »mega-brain« ter sončit in počivat v solarij. Prav tako je navoljo bazen s termalno vodo, kmalu pa še igrišče za »squash« (tudi to je novost pri nas).

Cena bo prav gotovo bistveno višja kot v poletnem kopališču, ki je bilo kljub ogrevani vodi znano po najnižji ceni storitev, bo pa nižja kot v termalnih zdraviliščih. Kdor se bo želel redno razgibavati in sproščati, je najbolje, da se včlani in kupi letno karto, ki stane okoli 29 tisoč tolarjev, še bolj racionalno pa je vzeti polletno vstopnico za popoldansko uporabo savne in bazena (13.770). Enkratno kopanje stane 135 tolarjev dopoldne in 180 popoldne; družinska karta stane 360 oziroma 450 tolarjev. Otroci do 5. leta starosti, ki bodo uživali v majhnem bazenu »čofotalniku«, imajo prost vstop, osnovnošolci in upokojenci pa bodo za dopoldansko kopanje odšteli le 90 tolarjev.

BERNARDA B. PEČEK
foto: Nataša Juhnov

Petrol je Gornji Radgoni že nakazal čez 80 milijonov tolarjev

Končno bencinski servis?

Po skoraj 15 letih načrtovanj in predvidevanj bo Gornja Radgona le dobila nov bencinski servis s spremljajočimi objekti. 30. novembra sta namreč Petrol in Sklad stavbnih zemljišč občine Gornja Radgona podpisala pogodbo o oddaji delno komunalno urejenih stavbnih zemljišč v industrijski coni.

Kot najugodnejši ponudnik na javni razpis, ki je bil objavljen 30. oktobra, se je po pričakovanjih prijavil Petrol. Konec novembra so sklenili pogodbo, v javnem razpisu pa je tudi določeno, da mora izbrani ponudnik v 15 dneh od prejema pogodbe plačati določene zneske. Če obveznosti ne bi pravočasno poravnal, bi se štelo, da odstopa od dobljenega stavbnega zemljišča. Prav tako pa je določeno, da mora graditelj začeti z deli v 6 mesecih od dneva razpisa. Skupna vrednost zemljišča z obstoječo komunalno infrastrukturo je 80 449 861 tolarjev, od tega bo AVTORADGONA za zemljišče dobila 35 330 311 tolarjev. Denar bo najverjetneje prejel AR ŠPED, saj bo bencinski servis zgrajen na ograjenem parkirnem prostoru za tovornjake, izgubili pa bodo tudi dve bencinski črpalki. Prav tako bo po dograditvi novega bencinskega servisa ukinjena črpalka v mestu.

Gornja Radgona bo dobila morebiti že prihodnje leto poleg nove bencinske črpalke objekt za prodajo plina (torej prodaja za hotelom Grozd več ne bo potrebna), avtopralnico, gostinski objekt s prenočišči, restavracijo in trgovino.

Občina Gornja Radgona (sklad) je 17. decembra prejela denar, torej lahko pričakujemo, da bodo z gradnjo začeli že spomladi.

BBP

Pomurska banka

Vzdržati kljub konkurenci

Časi prisilnega združevanja kapitala so mimo, bančna konkurenca je vedno večja in tega se dobro zavedajo tudi v Pomurski banki, kjer odnosom s svojimi komitenti namenjajo posebno pozornost. Pomurje je prostor, kjer se stikajo štiri države, zato je to območje še posebno zanimivo za bančne ustanove. Kmalu so se tu pojavile številne nove banke, vendar v Pomurski banki pravijo, da ohranjajo prednost, ki jo v tem prostoru imajo, zato jim je tudi uspelo obdržati veliko večino žiro računov pomurskih podjetij.

Nesporno je, da se bo tudi v Pomurju spreminjala sestava gospodarstva, z ustanovitvijo sektorja za drobno gospodarstvo pa želijo spodbujati predvsem razvoj podjetništva. Podjetje Feniks se ukvarja s prometom nepremičnin in premičnin, poudarek pa daje tudi drugim storitvam, od svetovanja do sodelovanja pri vrednotenju podjetij. Med novostmi minulega leta omenjajo v Pomurski banki še bankomate, ki so jih uredili v vseh štirih občinskih središčih, bančne sefe in plačilno kartico aktiva, s katero je možno plačevanje že na 180 prodajnih mestih v Pomurju, mreža teh prodajnih mest pa se nenehno širi. Težave, ki so v preteklem letu pestile gospodarstvo, niso obšle tudi bančništva, likvidnostne težave, s katerimi so se občasno srečevali, pa so v Pomurski banki uspešno premagovali. Likvidnost banke se je v zadnjem času izboljšala, še vedno pa jo težijo nekatera bremena preteklosti. Pomurska banka je bila namreč soudeležena pri večini pomurskih naložb, med njimi pa so bile tudi nekatere slabe. Takšnih slabih naložb je bilo v Pomurski banki za poldrugo milijardo tolarjev, vendar so jih dobršen del že uspešno sanirali, tako da so ta znesek prepolovili.

Poslovno leto v Pomurski banki uspešno končujejo, vedno več je zdravih naložb, banka pa si ponovno pridobiva zaupanje, ki ga je nekoč že imela. V dveh letih ji je uspelo izplačati za 70 milijonov nemških mark deviznih vlog, uspešno pa se dogovarjajo za preostalih 55 milijonov mark deviznih vlog, saj je devizni minimum Pomurske banke že dosegel 22 milijonov mark, za obvezno rezervo pa so v banki namenili 7 milijonov mark. Da se zaupanje varčevalcev ponovno vrača, najbolj zgovorno potrjujejo nove devizne vloge, ki so že dosegle vrednost 20 milijonov nemških mark.

LUDVIK KOVAČ

Zunanji sodelavci Pomurskega sejma napovedujejo zaton sejemske dejavnosti v Gornji Radgoni

»Mi nismo nobeni ‚oni tam gori'!«

Pomurskega sejma v Gornji Radgoni ni in ga ni bilo, saj v minulih 17 letih na sodišču ni bil registriran kot poslovna enota. Gospodarsko razstavišče Ljubljana (zdaj so vsi vodilni v delniški družbi Ljubljanski sejem, medtem ko družbeno podjetje Gospodarsko razstavišče še čaka na lastninjenje) je tako ogoljufalo zaposlene v Gornji Radgoni, občino Gornja Radgona, Pomurje in številne zunanje sodelavce, ki so sodelovali pri organiziranju, razvijanju in pripravljanju razstav in ocenjevanj. Kmetijsko-živilskega sejma ne bi bilo brez sodelovanja strokovnjakov, kot so *Gusti Grof* (dolgoletni predsednik Skupščine razstavljalcev, pomagal je pridobivati razstavljalce in denar, saj je bil vodilni v ABC Pomurki), *Janko Slavič* (direktor KZ Radgona, ko je gradila halo na sejmišču, osnovni kreator in nosilec obsejemske dejavnosti, predsednik Živinorejske poslovne skupnosti), *Lojze Slavič* (nosilec strokovnega programa, angažiral je sodelovanje celotnega ŽVZ-ja, pomagal reševati investicijske probleme), *Milko Kranjc* (dolgoletni predsednik upravnega odbora, organizator vinogradniških in sadjarskih prireditev in drugo) in *Milan Erjavec* (vodja živinorejskih razstav, zaslužen za razvoj pomurske živinoreje).

Vsi ti ljudje niso vedeli ničesar o reorganizaciji Gospodarskega razstavišča Ljubljana, h kateremu spada od leta 1975 tudi Pomurski sejem v Gornji Radgoni. Počutijo se ogoljufane, saj so za uveljavitev kmetijsko-živilskega sejma, gradnjo številnih objektov in nasploh razvoj Pomurskega sejma zaslužni prav zunanji strokovni sodelavci in ne knjigovodje in računovodje v Ljubljani. Pri lastninjenju in novem organiziranju so na vse to pozabili. Kdo je oktobra 1991. leta namerno pozabil na zunanje sodelavce: vodilni v Gornji Radgoni ali v Ljubljani?

Vsega ne morejo prikriti in zanikati!

Direktor Pomurskega sejma v Gornji Radgoni **Ivan Kovač** je v začetku julija 1992 prejel pismo, ki ga je v imenu zunanjih sodelavcev podpisal Gusti Grof. V njem je med drugim zapisano: »Zunanji sodelavci smo žrtvovali ogromno časa za razvoj sejma, delali smo volontersko, ker smo menili, da je to naš sejem, da smo mi njegov del. Nikoli nismo pričakovali denarnega nadomestila. Bili smo zadovoljni, da se je sejem razvijal, da se je prek njega afirmirala regija. Pri tem tudi nismo gledali na občinske meje in se tudi nismo delili na levi in desni breg reke Mure ... Ni nam žal, da smo delali, vendar pa smo prizadeti z dogovarjanji okrog sejma. Brez naše vednosti se je sejem reorganiziral. Če me spomin ne vara, je več kot 20 razstavljalcev finančno sodelovalo pri razvoju sejma. Ali oni nimajo pravice vedeti, kaj se dogaja s sejmom? Sejem bi se moral organizirati kot samostojno podjetje. Tako kot je sedaj, je sejem izgubil svojo identiteto in samostojnost. S stališča sejma, s stališča pokrajine je to strateško zgrešena poteza. Postavlja se vprašanje, kdo je odgovoren, da je do tega prišlo. Kmetijskega sejma brez njegove samostojnosti in organizacijske povezanosti (s kmetijskim zaledjem) ni mogoče voditi iz Ljubljene. Prepričan sem, da se bodo posamezne prireditve in dejavnosti počasi začele seliti v Ljubljano. Eksistenca nas zunanjih sodelavcev ni odvisna od usode sejma. Vendar pa se ne morem strinjati, da se nekdo tako igra z našim minulim delom, da se o usodi sejma odloča v zaprtih krogih, da o sejmu odločajo tisti, ki niso nič ali zelo malo prispevali k njegovem razvoju. Gospodarsko razstavišče je res prevzelo sejem, vendar je njegov tedanji direktor g. Krase pravilno razumel, da se sejem lahko razvija le poslovno in strokovno samostojno ter povezan z zaledjem. Mi smo sejem vzeli kot našo prireditev, sodelovanje kot moralno obvezo in tako z navdušenjem tudi sodelovali.«

Poleti so se sestali z vodstvom Ljubljanskega sejma in Gospodarskega razstavišča; z dogovorom so bili zadovoljni, nato pa so se stvari zasukale v nasprotno smer. Oktobra so se sestali v prostorih ABC Pomurke nekateri razstavljalci Pomurskega sejma in vodstvo občine Gornja Radgona. Sprejeli so sklep:

»Razstavljalci Pomurskega sejma, ki smo neposredno vlagali denarna sredstva v razvoj sejma, podpiramo vsa prizadevanja za ustanovitev kapitalske družbe Pomurski sejem, samostojnega gospodarskega subjekta, katerega ustanovitelji in lastniki bomo vsa podjetja, ki smo vlagali v razvoj sejma, pa tudi druge pravne in fizične osebe po izračunanem razmerju ...!«

Podjetja **IGM Sava, Pomurska banka, Lek, KZ Radgona, Agrotehnika, Zdravilišče Radenska, Agrohit Savnica, Agrooskrba Maribor, Lončarič, Poljoopskrba, ORAL – kovaštvo Vrbnjak, POMGRAD, Križevske opekarne, ČIP Šempeter, Hmezad Žalec** in **Agromehanika Kranj** so s podpisi pooblastili Gustija Grofa, da jih pravno zastopa pri pridobitvi pravic, ki jim gredo. Zahtevo po reviziji postopka ustanovitve in vpisa v sodni register kapitalske družbe Ljubljanski sejem so 10. decembra že predali družbeni pravobranilki samoupravljanja **mag. Anici Popovič** iz Ljubljane.

Kdo je lažnivi kljukec?

Pomurski in ljubljanski gospodje se bodo morali čim prej sestati in odgovoriti na nekaj vprašanj, na katera smo dobili različne odgovore? Ali je direktor Ljubljanskega sejma **Borut Jerše** požrl besedo ali pa na poletnem sestanku sploh ni ničesar obljubil, še najmanj pa to, da se strinja s predlagano samostojnostjo Pomurskega sejma?

»... ko smo mi te stvari predstavili, je gospod Jerše obljubil oziroma rekel, da ni nobenega problema, da se sejem lahko organizira tudi tako, da bo samostojen,« je povedal **Gusti Grof**; na pripombo, da Borut Jerše to zanika, pa je odgovoril: »Ja, vem, da reakcije ni bilo. V času sejma je bila potem skupščina razstavljalcev, kjer sva jaz in direktor sejma zahtevala razčiščevanje odnosov. Zahtevali smo, da postane radgonski sejem samostojno podjetje s svojim vodstvom, da pa to ni prekinitev odnosov z Gospodarskim razstaviščem Ljubljana. Ugotovijo naj se lastninski in kapitalski deleži, delamo pa lahko po enotnem programu. Skratka, nočemo prekinitve odnosov, temveč le samostojnost sejma s strokovnim vodstvom in vključitvijo v to regijo in vsa kmetijska dogajanja. Jaz moram reči, da to idejo podpira skoraj vse kmetijsko okolje.«

Dr. **Alojz Slavič**, direktor Živinorejsko-veterinarskega zavoda Murska Sobota, je o »obljubljenem« povedal: »Jaz sem za reorganizacijo izvedel julija, ko sva se z Erjavcem peljala s Ptuja. Potem sem obvestil Grofa, ki tudi ni vedel nič. Potem smo se takoj sestali. Dogovorjen je bil sestanek, ki se ga je udeležil tudi Jerše in zatrdil, da razstavišče nima nič proti samostojnosti Pomurskega sejma. Takrat je še vse obljubil ... da sploh ni sporno, da bi postal samostojen sejem. To je obljubil Jerše, ne Bizjak.« Po njegovem mnenju tudi ni treba posebej poudarjati, da brez zunanjih sodelavcev ne bi bilo takega kmetijsko-živilskega sejma, kot ga imamo danes. Gospodarsko razstavišče v Ljubljani in tamkajšnji šefi so ljubosumno spremljali razvoj sejma v Gornji Radgoni, kajti spremljajoče strokovne, izobraževalne in zabavne prireditve so bile prej utečena praksa v Gornji Radgoni kot v Ljubljani.

»To je eno, drugo pa je, da je razstavišče želelo del tistega, kar smo mi tukaj razvijali okrog živilstva, kasneje na vsak način prenesti na sejem Alpe-Jadran. Živilska industrija ima verjetno svoje mesto tukaj in ne v Ljubljani! Tako je bilo tudi z INPAK-om, za katerega so na začetku govorili, da ne spada v Radgono, ampak v Ljubljano. Prav tako je na živilskem področju in občutek imam, da bomo imeli lahko v prihodnje mi v Radgoni živinorejo in še kakšno mehanizacijo, medtem ko bi živilsko industrijo oni želeli prenesti na sejem Alpe-Jadran, prav tako pa tudi ocenjevanje vin slovenskih vinogradnikov,« je še povedal dr. Lojze Slavič.

»Ne moremo se strinjati s tem, da se nekdo tako igra z našim minulim delom, da se o usodi sejma odloča v zaprtih krogih, da o sejmu odločajo tisti, ki so nič ali zelo malo prispevali k njegovemu razvoju.«

»Goljufali so nas in razstavljalce!«

Gusti Grof, Janko Slavič in dr. Lojze Slavič so odgovorili na vprašanje, ali so vedeli, da Pomurski sejem nikoli ni bil samostojna poslovna enota.

Gusti Grof: »Mislim, da so varali razstavljalce in nas. Tega nisem vedel niti jaz, ki sem bil predsednik neke vrste skupščine samoupravne interesne skupnosti, čeprav mi zdaj v Ljubljani pravijo, naj se ne vtikam, ker da ni več samouprave. Tega, da ni samostojen, sem se zavedel šele sedaj, ko so se reorganizirali, prej sploh ne. Mislil sem, da je samostojen, da imajo oni ... Vedel sem, da niso bili tozd. Poslovali so kot samostojna poslovna enota, imeli so svojega direktorja, pogodbe so sklepali oni. Kovač je podpisoval pogodbe in vsi so menili, da je to samostojen sejem. In to je bila neke vrste prevara! Vsak, ki je vlagal tukaj, ni vlagal v Gospodarsko razstavišče Ljubljana, ampak v Kmetijsko-živilski sejem Gornja Radgona.«

Dr. Lojze Slavič je na vprašanje o seznanjenosti s statusom sejma odgovoril:

»To sem vedel, vendar je povsod pisalo p.e. Nikogar ni motilo, ker so imeli samostojno obračunsko mesto.«

Janko Slavič, dolgoletni direktor Kmetijske zadruge Radgona, v drugi polovici osemdesetih let predsednik izvršnega sveta SO Gornja Radgona, sedaj pa vodja Kmetijske svetovalne službe za Pomurje, je povedal: »Ne, tega nisem vedel. No, sedaj sem izvedel iz časopisa. Promocijsko in trženjsko so lahko povezani s sejmiščem, temu ne nasprotujem, vendar morajo biti računi jasni in čisti. Če do tega ne bo prišlo, se bojim, da bo sejem izgubil kakovost. Drugje bi ga težko pripravili, saj nimajo primernih infrastrukturnih objektov. To stane, Slovenija si kaj takega ne more privoščiti. To bi bilo drago in neracionalno.«

Gusti Grof: »Mene je v tem članku (Arhiv sejma so pojedle – miši, Vestnik št. 49, stran 5; op. a.) zbodel odnos, ki se je odkril v tem, ko je tale Jerše rekel: oni tam gori si nekaj zmišljujejo! Mi nismo noben »oni tam gori«, jaz protestiram zaradi tega odnosa. Sejem so razvijali pomurski ljudje. Mogoče ne bi mogel finančno povsem zanikati njihovih zaslug ob združitvi 1975. leta in pozneje, vendar večina razstavljalcev in večina ljudi sploh ni vedela, da je ta sejem v okviru Gospodarskega razstavišča Ljubljana. Mislim, da morajo o vsakem sejmu odločati tudi razstavljalci, kajti poleg obiskovalcev so oni glavni na sejmih, ne pa neki prireditelji, ki opravljajo le storitve. Te pa lahko dela kdorkoli!«

Ko je bil Janko Slavič direktor Kmetijske zadruge Radgona, so v sedemdesetih letih zgradili halo, ki so jo med letom uporabljali kot skladišče, med sejmom pa so jo dali na voljo sejmišču; za deset let so dobili zastonj razstavni prostor, vendar je ta ugodnost prenehala že z letom 1987. Ker je sejmov več, je halo nemogoče uporabljati za skladišče, saj morajo blago seliti, zato so jo ponudili Gospodarskemu razstavišču v odkup. Slavič se še spominja, da so v letih, ko se je sejem selil na Trate v Gornji Radgoni, sodelovali pri širitvi infrastrukture (kmetijski kombinat kot celota). Pomurski kmetijci so si zelo prizadevali, da se ta sejem razvija, da se tukaj razstavljajo izdelki zaradi boljšega trženja.

In čigavi so hlevi, kjer so vsako leto pripravljali zanimive govedorejske in druge razstave in ocenjevanja? **Janko Slavič:** »Kot predsednik Živinorejske poslovne skupnosti Slovenije sem tudi sodeloval pri gradnji teh hlevov na sejmišču. Investitor je bil ŽVZ, del sredstev pa je prispevala tudi ŽPSS, ker smo smatrali, da morajo biti za prikaz živinoreje zgrajeni primerni objekti, ki se potem lahko prikazujejo kot primer pravilne gradnje hlevskih objektov.«

Dr. Lojze Slavič je o usodi hlevov povedal: »Mi smo bili nosilci gradnje. Jasno je, da se to ni gradilo s sredstvi razstavišča, ampak bolj ali manj s sredstvi republike in Živinorejske poslovne skupnosti. Skratka: sredstva so bila delno zbrana, delno pa dobljena s posojilom. In del posojila je odplačevalo razstavišče. Je pa tu tako kot z drugimi: po desetih letih to avtomatsko preide v last razstavišča. Ne, nobene predaje ni bilo, ampak dejansko je samoumevno, da to po desetih letih preide v last razstavišča.«

In če bi vnaprej vedeli, kako pomembna bo lastnina pri ugotavljanju lastninskega deleža? Verjetno bi hleve raje obdržali?

»Gotovo, to je jasno, to je samo po sebi jasno. Potem bi se lahko tudi malo drugače odločili. Ta sistem sedaj pa ... jaz sem prepričan, da se del zunanjih sodelavcev na takšen način naslednje leto ne bo vključeval v delo sejma.«

Bojkot kmetijsko-živilskega sejma

Kaj bi pomenilo za slovensko kmetijstvo, če kmetijsko-živilskega sejma na sedanji ravni prihodnje leto ne bi bilo več? Direktor ŽVZ-ja in drugi zunanji strokovni sodelavci, ki so vsa minula leta skrbeli za raven in razvoj gornjeradgonskega kmetijsko-živilskega sejma namreč napovedujejo bojkot sodelovanja, če se organizacijska oblika ne bo spremenila. Ne sprejemajo, da bi objekte v Gornji Radgoni enačili z objekti v Ljubljani, ker niso zgrajeni na enak način niti nimajo enakega pomena; prav tako se ne strinjajo, da bi v Gornji Radgoni ostali brez šefa ali direktorja – sejem mora voditi domač človek, kar pa ne pomeni (poudarjajo sogovorniki), da ima kdorkoli apetite po direktorskem stolčku!

Janko Slavič opozarja, da osnovni cilj kmetijsko-živilskega sejma ni pridobitništvo, ampak izobraževanje. Prve posledice »ljubljanske metle« so čutili že letos:

»Gotovo je, da če sejem ne bo imel zunanjih sodelavcev – ti niso le iz Pomurja, ampak tudi iz fakultet in inštitutov – potem ne bo več enako kakovosten. Kmetijska svetovalna služba (jaz in sodelavci) smo **lani prvič pripravili razstavo o semenarstvu, sejem to ni stalo nič. Letos je prišlo tako daleč, da smo morali sejmu plačati prostore.** Mislim, da to ni prav, ker to ni pridobitniška dejavnost ... Ko sem bil predsednik izvršnega sveta, smo jim pomagali dobiti več razstavnega prostora s selitvijo nasipa, prav tako smo si prizadevali, da bi sejem dobil večnamensko dvorano. Precej napora smo vložili v to, da bi pridobili še kakšna dodatna sredstva poleg tistih, ki jih sejem ustvari. Mislim, da naj Pomurski sejem v prihodnje ne bi imel le funkcije organiziranja dveh ali treh sejmov, ampak bi bil tukaj stalen prostor za avkcije, prodaje, borzo. Vendar nam to ni uspelo. Sejem je vedno dokazoval, da za to ni sredstev, da se premalo ustvari. Dejansko pa mi nikoli nismo imeli točnega obračuna, niti takrat ne, ko je še delovala skupnost sejmarjev. Včasih smo hoteli videti letno bilanco, obračun, vendar tega nismo dobili!«

Da se o vsem odloča odslej v Ljubljani, je očitno še marsikje drugje – tudi pri zaposlitvi novega kadra v Gornji Radgoni, ki je začel z delom prvega januarja 1993. leta, kolektiv Pomurskega sejma ni imel nobene besede, saj so jim ime sporočili iz Ljubljane.

Pomurski strokovnjaki niso jezni le na vodstvo ljubljanskega sejma, ki hoče s številkami sebe prikazati kot rešitelja, ampak tudi na vodstvo Pomurskega sejma, ki jih ni obvestilo o načrtih Ljubljane. Dr. Lojze Slavič je povedal:

»Prizadeti smo predvsem zato, ker nam nihče ni niti z besedo omenil te reorganizacije. Treba pa tudi jasno poudariti, da direktor sejma ni spremljal poteka dogodkov tako, kot bi moral. Tu gre Kovaču levji delež – res je imel lani težave s srcem in takrat je šlo mimo precej stvari, vendar bi lahko ne glede na to zadeve prenesel na samoupravni organ, ko smo ga še imeli, ki bi lahko dajal smernice za nadaljnje delo. Nekateri posamezniki so se še posebej močno trudili, da je prišlo sem veliko sredstev, na primer Gusti Grof, in tega ne gre kar tako pozabiti.«

Gusti Grof pa takole komentira: »... dohodke je imel sejem vsako leto in ti so se stekali v Ljubljano. To je bil po naši oceni eden najakomulativnejših sejmov po številu obiskovalcev in razstavljalcev. Najbolje obiskani vinski sejem v Ljubljani je imel 50 tisoč, kmetijsko-živilski v Gornji Radgoni pa 200 tisoč in več obiskovalcev. Problem je v tem – to moram reči – da zamerim vodstvu ... Zanikati zaslug Kovača in tam zaposlenih ne moremo, ker veste, da si lahko nekje zaposlen samo zato, da dobiš plačo, lahko pa te to tudi veseli. Vendar pa so tu naredili napako, ker niso imeli čistih vseh računov! Prav tako bi nas morali oni ... seveda niso vedeli, da bo dolgoročno to tako prišlo. Veliko so naredili za sejem, prav tako velika zasluga pa gre zunanjim sodelavcem. Bojim se, da se bodo v primeru, da sejem ne bo samostojen, mnogi umaknili in to ima lahko velike posledice.«

Epilog

Kaj se lahko zgodi v najslabšem primeru s kmetijsko-živilskim sejmom. To, da ga več ne bo v Gornji Radgoni; v Kranju imajo že tradicionalni kmetijski sejem, na Ptuju si želijo organizirati živinorejske razstave, mlekarstvo, sadjarstvo in vinarstvo naj bi bilo domena Maribora, živilsko predelovalna industrija pa se itak seli na sejem Alpe-Jadran!

BERNARDA B. PEČEK

Srbohrvaščine ne bo več

Dokaj dolgo so trajale razprave in polemike, kaj storiti s poukom srbohrvaškega jezika v 5. razredu slovenskih osnovnih šol. Prvo in za mnoge presenetljivo spoznanje je, da takšen jezik niti ne obstaja, temveč da gre ali za srbščino ali hrvaščino, nikakor pa ne za enoten jezik.

Takšno poimenovanje je bilo možno le v ideologiji, kakršna je bila v razpadli Socialistični federativni republiki Jugoslaviji. Rešitev je bila prav gotovo vsiljena, tako kot smo si morali biti v skupni jugoslovanski državi vsi bratje.

No, v Sloveniji se s tem vprašanjem pravzaprav niti nismo dosti obremenjevali, ampak so morali to razčistiti predvsem Hrvati in Srbi. Pri nas je bilo treba presoditi, ali naj bo hrvaščina/srbščina še obvezen predmet v naši osnovni šoli.

Skupne države, v kateri je bil slovenski jezik velikokrat podrejen, vendarle ni več. Imejmo torej naposled svoj nacionalni ponos kot vsi drugi narodi! Najprej je odpadla srbščina, češ le zakaj bi se učili cirilico in jezik naroda, ki je agresor v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem. Nekateri so sicer menili, da bo škoda, če naši otroci ne bodo spoznali cirilice, češ da jo uporablja tudi ruščina kot eden od svetovnih jezikov. Toda mar res želimo graditi svoj razvoj v tesni povezavi z nerazvitim Vzhodom? se je spraševala večina.

Kaj pa hrvaščina? Republika Hrvaška je vendar naša soseda, s katero imamo tudi najdaljšo meddržavno mejo in zaenkrat z njo tudi največ trgujemo. Dobro bi bilo torej poznati sosedski jezik. Ta razlog je imel pri odločanju močno težo. Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje pri Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije je bil zato nekaj časa v dilemi, kaj storiti, oziroma se je sprva nagibal k predlogu, da bi (srbo)hrvaščina ostala kot reden predmet v 5. razredu. Nazadnje pa je le presodil, da je bolje ta predmet ukiniti oziroma izvzeti iz predmetnika osnovne šole.

Sproščeni 2 uri v 5. razredu pa se namenita: ena v 5. razredu za pouk slovenskega jezika, ena pa tujemu jeziku v 7. razredu. Spremembe bodo vpeljevali postopno do leta 1996/97 tako, da bodo za pouk tujega jezika v vseh razredih od 5. do 8. razreda namenjene po 3. ure, slovenskemu jeziku pa po 5 ur od 1. do 5. razreda.

Glede na to, da je naše znanje materinščine, predvsem knjižnega jezika nezadovoljivo, in da se bomo lahko enakopravno vključevali v svet samo z dobrim poznavanjem angleščine, nemščine ali drugih svetovnih jezikov, velja takšno odločitev podpreti.

JOŽE GRAJ

Ljutomerske denacionalizacijske zagate

Kakšna bo usoda starega kloštra v Veržeju?

Z vračanjem premoženja se precej ukvarjajo tudi v ljutomerski občini. Veliko govora je zlasti o vračanju premoženja salezijancem v starem kloštru v Veržeju, s čimer je povezana zamisel o ustanovitvi obrtnoumetniške šole v teh prostorih. O tej denacionalizacijski zadevi so že govorili z odgovornimi predstavniki občine, ki zagotavljajo, da načeloma ni kakih posebnih ovir za vrnitev premoženja salezijancem.

Tako so nepremičnine na več parcelah, stari del poslovne stavbe in del dvorišča že v posesti salezijancev. Mladi sadovnjak bi bilo možno vrniti, pri čemer pa bi vzgojno-varstveni organizaciji morali nadomestiti naložbo. Vse skupaj pa bodo seveda še ocenili cenilci, kakor tudi del poslovne zgradbe, kjer so sedaj selezijanci.

Podobno velja za staro kurilnico, kjer je begunski center. Poleg tega ima VVZ Veržej parcelo, namenjeno osnovni dejavnosti.

Druga parcela pa je namenjana tehnično-športno-rekreativni dejavnosti. Znano je, da ima športno igrišče za pomembno vzgojno-izobraževalno dejavnost. Sicer pa so poslovna stavba, dvorišče, učilnica za pouk tehnične vzgoje in prostori za interesne dejavnosti v celoti namenjeni osnovni dejavnosti VVZ Veržej in jih ni mogoče vrniti.

Zvedeli smo, da glede posloven stavbe, ki je v posesti Križevske zadruge, ne bo ovir za vračilo, ker je zavezanec zanjo občina Ljutomer. Menijo, da bo premoženje vrnjeno salezijancem v prvi polovici leta 1993. Ljutomerski izvršni svet je prav tako seznanjen z izobraževalnim programom salezijancev v Veržeju, ki ga tudi podpira. Vključitev program poklicne šole v Veržeju v šolsko mrežo republike pa ni v pristojnosti občine. Če bodo izpolnjeni vsi pogoji, je z izvajanjem omenjenega programa možno začeti že v šolskem letu 1993/94, pravijo v ljutomerski vladi. Ta je tudi sprejel stališče, da se zavod v Veržeju, kjer so nastanjeni begunci, izprazni najkasneje od 31. maja letos, s čimer bi zagotovili ustrezne razmere za izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa.

MILAN JERŠE

Ljutomer

Ureditev parcel na Razlagovi

Sklad stavbnih zemljišč občine Ljutomer je v minulem letu namenil posebno pozornost programu urejevanja stavbnih zemljišč v obrtni coni. Za opremo teh zemljišč so porabili precej denarja, zato so se morali odreči komunalni opremi zemljišč, namenjenih za druge gradnje. Poleg tega so odkupili dotrajano stanovanjsko hišo na Starem trgu v Ljutomeru, ki so jo kasneje tudi porušili. Pripravili so tudi vso potrebno dokumentacijo za pozidavo proste parcele na Starem trgu v Ljutomeru in proste parcele v Kajuhovi ulici v prleški prestolnici. Te parcele so namenjene posameznim investitorjem.

Zadnje čase je veliko zanimanje občanov ljutomerske občine za nakup parcel. Pri tem je zlasti zanimiv del Razlagove ulice, za katero so zazidalni načrt izdelali že oktobra 1980. Vse doslej je bil zazidalni načrt zgolj na papirju, aktualen pa postaja prav v letu 1993, ko naj bi na tem območju komunalno opremili stavbna zemljišča za zasebno stanovanjsko gradnjo. Tako je opredeljeno tudi v programu dela ljutomerskega sklada stavbnih zemljišč, ki tej naložbi daje prednost. Kot je zapisano, bo oprema zemljišč ob Razlagovi ulici v Ljutomeru potekala v dveh etapah, kar bo seveda odvisno od razpoložljivega denarja. V ljutomerski občini namreč ugotavljajo, da zbrana gmotna sredstva od nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč in kupnin ne zadoščajo za enkratno izvajanje celotne opreme. Sicer pa bo cena zemljišča odvisna od vrednosti vloženih sredstev za komunalno opremo. Informacije o možnostih nakupa stavbnih zemljišč je možno dobiti na odseku za gospodarstvo občine Ljutomer.

MILAN JERŠE

Za ostarele dom v Lendavi

Že v osemdesetih letih je bil govor o gradnji doma za ostarele v Lendavi. Takrat smo imeli še samoupravne interesne skupnosti in republiško skupnost socialnega skrbstva, kjer so sestavljali prednostno listo za gradnjo in obnovo domov, denar pa se je zbiral s posebno prispevno stopnjo pri pokojninah.

Že takrat je bil na prednostnem seznamu domov tudi drugi dom v Pomurju, toda za denar sta se potegovali lendavska in ljutomerska občina. Kar nekaj časa je minilo, ko so se uspeli dogovoriti za delitev denarja oziroma postelj ter za zidavo dveh manjših domov, toda denarja je bilo takrat že čedalje manj. Ljutomerčani so si premislili in odstopili od gradnje, v Lendavi pa so s prispevno stopnjo namensko zbirali denar za gradnjo ali za tisti del, ki ga je dolžna plačati občina.

Od takrat so minila leta in lani so začeli z gradnjo doma za ostarele v Lendavi.

Če kje, potem so prav gotovo dom za ostarele potrebovali v Lendavi, pa ne zato, ker bi imeli večji delež ostarelih kot preostale pomurske občine, ampak zaradi jezika. Ostarele, ki so prizadeti že zaradi odhoda v dom in zapuščanja svojega okolja, toliko bolj udari, če morajo v novi kraj, kjer se ne morejo sporazumevati ali se zaradi jezikovne ovire ne morejo vključiti v življenje.

Zato so se ostareli z lendavskega konca zelo težko odločali za domsko varstvo, pa čeprav so ga bili potrebni. Na centru za socialno delo tako že imajo sto imen ostarelih, ki bodo potrebovali domsko varstvo, nekaj pa jih je v domu v Rakičanu in bi se potem, ko bo dom dokončan, preselili.

V februarju naj bi dom že imel streho, se pravi, da ga bodo zgradili do tretje gradbene faze, investitor, to je občina, pa je dobila za gradnjo 56 od 218 milijonov tolarjev, kolikor znaša pogodbena vrednost gradnje. Obljubljeno imajo, da bi preostali denar za gradnjo dobili letos.

Iz občinskega proračuna pa so dali denar za gradbeno dovoljenje, za projektno dokumentacijo in komunalno urejeni prostor.

MH

Administrativno delo za delavce v belem, za bolnike pa čakanje

Lahko se strinjamo s tistimi, ki ugotavljajo, da so novosti v zdravstvu začele veljati v najbolj neugodnem času, po novoletnih praznikih, in ko zboleva veliko ljudi in je zaradi tega v zdravstvenih čakalnicah gneča. Povrh vsega pa so v tej »špici« obolevanj začeli v zdravstvenih ustanovah uresničevati zdravstvene novosti, ki so v nekaterih ambulantah povzročile zastoje pri delu, nezadovoljstvo bolnikov, pa tudi zdravstvenih delavcev.

Res da je enkrat treba začeti in noben začetek ni lahak, saj se problemi pokažejo največkrat šele takrat, ko se papirna določila začno izvajati v praksi ali življenju.

Vendar za tolikšno zmedo in zastoje pri delu v zdravstvenih ambulantah to ne more biti opravičilo, saj smo vendar za novosti, ki jih prinaša nova zdravstvena zakonodaja vedeli skoraj vse leto. Kdo je torej pri tem odpovedal?

Največji del krivde za to lahko pripišemo Zavodu za zdravstveno zavarovanje. Tik pred zdajci so v zdravstvene ustanove pošiljali napotke, kako na novo voditi vso evidenco, kar pa pomeni v celoti predrugačeno administrativno delo, ki ga je vsaj enkrat toliko kot do sedaj.

Zdravstveni delavci tako niso imeli časa, da bi novosti lahko dobro pregledali in se nanje pripravili, pa tudi navodila niso popolna, saj jim vedno znova pošiljajo navodila ali dopolnila. Tudi obljubljenih računalnikov, ki naj bi olajšali in poenostavili ogromno administrativnega dela v ambulantah, niso dobili. Seveda je še vprašanje, kdaj bodo prešli na računalniško vodenje podatkov, in do takrat bodo bolniki morali čakati ne samo na vrsto za pregled pri zdravniku, ampak tudi zaradi administrativnega dela.

V Ljubljani so torej s pripravo napotkov, pa tudi opreme za uvajanje novosti zaspali, kar prve dni tega leta občutijo zdravstveni delavci, najbolj pa bolniki. Za ta spodrsljaj ni opravičila in ga moramo obsoditi, saj se je novo leto z novostmi v zdravstvu začelo tako, kot se ne bi smelo.

Poleg drugačnega administrativnega vodenja podatkov, tudi zaradi uvajanja prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, pa je začelo veljati tudi določilo zdravstvenega zakona o izbiri osebnega zdravnika. Ob vsem drugem se v zdravstvenih ustanovah ustavljajo tudi ob tem. Le delno bi se lahko strinjali s tistimi, ki trdijo, da jim o izbiri osebnega zdravnika nihče ničesar ni prej povedal. Prej bi rekli, da se za to niso kaj preveč zanimali, niti o tem kaj prebrali. V tej nevednosti pa se v ambulantah srečali z novostmi in se nanje tako ali drugače odzvali s sprejemanjem in odobravanjem ali zavračanjem in obsojanjem novosti. Ne rečemo, da je vse, kar je novo, tako dobro, da bi morali samo hvaliti, vendar pa je prav gotovo izbira osebnega zdravnika za bolnika velika pridobitev in prednost. Končno bo bolnik sam lahko povedal, h kateremu zdravniku bo šel in ga več ne bodo v sprejemni ambulanti zavrnili, češ da k temu in temu zdravniku ne more, ker je iz druge občine ali ker ima zdravnik že itak dovolj čakajočih, medtem ko je vrsta pri drugem krajša.

MAJDA HOVRAT

Dr. Ljubica Gašparac iz ljutomerskega zdravstvenega doma je povedala, da so bili prvi dan dela po novem v ambulanti zastoji. Veliko prepozno so dobili potrebna navodila, da bi se na delo lahko pripravili in ogromno je administrativnega dela. Zdravniki pa ne sprejemajo tega da morajo ob evidenci obiskov, kar morajo predati zdravstveni zavarovalnici, vpisovati tudi šifro bolezni. Bolezen zavarovanca tako ni več varovana.

Dr. Marija Kuzma, direktorica zdravstvenega doma v Gornji Radgoni, je dejala, da so dobili dovolj informacij, kako začeti z delom po novem, vendar prepozno. Spoprijemati se morajo z veliko več administrativnega dela, medtem ko so izbiro osebnega zdravnika že sami začeli uvajati med letom, tako da so na to novost bolniki že navajeni. Glede doplačil zdravstvenih storitev zaenkrat še niso imeli problemov.

Tudi dr. Franjo Kolarič, direktor lendavskega zdravstvenega doma, je povedal, da so navodila za delo dobili prepozno in da se na nov način prav vsi zdravstveni delavci niso mogli pripraviti. Zato so probleme reševali sproti. Če zavarovanec ni imel izkaznice o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju ali je še nima, čeprav je zanj že bila plačana zavarovalna premija, so mu zaračunali doplačilo, kar pa mu bo povrnila zdravstvena zavarovalnica.

Dr. Janoš Palancsai, direktor soboškega zdravstvenega doma, je dejal, da so bile potrebne informacije dobre, vendar so jih dobili prepozno. Zapetljaje so predvidevali, saj računalnikov nimajo in vse delo opravljajo ročno. V ambulantah so jim prvi dan po novem letu zmanjkali obrazci izjav o osebnem zdravniku, tako da so jih morali pripraviti več. Da je v ambulantah bistveno več bolnikov prav zaradi tega, da bi si izbrali osebnega zdravnika, dr. Palancsai ni v celoti potrdil, je pa tudi razlog, je povedal.

Vestnik – četrtek – Vestnik

Kdaj kmetijsko-gozdarska zbornica

Kmetijstvo je v Sloveniji ena najpomembnejših gospodarskih panog, vendar v družbi še ni dobilo svojega pravega mesta in vpliva. Vsa leta po vojni je bilo zapostavljeno, v tej panogi so opravljali najrazličnejše poskuse, ki pa so se v glavnem pokazali kot neuspešni. Kljub temu pa se je kmetijstvo vztrajno razvijalo, največkrat na račun samoodpovedovanja, v nasprotju z večino vzhodnih držav pa nam je uspelo ohraniti kmečko prebivalstvo, ki je danes najmočnejši potencial za nadaljnji razvoj kmetijstva.

S spremembo družbene ureditve se odnos do kmetijstva ni spremenil, kakšna bi uslo trditi, da se je na nekaterih področjih poslabšal. Vlada in odgovorni za razvoj kmetijstva ostajajo gluhi za kmečke zahteve, tako da kmetijci nimajo tako rekoč nobenega vpliva na nekatere najpomembnejše odločitve, ki krojijo usodo slovenskega kmetijstva. Številne napačne poteze vlade v zadnjem času to najbolj zgovorno potrjujejo, zato kmetijci potrebujejo takšno organizimnost, ki jim bo zagotavljala tudi moč in politični vpliv.

V Sloveniji je že štiri leta ideja o ustanovitvi kmetijsko-gozdarske zbornice, saj je stanje, kakršnega imamo, v škodo kmetijstvu in gozdarstvu ter onemogoča zastopanje interesov te panoge v družbi. V kmetijstvu nas v prihodnjih letih čakajo velike strukturne spremembe, od njih od kmetijske politike in od politike do potrošnika se bodo odvisni vsaka posebnja, gospodarjenje s prostorom, poseljenost in drugo. Število kmetov se bo v prihodnosti gotovo zmanjšalo, s tem pa se bo le bolj zmanjšal tudi njihov vpliv na politiko in druge odločitve. Da bi zagotovili njihov institucionalni vpliv, je rešitev v ustanovitvi predlagane kmetijsko-gozdarske zbornice, zato je potrebno idejo čim prej uresničiti. Naša tradicija je najbližje avstrijski, zato avtorji te ideje predlagajo, da bi tudi pri nas organizirali podobne oblike. Pobuda za ustanovitev kmetijsko-gozdarske zbornice prihaja iz Slovenske kmečke zveze, saj se v njej zavedajo, da sami še dolgo ne bodo imeli moči za odločnejše vplivanje na politične odločitve. Ena najpomembnejših nalog te zbornice bo zastopanje kmetijstva in gozdarstva pri zakonodajni in izvršni državni oblasti, saj bodo kmetijci le tako lahko dobili nepristranski vpliv na kmetijsko politiko. Z ustanovitvijo zbornice se kaže več odlašati, kot kaže, pa bo do uresničitve ne zamisli še dolgo.

LUDVIK KOVAČ

Mešanje mineralnih gnojil

Vsako gnojilo vsebuje določen odstotek gnojila. Ta je označen na vreči, številka pa pomeni, koliko posameznega hranila vsebuje gnojilo. Tako npr. 100 kilogramov KAN-a s 27% N vsebuje 27 kilogramov čistega dušika. Drugi zgled: 100 kilogramov gnojila NPK 5:15:25 vsebuje 5 kilogramov dušika (N), 15 kilogramov fosfata (PO) in 25 kilogramov kalija (KO) Količino posameznega hranila izračunamo tako, da količino gnojila pomnožimo z odstotkom hranila in delimo s 100. Ko poznamo ta pravila in založenost zemlje s hranili ter potrebe po njih, se lahko odločimo, katera gnojila bomo uporabili za gnojenje.

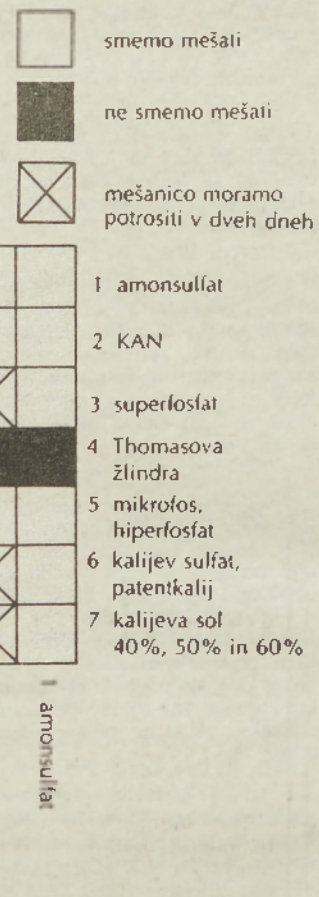

Brez mineralnih gnojil si ni mogoče zamišljati kmetijske pridelave. Žal pa ugotavljamo, da gnojila mnogokrat trošimo neracionalno, zato bi bilo prav, da naredimo analizo zemlje, ugotovimo zaloge posameznih hranil in se nato odločimo za ustrezno gnojenje. Tovarne sicer izdelujejo različne mešanice gnojil, vendar te velikokrat niso takšne, da bi z njimi lahko zadovoljili idealne potrebe po posameznih hranilih. Vedno več kmetijcev se zato odloča za pripravo mešanic doma, vendar je pri tem potrebna previdnost, saj vseh gnojil ne moremo brez škode mešati med seboj.

Nekatere mešanice se prehitro strdijo v kepe, pri drugih nastanejo izgube hranil, bodisi da izhlapijo v zrak (dušik), bodisi da postanejo manj dostopna za rastline. Zato se pred mešanjem gnojil prepričajmo, katera smemo in katerih ne smemo mešati. V naslednji razpredelnici zato objavljamo navodila, katera gnojila smemo in katerih ne smemo mešati med seboj.

Kačkavalj

Kačkavalj se izdeluje na Balkanskem polotoku in v južnem delu prejšnje Sovjetske zveze. Sodi v skupino trdih sirov, ki ga dobivajo z gnetenjem. Značilnost tega sira je, da sirna gruda pred vlaganjem v model zori do določene stopnje, kar daje tej vrsti sira posebne organske lastnosti. Posebnost mu daje tudi segrevanje sirnega testa neposredno pred vlaganjem ali po njem v modele, kar povzroča tudi določene kemične spremembe v sirnem testu. Z dolgotrajnim zrenjem sira nastaja testo z malo luknjic ali brez njih. Mikroorganizmi, ki sodelujejo pri zrenju, prispevajo h kislemu mlečnemu vrenju. Kačkavalj se pripravlja iz ovčjega, kravjega ali mešanega svežega mleka. Če se kislost mleka poveča, bo sirno testo krhko in lomljivo, pri čemer se bo izgubilo več mlečne masti. Za izdelavo kačkavalja mleka ni treba pasterizirati, seveda če so zagotovljene osnovne higienske razmere.

Surovine: sveže mleko (kravje, ovčje ali mešano), sirilo, sol (slana voda – 20 odstotkov).

Pribor: čista gaza ali platneno cedilo, lopatico nož, široka žlica ali široka lesena kuhalnica, dolg nož, žična harfa, velika posoda ali manjši kotel, lesen okvir 50x50x20 centimetrov, leseni modeli za izdelavo koluta premera 30 centimetrov in višine 8 do 10 centimetrov.

Priprava: sveže pasterizirano mleko je treba precediti skozi gazo. Precejeno mleko vlijte v veliko posodo ali kotel (emajliran) in ga segrejte do 32 oziroma 33 stopinj Celzija. Na vsakih 5 litrov mleka dodajte ob neprekinjenem mešanju eno žlico sirila in pustite 40 minut, da se mleko zasiri. Z lopatastim nožem obrnite zgornji tanki sloj štrdka in ga 10 minut pustite, da se na površini začne izločati sirotka. Z nožem ali žično harfo strdek narežite na kocke v velikosti enega centimetra. Nato počasi mešajte 20 minut, dokler se zrna ne strdijo ter dosežejo določeno velikost in obliko. 10 minut pustite vse pri miru, potem znova mešajte 20 minut. Pri tem hkrati pogrevajte, da se prvotna temperatura od 32 do 33 stopinj Celzija dvigne na 42 stopinj. To temperaturo je treba ob 40-minutnem mešanju ohraniti. Med mešanjem se pospešijo biokemični procesi in nastajanje mlečne kisline. Po zorenju morajo zrna pod zobmi škripati in biti elastična. Zrna pustimo v posodi še 20 minut, potem se odlije del sirotke, zrna pa se s cedilom ali plastično posodo prenesejo v lesen okvir, v katerem je dvojna gaza ali platneno cedilo. Leseni okvir oziroma njegovi robovi morajo biti preluknjani (odprtine premera 0,5 centimetra) zaradi odcejanja sirotke. Strdek pa je treba dobro razporediti, da se dobijo grude enake debelosti. Sirnih grud se z ničemer ne obremenjuje, ampak se gnetenje orpavlja z lastno težo mase. Dobljeno grudo je treba 3- do 4-krat obrniti. Sirno grudo pravokotne oblike zrežite na 25x10 centimetrov velike kose in jih zložite ob robovih okvira. Zorenje traja 3 do 3 ure in pol pri 35 stopinjah Celzija. »Baskija« (letva) je zrelo sirno grudo, katere okus je prijetno kisel, prijetnega vonja, površina je nežno elastična in strnjena, lahko pa ima tudi manjše število luknjic pravilnih oblik. Ali je gruda zrela, lahko preverimo s kuhanjem. Konec grud zrežite na tanke lističe in jih potopite v vodo pri temperaturi 80 stopinj, mešajte in naredite kolač. Zatem zmehčani kolač vzemite iz vode, ga z rokami zamesite v valj in raztegnite. Če je dobljena nit gladka in sijajna, je gruda zrela, če pa je hrapava z razpokami, moramo nadaljevati zrenje. Zrelo grudo je treba dalje pariti, mešati, postavljati v okrogle lesene modele, soliti in pustiti, da zori, o čemer bomo pisali v naslednji številki.

Prevod: M. Jerše

Ledeno vino za sladokusce

Za vinski letnik 1992 poznavalci pravijo, da je po kakovosti eden boljših. Suša je ponekod resda zmanjšala pridelek, vendar so vinogradniki s količino v glavnem zadovoljni. V drugi polovici oktobra je deževje sicer vplivalo na kakovost, vendar je bilo grozdje razmeroma zdravo in nekateri vinogradniki so se odločili za posebne trgatve. Tako so imeli v Radgonskih goricah tudi letos trgatev na miklavževo, na Kapeli so opravili trgatev ob božiču, najbolj pozno pa so lani trgali pri Novakovih v Vaneških goricah.

Ernest Novak, ki je vinogradništvu posvetil svoj poklic, se je že lani odločil za pridelavo ledenega vina sorte chardonnay. Sam pravi, da je tako prvi na svetu pridelal ledeno vino chardonnay in nekateri so ga letos že lahko poskusili. Na 400 trsih je zraslo 85 litrov ledenega vina, ki ga je poslal tudi v ocenitev na sejem v Gornjo Radgono in na Vinoforum v Mariboru, na obeh ocenjevanjih pa je dobil veliko zlato medaljo.

Za ledeno trgatev sorte chardonnay se je Ernest odločil tudi letos, moral pa je čakati precej časa, da so se izpolnili vremenski pogoji. Trgatev so tako opravili šele na silvestrovo, na 300 trsih pa so pridelali okoli 70 litrov kakovostnega mošta, saj so v njem namerili kar 180 Oe° ali 42 odstotkov sladkorja. Vino bo zdaj treba še skrbno donegovati in pričakovati je, da bo še pred koncem leta iz njega nastala žlahtna kapljica, ki se bo pila resnično le po kapljicah.

L. KOVAČ

Fotografije: NATAŠA JUHNOV

Na silvestrovo je bilo v Novakovih goricah na Vaneči živahno že navsezgodaj. Za ledeno vino je treba grozdje potrgati v mrazu in zimska jutra so za to najprimernejša.

Tudi stiskanje grozdja je bilo potrebno hitro opraviti, iz stiskalnice pa je tokrat priteklo kakšnih 70 litrov »medenega« mošta.

Do zdravega sadja

V zadnjih letih narašča povpraševanje po starih sortah jablan. Narašča število ljudi, ki želijo jabolka, pridelana s čim manj kemičnimi sredstvi. Predelovalna industrija išče zadnje čase predvsem stare sorte za predelavo in tudi okus nekaterih starih sort je odličen. Zanimivo je, da nekaterih sort, ki so razširjene pri nas v Sloveniji, ni v sortni listi, ker je v veljavi še jugoslovanska. Zelo zmotno je, da nekateri mislijo, da stare sorte rastejo brez posebne nege in varstva, kar ni res, te sorte so le relativno odporne. Poskušal bom opisati nekatere sorte jabolk, ki imajo dobre in slabe lastnosti in pridejo pri nas do veljave.

Beličnik

Je stara rana ruska sorta, razširjena po vsem svetu. Sedaj izgublja pomen, ker je predrobna in jo izpodrivajo novejše sorte (closelodi). Je šibko rastoča, odporna proti škrlupu, občutljiva pa za jablanovo plesen, zimski in pomladni mraz in na raka. Potrebno je redčenje plodov, obiramo jo večkrat, zori v drugi polovici julija, neenakomerno, kar je prav za rano sorto. Plodovi so drobni do srednje debeli, okroglasti, proti muhi zoženi, nekoliko rebrasti, nepravilne oblike z dolgim pecljem. Bledo zelenkasti do belo rumenkasti plodovi so trpežni do 10 dni po obiranju.

Šarlamovski

Je rana ruska sorta, proti škrlupu in mrazu zelo odporna. Rodi zgodaj in redno. Obiramo jo večkrat, plodovi so trpežni do dva tedna, zoreti začnejo v drugi polovici avgusta. Plodovi so srednje debeli, z gladko kožo, zelenkasto rumene barve, do tri četrtine površine pokrivajo intenzivno rdeči pretrgani prameni. Okusa ni posebnega, kiselkasto osvežujočega, primerna je za namizno sadje ali za predelavo.

Grafenštajnc

Ni natančno ugotovljeno, kje je njegov izvor, v Nemčiji, na Danskem ali v kakšni drugi zahodni državi. Je bujne rasti in pozno rodi. Po okusu je odličen, vendar ima več negativnih lastnosti, je občutljiv za škrlup, plesen, raka, pozebo, slabo opłodnjo in slabo rodnost. Zori konec avgusta, v dobri shrambi ostane do novembra ali celo dalj. Plodovi so nepravilne oblike, ploščati do okrogli, rebrasti in srednje debeli, koža je zelenkasto rumena z rdečimi programi. Meso je sočno, topno, vinsko-kiselkastega okusa z aromo. Sodi med najbolj kakovostne namizne sorte. Poznamo že tudi tip rdeči grafenštein, vendar ima tudi ta vse druge slabe lastnosti te sorte, zato se je mnogo ne cepi.

(Nadaljevanje prihodnjič)

VLADO SMODIŠ, inž. agr.

FRANCEKOVO PREMIŠLJEVANJE

Dogajanja na Ljubljanski borzi

V zadnjem tednu leta 1992 sta sicer bila tako kot ponavadi borzna sestanka, le da so četrtkov sestanek prestavili na sredo, sestanek pa se je zaključil že v slabe pol ure, saj se je trgovalo le z obema republiškima obveznicama ter z delnico SKB banke.

Značilno za oba borzna sestanka, torej v torek, 29. 12. 1992, in sredo, 30. 12. 1992, je zmanjšano zanimanje investitorjev za delnice tako, da se je z delnicami, ki kotirajo na prostem trgu, trgovalo le z delnico SKB banke. Le tej je 29. 12. 1992 narasel tečaj z 9757 na 10.733, kar predstavlja 10 odstotno povečanje (+976), 30. 12. 1992 pa na 11.800, kar ponovno predstavlja 10 odstotno povečanje (+1067). Močno se je povečal tudi promet s to delnico, saj je na prvem sestanku bilo za 244 lotov prometa, na drugem pa za 370 lotov.

V decembru se je namreč gibal promet z le to od 16 do 144 lotov, na posameznih sestankih pa sploh ni bilo prometa z njo. Na obeh borznih sestankih je bil prijavljen tudi aplikacijski posel s po enim lotom delnice Dadas (v borzni tečajnici je tako enotni tečaj označen z A) in sicer na prvem sestanku po tečaju 16.500, na drugem pa po tečaju 17.000, kar obakrat predstavlja nekaj več kot tri odstotno povečanje.

Na borznem sestanku 29. 12. 1992 se je trgovalo še z delnico Salus iz uvrščene kotacije II in sicer z 8 loti, njen tečaj pa se je povzpel s 4620 na 4700 ali izraženo v odstotkih 1,7 odstotno povečanje.

Obveznica RSL 1 je 29. 12. 1992 porasla za 1,4 odstotne točke tako, da je njen enotni tečaj pristal na 116,5, prometa pa je bilo za 4240 lotov, naslednji dan pa rahlo padla na 1163, (–0,2 odstotne točke) pri prometu 1000 lotov. Podobno se je zgodilo z obveznico RSL 2, katera je porasla za 0,4 odstotne točke na 90,6 (prometa z njo pa je bilo za 2342 lotov), naslednji dan pa padla za 0,2 odstotne točke tako, da je njen enotni tečaj pristal na 90,4 pri 150 lotih prometa.

Na borznem sestanku 29. 12. 1992 se je trgovalo še s petimi obveznicami. Tako je bilo sklenjenih za 40 lotov prometa z obveznico Lesnina, ki je porasla za 0,4 odstotne točke, njen tečaj je pristal na 85,0. Enotni tečaj obveznice Gorenje je poskočil za 0,8 odstotne točke na 94,6, prometa z njo pa je bilo za 934 lotov. Rahlo je porasel tudi enotni tečaj obveznice PTT Ljubljana na 104,7 (+0,1 odstotne točke), prometa z njo pa je bilo za 380 lotov.

Padec tečajev sta zabeležili obveznica Rogaška 1, katere enotni tečaj je padel iz 85,2 na 84,7 pri prometu 200 lotov in obveznica Občina Laško, s katero je bilo za 126 lotov prometa, njen tečaj pa je padel na 81,6 (–0,4 odstotne točke).

Na borznem sestanku 5. 1. 1993 je bil svojevrstno presenečenje majhen promet z obveznico RSL 2 in sicer le 40 lotov, njen tečaj pa je padel za 0,4 odstotne točke in pristal na 90. Tokrat se je trgovalo tudi z dvema lotoma RSL 2 z davčno olajšavo po tečaju 82,0, kar predstavlja padec za 6 odstotnih točk, glede na tečaj 24. 11. 1992, ko se je nazadnje trgovalo z njo. RSL 1 je neznatno narasla tako, da je njen enotni tečaj bil 116,4 (+0,1 odstotne točke), prometa pa je bilo z njo za 10.100 lotov.

Največji porast enotnega tečaja tokrat beležimo pri obveznici Gorenje, ki je narasel za 1,2 odstotni točki in pristal na 95,8 pri prometu 400 lotov. Ta porast pa ni presenetljiv, saj vemo, da obveznici Gorenje zapade kupon 15. 1. 1993.

Prav tako ni presenečenje padec tečaja obveznic PTT Ljubljana in obveznice Občina Zagorje, saj je zapadel kupon tema dvema obveznicama. Tako je po vnovčenju kupona tečaj obveznice PTT Ljubljana 97,3 (–7,4 odstotne točke) pri prometu 320 lotov, tečaj obveznice OZG pa 79,8 (–7,5 odstotne točke) pri prometu 336 lotov.

Padel je tudi tečaj obveznice Lesnina in sicer za 0,5 odstotne točke in se tako izoblikoval na 84,5, prometa s to obveznico pa je bilo za 10 lotov.

Tokrat se je po 1. 12. 1992 ponovno trgovalo z obveznico Rogaška blagovna, ali pravilneje, sklenjen je bil aplikacijski posel z dvema lotoma te obveznice, njen tečaj pa je padel za 10 odstotkov glede na zadnji enotni borzni tečaj in pristal na 13.725.

Tukaj bi ponovno omenila 11. člen uzanc Ljubljanske borze, ki se je v zadnjem času precej spreminjal, sedaj pa se je po odredbi finančnega ministrstva, ki je izšla v 61. številki Uradnega lista, ta člen uzakonil. Po tem členu se lahko posli s papirji, ki kotirajo na borzi, sklepajo po ceni, ki ne sme biti višja ali nižja za več kot deset odstotkov glede na zadnji enotni tečaj.

To je bistvena sprememba glede na zadnjo spremembo tega člena, ko je ta veljal le za vrednostne papirje, ki kotirajo v obeh uradnih kotacijah, sedaj pa velja tudi za prosti trg. Sprememba pa je tudi v tem, da prej tečaj ni smel odstopati za več kot 10 odstotkov glede na zadnji borzni sestanek tako, da v primeru, da ni bilo sklenjenih poslov na predhodnih sestankih, se je ta odstotek lahko povečeval za mnogokratnik tega odstotka glede na število sestankov, ko ni bilo sklenjenega posla.

Tudi tokrat je bil skromen promet z delnicami. Izjema je še vedno delnica SKB banke, ki je ponovno narasla za 10 odstotkov in pristala na tečaju 12.980 pri 180 lotih prometa. Lastnika je zamenjalo še 10 lotov delnice Dadas, ki je ponovno rahlo narasla, njen tečaj je bil 17.500 in 40 lotov delnice NIKA, ki je padla na 30.350.

Z opcijami, blagajniškimi zapisi in »dvojčki« se ponovno ni trgovalo.

Tončka Božinović

NIKA d.d.

Poslovalnica Maribor

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
☎ 0608 62-236, Telefaks: 0608 62-852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
☎ 061 131-155, Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
☎ 062 29-460, Telefaks: 062 29-460

V Pomurju imamo pet sommelierov, pa jih ne znamo porabiti

Vino v hrani kot diamant v prstanu

Spomladi letos je 30 natakarjev in turističnih delavcev Slovenije v Mariboru uspešno končalo strokovno in naporno izobraževanje za vinske svetovalce – sommeliere. Prvo tovrstno izobraževanje je organiziralo Združenje za gostinstvo in turizem Gospodarske zbornice Slovenije, ki je sredi decembra organiziralo tudi seminar in predstavitev slovenskih vin z degustacijo v hotelu Diana v Murski Soboti. Na seminarju, ki se ga je udeležilo veliko število gostinskih delavcev, so se s svojim znanjem in v ličnih uniformah (zelene suknjiče so jim sešili v Muri) predstavili tudi pomurski vinski svetovalci.

Glavno besedo je imel Peter Pertoci, vinski svetovalec iz hotela Diana, nekoliko še nevajen javnega nastopanja, kljub temu pa poln znanja in spoštljivega odnosa do vina. In to znanje in odnos do vina naj bi sommelieri tudi prenašali na svoje kolege in goste. Vino naj bi uživali predvsem ob hrani, kosilu in večerji, pri tem pa upoštevali, da se vino veže z jedjo kot diamant v prstan. Ne le, da spadajo k belemu mesu bela vina in k temnemu mesu rdeča vina, ampak je vino usklajeno s hrano tudi po aromatičnosti – kakršno vino je v jedi, takšno moramo tudi piti ob uživanju te jedi.

Imamo torej vse možnosti, da se bo tudi v naših hotelih in gostilnah posvečala večja pozornost eno-gastronomiji, znanju povezanosti vina in hrane. Vedenjski kodeks sommelierov jim nalaga, da morajo prenašati znanje na sodelavce in goste.

Peter Pertoci je odgovoril na nekaj vprašanj.

Kaj vas je kot natakarja pri tem izobraževanju za vinske svetovalce najbolj presenetilo?

»Na začetku izobraževanja sem mislil, da določene stvari že dobro obvladam, vendar sem na koncu izobraževanja ugotovil, da sem pravzaprav vedel zelo malo. Veliko je stvari, za katere mislimo, da vemo, pa se jim niti ne približamo. Na primer ravno to združevanje vina z jedjo, kako lahko dobro izbrano vino dopolni neko jed. Recimo zanimiva so ta svetovna vina. Mi smo spoznali francoska, južnoafriška, turška, kalifornijska, egiptovska in kanadska vina. Če ne bi bil na tem izobraževanju, dvomim, da bi imel sploh kdaj možnost, da bi jih spoznal.«

Imate možnost nadaljnjega šolanja, da dobite še kakšen višji naziv?

»No, naziv ostane. Mi smo že bili na nadaljnjem izobraževanju, obiskujemo znane kleti v Sloveniji – obiskali smo že skoraj vse. Prejšnji mesec smo bili na Gradiščanskem in v Eisenstattu v njihovi Avstrijski vinski akademiji. Tam so nam zelo lepo prikazali njihov način izobraževanja, ki se malce razlikuje od našega. Načrtujemo še obisk svetovno znanih kleti v Franciji.«

Peter Pertoci iz hotela Diana je eden izmed prvih petih vinskih svetovalcev v Pomurju.

Vi ste prvi slovenski vinski svetovalci, združeni v sekciji. Se bo to izobraževanje in članstvo širilo v nedogled ali pa bodo pravila postala strožja?

»Prav gotovo bodo pravila postala strožja. Že za naslednji razpis bo opravljen s sprejemni izpiti, obvezno pa bo znanje vsaj enega tujega jezika. Izobraževanje naj bi se končalo nekje pri 80 sommelierih, tako da bi pokrivali celo Slovenijo.«

Se to, da ste vinski svetovalci in ne navadni natakarji, pozna kaj tudi pri vaši plači?

»Na žalost, zaenkrat še ne. Upam pa, da se bo! Pričakujem, da se bo od mene tudi zahtevalo več.«

BERNARDA B. PEČEK

ODHOD K ZDRAVNIKU

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje

Začelo se je leto prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in na Zavodu za zdravstveno zavarovanje že ugotavljajo število sklenjenih pogodb in zavarovancev, ki so se dodatno zavarovali.

V Murski Soboti je v skupinsko prostovoljno zdravstveno zavarovanje (preko podjetij in zadrug) vključenih 25047 zavarovancev. Prek kmetijske zadruge Panonka je prostovoljno zdravstveno zavarovanje sklenilo 1176 in Mlekarske zadruge 655 kmetov. Dodatno zdravstveno zavarovanih je v soboški občini 1831 kmetov.

Posamično dodatno zdravstveno zavarovanje je sklenilo 770 zavarovancev.

V Lendavi se je skupinsko prostovoljno zavarovalo okoli 3500 oseb, posamično pa jih je polico ali pogodbo podpisalo 500.

V Ljutomeru so na način skupinskega zavarovanja zavarovali 3600 oseb in posamično 210.

V Gornji Radgoni je posamično pogodbo podpisalo 170 zavarovancev, v skupinsko zavarovanje pa je vključenih okoli 2500 zavarovancev.

Čeprav so ti zavarovanci popolno zdravstveno zavarovani, nam k številki, koliko Pomurcev je že v celoti zdravstveno zavarovanih, manjka število upokojencev in njihovih družinskih članov. Ti so namreč prijavnice poslali v Ljubljano in na soboški enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje tega podatka nimajo.

V Pomurju se je za paket oddih zavarovalo 100 oseb, za paket nadstandard pa 120 zavarovancev.

Prek Zveze svobodnih sindikatov se je v skupinsko prostovoljno zdravstveno zavarovanje vključilo 360 nezaposlenih. In prav zanje so rok za prostovoljno zdravstveno zavarovanje prek sindikata podaljšali za teden dni. Se pravi, da se lahko še ta teden nezaposleni, člani Zveze svobodnih sindikatov, vključijo v prostovoljno zdravstveno zavarovanje in pri tem imajo 28-odstotni popust. Premijo morajo plačati v enkratnem znesku in se potem med letom več ne povečuje.

Z januarjem pa so začele veljati tudi nove cene premij in paket popolno zdravstveno zavarovanje stane 13.800 tolarjev, kar je 15-odstotna podražitev. Paket nadstandard pa je dražji za 30 odstotkov in je zanj treba plačati 14.220 tolarjev.

MH

Skrivnostna čistilna naprava

O čistilni napravi v Lendavi se danes ne govori veliko, raje sploh ne. Nekoč je bila na dnevnem redu vseh sej skupščine, pa tudi v krajevni skupnosti so se z njo ubadali. Znano je, da se vode potokov, ki tečejo pod Lendavo, čedalje bolj onesnažujejo, pa tudi komunalnih odplak je vedno več. V Lendavi ponekod deluje še stara kanalizacija, ki so jo zgradili v začetku stoletja in ki je dobro služila vse doslej, le za manjše število prebivalstva.

Občasna krpanja so sicer zalegla, a vendar ne popolnoma odpravila problem, ki se mu pravi kanalizacija. In zdaj nazaj k čistilni napravi. Menda so že za čase stare oblasti pripravili vse potrebno, da bi zgradili čistilno napravo. V vhodnem prostoru občinske skupščine je bila do nedavnega na ogled celo maketa čistilne naprave, ki pa so jo hitro umaknili pred javnostjo, da si menda ne bi kdo drznil dregniti v ta problem. Nas seveda najprej zanima, kako daleč je s tem projektom, kdo izdeluje načrt in kdaj naj bi Lendava dobila čistilno napravo. Zvedeli smo, da so načrti menda narejeni, da pa so neuporabni, da se je nekaj že zgradilo. Da pa je problem gradnje čistilne naprave v megli, dokazuje tudi to, da je maketa izginila, da tudi načrtov menda ni, skratka, da ni prave osebe, ki bi na vprašanja o čistilni napravi v Lendavi dala prave odgovore. Zanimalo bi nas seveda, koliko denarja se je doslej že porabilo, saj je šel navsezadnje iz naših žepov.

JD

GOSTILNA LOVSKI DOM CANKOVA – GOSTILNA LOVSKI
NOVO! NOVO!
● pice iz krušne peči
Gostilna LOVSKI DOM CANKOVA, tel.: 40 024

GOSTILNA LOVSKI DOM CANKOVA – GOSTILNA LOVSKI

V avli kina: hlad in peugeoti?

Kako pregledno je plačevanje v kulturi in kako učinkovito – V soboškem občinskem proračunu za leto 1992 je zapisano, da je šlo 100.000 SIT za stroške novoletnega sprejema za kulturne delavce, soboška občinska ministrica za kulturo pa se je na sprejemu kljub temu nevarno približala prehladu – Več denarja za streho gradu pri Gradu – Kako bo z litopunkturo v soboškem parku – Peugeoti v soboškem kinu

Seznam ima nekoliko rudimentaren naslov: Izkazane potrebe za vlaganja in posege v kulturi v letu 1993. Podpisala ga je soboška občinska ministrica za kulturo Brigita Bavčar, v glavi papirja, na katerem je zapisan, pa stoji: Občina Murska Sobota, Sekretariat za družbene dejavnosti, z datumom 9. 12. 1992.

Na prvem mestu pod točko ena in naslovom Spomeniško-varstvene akcije so »izkazane potrebe« za obnovo gradov. Piše, da grad v Beltincih pričakuje iz občinske blagajne, po cenah za storitve v septembru 1992, 9.800.000,00 SIT; rakičanski grad pričakuje 5.600.000,00 SIT; grad pri Gradu pa 15.000.000,00 SIT. Po zagotovilih Brigite Bavčar bodo gradovi oziroma njihovi vzdrževalci in upravljalci pričakovan denar dobili. O čemer ne bi bilo potrebno dvomiti, saj bo potem, če bo svoje dala občina, enake deleže za vsakega zagotovilo tudi Ministrstvo za kulturo R Slovenije iz republiškega proračuna.

Na drugem mestu v »izkazanih potrebah« je Vzdrževanje kulturnih objektov. Za grad v Soboti, za nabavo in montažo alarmnih in požarno signalnih naprav v Pokrajinskem muzeju, ki ima svoje prostore v soboškem gradu, bo šlo 4.279.799,00 SIT. Kvazi za te reči, sicer pa za mecenstvo v tistem delu soboške grajske kulture, kjer bo najbolj potrebno. Za dokončanje soboške grajske fasade se bo iz občinskega proračuna poleg tega plačalo 10.000.000,00 SIT, za vzdrževanje galerije 475.000,00 SIT. Tudi v obeh teh »vzdrževalnih« primerih bo republiško ministrstvo za kulturo dodalo enake deleže, kot jih bo zanje odmerila občina. Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota bo za računalniško povezavo med študijsko knjižnico in oddelkom v gradu, za ureditev oddelka za knjižnično vzgojo, za varnostne naprave in za mikročitalec dobila 840.000,00 SIT. Soboška občina bo tako kot tudi vseh drugih 15 občin, za katere Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Maribora (ZVNKD) opravlja naloge, prispevala svoj delež, za investicije in investicijsko vzdrževanje ZVKND: 474.000,00 SIT.

Pod tretjo točko so pod »Izkazanimi potrebami« naštete »druge akcije«. Pokrajinski muzej in Zveza kulturnih organizacij bosta dobila denar za dva oglaševalna stebra, to bo 120.000,00 SIT; za obnovitev ogrevalnih naprav v dvorani soboškega kina Park se bo plačalo 2.600.000,00 SIT občinskega denarja. Pod to tretjo točko je na seznamu potreb tudi litopunktura Marka Pogačnika, znanega slovenskega kiparja in ezoterika, tvorca slovenskih državnih znamenj, ki s svojimi kipi zdravi parke in krajine po Evropi. Njegovo litopunkturo naj bi postavili v soboški park, stala bi 648.000,00 SIT. Pa za zdaj še ni gotovo, če bo soboška občinska vlada to voljna plačati. Občinska ministrca pravi, da bo.

Tolikšen in toliker je soboški občinski prispevek za kulturo v letu 1993. Vendar to ni ves finančni ogenj za kulturno delovanje v letu 1993, kajti po renominaciji občinskega proračuna za leto 1992 so gradu pri Gradu namenili milijon tolarjev – ta grad v minulem letu ni dobil nič denarja, medtem ko je za gradove v Beltincih, Rakičanu, M. Soboti, martjansko župnijsko cerkev in kapelo na Ivancih šlo 11.700.000,00 SIT; tako rekoč vnaprej, že lansko leto, pa je občina plačala svoj del za samostojno razstavo izbranega kiparja male plastike, za razstavo Franca Mesariča v Ingolstadtu in za razstavo Alojza Eberla v Sombotelu. Te razstave bodo letos.

O tem kako utriplje kultura v soboški občini, smo se pogovarjali z Brigito Bavčar, sekretarko Sekretariata za družbene dejavnosti in diplomirano novinarko.

Vprašanje: Ali ste prehlajeni, gospa Bavčarjeva?

Brigita Bavčar: Ne, nisem.

Pa imate kakšen razlog, da bi lahko bili?

Eden od razglovo za prehlad bi lahko bil v avli kina Park, kjer smo imeli novoletni sprejem za ljudi iz kulture, zakurjeno pa ni bilo.

Kako to, da vi kot pristojna za kulturo ne poskrbite za več fizične topline v kulturnih hramih?

V programu za naložbe na področju za družbene dejavnosti v letu 1993 je, tudi na mojo zahtevo, vključenih 2.600.000,00 tolarjev za ureditev ogrevalnih naprav v soboškem kinu Park.

Katerim kulturnim inštitucijam vi tukaj politično načeljujete, kaj morate po politični dolžnosti imeti na očeh – razen kina?

Do nedavna je bil kino Park združen v Kulturni center Miško Kranjec. Ta Center je razdružen: Pokrajinska in študijska knjižnica, Pokrajinski muzej in Galerija gredo naprej vsak zase, kot samostojni zavodi. Kino je, če rečem žargonsko, izvisel, kljub dogovorom na ravni mestnega sveta oziroma s krajevnimi skupnostmi v Murski Soboti, ki smo jim ponudili, da bi poskrbele za to ustanovo – dvorana kina je bila pred kakimi desetimi leti obnovljena iz sredstev občanov. Tako je kino ostal brez zaledja, kot gospodarska inštitucija pa se ne more vzdrževati, odkar ni več kinoobiskovalcev v tolikšnem številu, da bi se njegovo delovanje pokrivalo z vstopnino. Zato je začasno pod okriljem občinske Zveze kulturnih organizacij, še preden pa se je Kulturni center na pobudo posameznih enot, zdaj samostojnih zavodov, razdružil, so skupaj pokrili izgubo, ki jo je kino imel.

Kako se pravzaprav plačuje inštitucionalna občinska kultura?

Doslej iz proračuna, sedaj po novem pa del dejavnosti še vedno pokrivamo tudi iz proračuna, del pa, kot doslej, še vedno financira tudi republika, ampak neposredno. Prej se je denar stekal na naslov Kulturnega centra, zdaj pa bodo ta sredstva dobivali samostojni zavodi.

Kaj je to Zveza kulturnih organizacij, ZKO?

Če tako po svoje rečem, je to relikt nekdanjosti, to je organizacija, ki še vedno nima svoje lastne identitete, ki se reorganizira že nekaj let, ampak, kot kaže, ji ne uspe, da bi se reorganizirala. Prej je bila to organizacija za širjenje delavske in ljubiteljske kulture. Zdaj je ZKO tisti, ki naj bi prirejal takšne prireditve, kot so jelkovanja in podobno. Organiziral je prikazovanje filmov iz cikla Film-Art-Festa. Skratka, ZKO naj bi skrbel za kulturno dogajanje poleg za to poklicanih kulturnih inštitucij.

To so prej omenjeni zavodi ali kdo?

Tako je.

Ko ste vi začenjali svoj mandat v soboškem izvršnem svetu kot pristojna za občinsko kulturo in družbene dejavnosti, so kulturniki imeli kar nekaj pripomb na delo kulturnih ministrstev, od občinskih do republiškega. Je bilo tako zaradi takratnega ministra za kulturo dr. Andreja Capudra ali pa se je kaj spremenilo na občinskih ravneh, kajti zdi se mi, da kulturniki v zadnjem času nič več tako ne jadikujejo nad stanjem v kulturi? So umolknili iz obupa ali pa so se razmere izboljšale?

Če so umolknili iz obupa, to bi morali vprašati njih. Iz tistega pa, s čimer razpolagam jaz, to pa so zelo konkretne številke, sledi, da nimajo razloga, da bi umolknili iz obupa. Dejstvo pa je, da so po razpisu, ki je bil objavljen, imeli vsi možnost, da se prijavijo in sodelujejo pri delitvi kulturnega dinarja.

So se prijavili?

Nekaj prijav je bilo, moram pa reči, da sem zelo nezadovoljna s tem. Po moji presoji bo šlo spet preveč denarja v zidove, manj pa v živo kulturno ustvarjalnost, ki bi jo kot občanka tega mesta rada čutila.

Mislite, da kulturna produkcija ustreza količini vloženih sredstev, da je output ekvivalenten inputu?

Ni.

Lahko poveste, kje je učinek manjši, kot bi smel biti?

Zelo konkretno. Leta 1990 smo nakazali sredstva za dva projekta Guliverja, in sicer za gledališko-lutkovni projekt Oroslan in gledališki projekt Srečanje. Realizacije teh dveh projektov ni bilo.

Kakšni so mehanizmi za spremljanje projektov. Tukaj najbrž ni nobenih sankcij, saj je kulturna produkcija nekaj specifičnega, ne moreš je preprosto izsiliti?

Sankcija je to, da leta 1992 Guliverju nismo dali denarja.

Dobro, Guliverju niste dali več denarja. Kaj pa sicer, tam, kjer se denar tudi vlaga, pa se iz vsega dobiva le malo?

Če se omejiva na že načeto področje gledališke dejavnosti, za lansko leto 1992 smo imeli rezerviran denar 426.000,00 SIT za KUD Štefan Kovač, za gledališko dejavnost, ker pa predstave ni, sredstev nismo nakazali, so pa bila rezervirana.

V svojem neprebranem govoru, prebrali ga niste, ker vas je na novoletnem sprejemu zeblo, pravite, imaginarno stoječ v avli kina Park, saj tega tam pač niste brali, da vas bodo v tej avli kmalu zamenjali razstavljeni avtomobili. Saj to pa ni slabo, če se v hišah, kjer se reprezentira in konzumira kultura, včasih bolj prozaične oblike življenja družijo s kulturo, ker tako kultura lažje živi. To se po svetu že dogaja.

Kot vse druge stvari, naj bi se tudi kultura postavila na svoje finančne noge. Kar pa se avle kina Park tiče, je to način, kako se išče rešitev za pokritje stroškov dvorane, čiščenje, ogrevanje. Tovrsten način iskanja rešitev je bil nakazan že takrat, ko je takratni vodja enote, ko je bil kino še v okviru Kulturnega centra, pedagog in zborovodja Tomaž Kuhar z Zvezdo podpisal pogodbo in so bili v avli igralni avtomati. Torej hazard po moji presoji na zelo neprimernem mestu, na elitni lokaciji v M. Soboti, na zelo frekventni poti mladih proti prvi osemletki in takratnemu Srednješolskemu centru. Pod nekakšnim pritiskom so ti avtomati naenkrat izginili, ostala pa je finančna izguba, ki jo je, kot sem že rekla, Kulturni center pokril, ker pa ga zdaj ni več in torej ni tistega, ki bi pokrival izpad v sredstvih, je Sekretariat za družbene dejavnosti pri SO M. Sobota izdal razpis za uporabo avle in jo dal najboljšemu ponudniku od dveh prijavljenih, ki je bil tudi edini primeren, to je Avtobusnemu prometu z gospodom Hancem na čelu. Tako bo v avli kina Park od 20. januarja razstavni salon avtomobilov Peugeot.

Veste, da se mi to ne zdi tako zelo klavrno, saj je menda celo v znamenitem centru Pompidou v Parizu najti takšne reči.

No, sama morda govorim tudi iz nostalgije na tiste čase, ko smo govorili, da naj bi bila ta avla zbirališče in shajališče kulturnikov.

ŠTEFAN SMEJ

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V galeriji razstavljajo člani društva likovnih umetnikov Pomurja in Prlekije. Razstava bo odprta do 18. januarja.

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava. Razstava je odprta vsak dan razen nedelje, od 10. do 12. ure.

LENDAVA: V lendavskem gradu je na ogled razstava Srednjeveški razvoj Lendave. Pripravila sta jo Pokrajinski arhiv iz Maribora in županijski arhiv iz Zalaegerszega. Odprta bo do konca tega meseca.

LENDAVA: V lendavskem gradu je na ogled spominska soba slikarja in kiparja Györgya Zalke.

RADENCI: V galeriji Medikoss razstavlja akademski slikar Štefan Galič iz Lendave.

MORAVSKE TOPLICE: V galeriji hotela Ajda je na ogled razstava akademskega slikarja Štefana Hauka.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Pokrajinska in študijska knjižnica je odprta vsak dan razen nedelje od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Odprta je tudi čitalnica.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 17. ure, v petek in soboto pa od 8. do 15. ure.

Za zeleni jezik (24)

Novoletni prazniki so nepreklicno mimo, rajanje (tudi prekomerno razgrajanje in pokanje) se umika običajnemu delovnemu utripu vsakdne. Tako tudi v naši rubriki nadaljujemo z opozarjanjem na ustrezno ali neustrezno rabo slovenskega knjižnega jezika v jezikovnih sporočilih, namenjenih obmurski javnosti.

Ker so se slovenska politična tla po nedavnem volilnem potresu že nekoliko umirila (čeprav izvoljeni še kar naprej skrbijo za napetost, ko kar nočejo in nočejo začeti opravljati zaupanih jim nalog), se lahko temu dogajanju približamo z jezikovnega zornega kota. Namerno smo se v predvolilnem času izognili jezikovnim komentarjem predvolilnih dogodkov, da nas ne bi kateri od vročekrvnih propagatorjev obtožil poseganja v volilni boj in »navijanja«, čeprav jezikovno strokovnega, za katero od sodelujočih strani. Sedaj, ko se politične strasti umikajo razumni presoji in pragmatičnosti, pa si torej lahko predvolilna prizadevanja ogledamo z jezikovnega stališča. Pri tem puščamo ob strani govorne nastope teh in onih kandidatov in se osredotočamo na tista sredstva obveščanja volilcev, zaradi katerih so si tiskarji meli roke: na letake in plakate. Predvsem **predvolilni letaki** oz. njihova količina so bili novost slovenskih volitev 1992. Redke so stranke, ki se niso propagirale na ta način. Ostale so nas z njimi dobesedno zasipale. Vsak dan nove smo pobirali iz nabiralnikov. Pri tem tudi zbiralci starega papirja niso ostali praznih rok, saj jih je večji del ostal kar pod nabiralniki (vsaj v stanovanjskem bloku podpisanega je bilo tako), kamor so jih odvrgli očitno vsega naveličani potencialni volilci. Mi smo jih shranili – da bi lahko uresničili zadani jezikovni namen.

Čeprav bi bilo mogoče kaj grajajočega, pa tudi pohvalnega, povedati o tistih letakih (nekateri so se razširili kar v volilne prospekte ali časopise), ki so nastajali v ljubljanskih strankarskih centralah, smo si natančneje ogledali tista predstavitvena in agitacijska sporočila, v katerih so s sliko in besedo sodelovali kandidati z levega brega Mure. V sporočilih lokalnih predstavnikov Združene liste, Liberalne stranke, Slovenskih krščanskih demokratov, Socialdemokratske stranke Slovenije, Svobodnih sindikatov Slovenije, Slovenske ljudske stranke (vsa sporočila iz domačega nabiralnika) smo bili pozorni predvsem do naslednjih besedilnih razsežnosti: 1. zaporedje obeh glavnih identifikacijskih prvin, imena in priimka, saj so se z njima kandidati izpostavljali kot prepoznavni posamezniki znotraj strankarske mašinerije; 2. interpunkcije/ločila; 3. daljši besedilni deli z oblikoslovnega, besedoslovno-besedotvornega in skladenjskega zornega kota; 4. jezikovna struktura volilnih gesel.

Najprej torej prva točka – **zaporedje imena in priimka.** Da je pravilno zaporedje ime-priimek, smo razložili v prejšnjem članku, sedaj nas pa – kot rečeno – zanima, káko podobo kažejo v tem pogledu omenjeni predvolilni letaki. Večina sestavljalcev letačnih predstavitvenih besedil je omenjeno načelo upoštevala: Združena lista je svoje kandidate predstavila najprej z imenom in nato s priimkom; tako se je predstavil tudi njen kandidat za državni zbor Danilo Šipoš. Podobno ustrezno so bili predstavljeni liberalni kandidat za isti zbor Marjan Maučec, kandidat Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Jože Turkl in kandidat Slovenske ljudske stranke Jože Tivadar. Pač pa se niso znali odločiti sestavljalci v lokalnih volilnih štabih Slovenskih krščanskih demokratov in Socialdemokratske stranke Slovenije in so zato pisali kar na oba načina: prvi so Iva Bizjaka in Jožeta Magdiča predstavili v pravilnem zaporedju ime-priimek, Jožeta Kavaša pa v napačnem; drugi so na isti strani ime in priimek svojega domačega kandidata Vladimirja Kolmaniča enkrat zapisali v pravilnem zaporedju, drugič v napačnem.

O tem, kako so se sestavljalci odrezali na drugih jezikovnih ravneh, pa v naslednjih zapisih.

FRANCI JUST

Novo med knjigami

Enciklopedija Slovenije VI. zvezek

Pred dnevi je izšel 6. zvezek Enciklopedije Slovenije. Čeprav je to že šesta knjiga, je projekt nekje po načrtih šele v sredini.

Razveseljivo je, da je v njem več sodelavcev iz pokrajine ob Muri, pa tudi tistih, ki od tod izvirajo in živijo drugod. Nedvomno gre tudi njim zasluga in obenem zahvala, da vključuje ta projekt veliko bolj kot dosedanji tudi to področje, čeprav še ne tako, kot bi bilo potrebno in kot bi si ta pokrajina zaslužila. In da je Prekmurje oziroma pokrajina ob Muri vsaj toliko zastopana, gre zahvala enemu od urednikov, rojaku Beli Severju. Med sodelavce vključuje vse bolj mlade in uveljavljajoče se strokovnjake s tega območja za najrazličnejša področja.

In sedaj smo bili priče, da so pisali o naših krajih ljudje od drugod, ki tega področja niti niso poznali, ne raziskovali, ampak so iz literature prepisovali, tam pa je bilo veliko napačnih domnev in tudi podatkov. Zato je prav, da se končno s prenašanjem napak preneha in se upoštevajo najnovejše ugotovitve in natančni podatki.

Če bi hoteli vsaj bežno prelistati 416 strani obsegajočo knjigo, bogato tudi s slikovnim gradivom, bi se morda glede našega področja pomudili pri naslednjih geslih.

Med znamenitimi možmi so med drugimi predstavljeni Anton Krempl, Štefan Kuzmič, Mikloš Kuzmič, Janoš Kühar, Peter Kuzmič, Janez Lanščak, Božidar Kuharič.

Med kraji, ki jih zajema to črkovno območje, so Lendava, Križevci v Prekmurju, Križevci pri Ljutomeru, Ljutomer.

Obsežno in zanimivo je geslo Madžarska in madžarsko-slovenski odnosi, ki ga obravnava več avtorjev z različnega področja.

Podobno vidimo pri obdelavi posameznih mest. Preseneča nas, da ima Ljubljana, četudi je glavno mesto, svojo predstavitev na straneh 218–266.

Tudi pri tem zvezku je kljub pazljivemu očesu tiskarski škrat ponagajal, najbolj pri podnapisih, kjer so bili korektorji verjetno manj pozorni.

F. KUZMIČ

ne zgodi se vsak dan

V Sun Cityu (južnoafriška republika) so okronali novo mis sveta, Julijo Kuročinko, najlepšo Rusinjo. Prva spremljevalka 42. lepotnega tekmovanja je postala 21-letna televizijska napovedovalka Claire Smith iz Velike Britanije in druga Venezuelka, 19-letna študentka Francis Gago. Lepotice naj bi posredno pomagale nahraniti precej lačnih ust, saj bo šel izkupiček tekmovanja v dobrodelne namene

Sta ali nista?

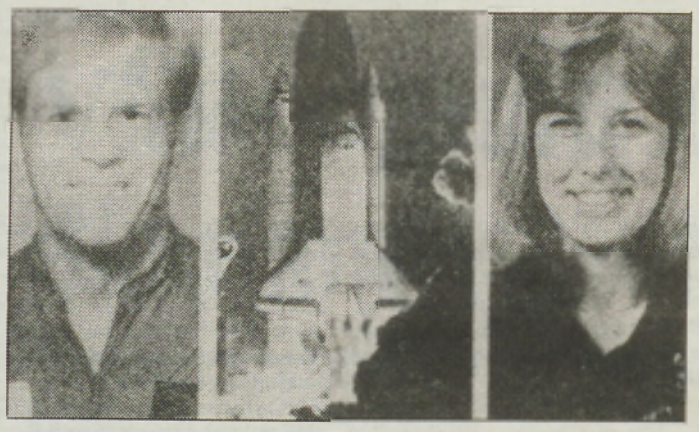

Ameriško vesoljsko plovilo Endeavour je opravilo petdeseti polet v vesolje. Teden dni je sedemčlanska posadka preizkušala vpliv brezteżnostnega stanja na ljudi in živali. Med sedmerico vesoljcev je bil na krovu plovila prvič v zgodovini vesoljskih poletov tudi zakonski par, kar je bilo doslej proti načelom NASE. Uprava za vesoljske polete je tokrat zatisnila oko in sveže poročena 38-letna Jan Davis in 40-letni Mark Lee sta lahko poletela skupaj. Seveda je Američane zanimalo, kako je bilo v brezteżnostnem stanju s tolikokrat omenjenimi »zakonskimi« dolžnostmi. Ali sta ali nista – ve se, kaj... Psihologinja NASE Patricia Santy o tem: »Kdor zmore to na zadnjem sedežu avtomobila, zmore povsod.«

Preseljevanje ob reki Jangce se je začelo

Na Kitajskem so začeli izseljevati prebivalce ob reki Jangce, ker nameravajo uresničiti načrtovano gradnjo največjega jezu na svetu. Do konca leta bodo izselili 15.000 ljudi z območja v bližini mesta Yichang. Zaradi jezu, ki naj bi prispeval k pokritju energetskih potreb razcvetajočega se kitajskega gospodarstva, bodo morali preseliti milijon ljudi. Vsi preseljeni prebivalci naj bi dobili nova stanovanja in delo. Jez bo visok 185 metrov, gradili pa ga bodo 18 let. Nasprotniki gradnje opozarjajo na možno ekološko škodo. Voda bo namreč preplavila kmetijske površine in tudi dragocene templje. Gradnja jezu je del industrializacije bazena ob reki Jangce, kjer živi 351 milijonov ljudi.

Pisan svetovni rekord

Na velikem mednarodnem tekmovanju na Kitajskem je francoski padalski reprezentanci uspel svojevrsten podvig: kar sedemintrideset padalcev je po odskoku naredilo nekakšno piramido, to je nov svetovni rekord. Ker so bila padala različnih barv, je bila piramida lepo pisana. Tudi prejšnji svetovni rekorderji so bili Francozi.

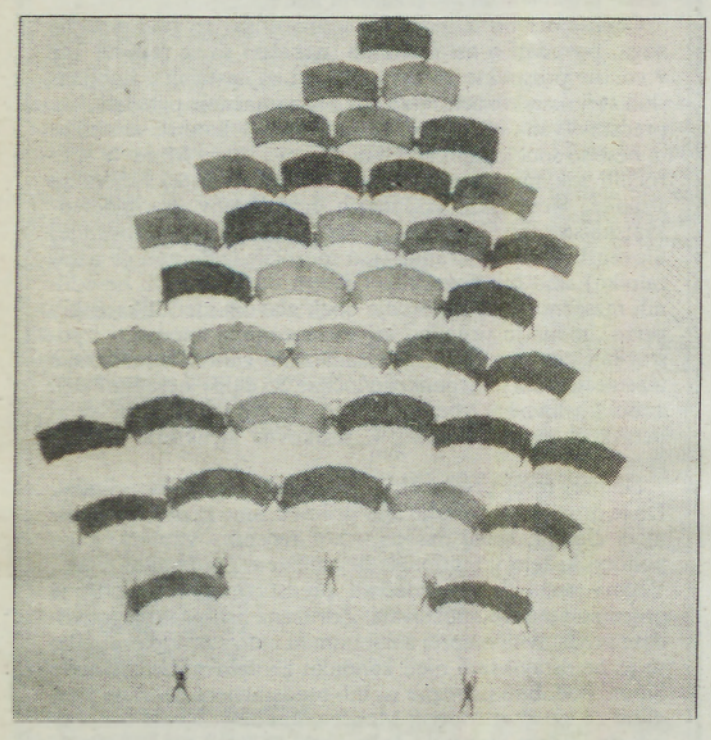

Hujšanje v Biosferi

Že skoraj eno leto je osem Američanov, štiri ženske in štirje moški, v Arizoni odrezanih od preostalega sveta. Z eksperimentom, poimenovanim Biosfera 2, skušajo dokazati, da je dlje časa mogoče živeti samozadostno življenje na omejenem prostoru. Na površini 2232 kvadratnih metrov pod velikanskim steklenim zvonom pridelujejo hrano, ki pa očitno ne zadošča več, da bi zdržali do konca. Iz poročila je razbrati, da so prebivalci Biosfere že precej shujšali, da so slabotni in nekoliko omotični. Njihova glavna hrana je predvsem rastlinska in z njo dobijo približno 10 odstotkov maščob.

VELIKA NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

Nagrade prejmejo:

1. Tamara Maučec, Panonska 3, 69231 Beltinci
2. Anton Gobec, Koroška 120, 62000 Maribor
3. Barbara Kurnik, Črešnjevci 149, 69250 G. Radgona

Pisna potrdila boste prejeli po pošti.

ČESTITAMO

Vestnik ob četrtkih

"Friški bojte, zdravi bojte, nikaj se ne krejgajte, vino pijte, nej vodou, zelje jejte, nej mesou." Té želje so se negdasvejta prve dni v nouvon leti čüle po Prekmurji, zaj se pa namesto toga čüje samo poukanje petard, tak kak či bi se tretja svetovna bojna začnola. Mogouče se je pa že, pravi Bela, šteri je poukanja vajeni z dvej bojn šterivi je preživo. Preživo je tüdi mrzle dni v nekši lageraj, tak kak zdaj mraz prestajajo v Bosni naši srmacje bratje. Tüdi tan, ge poukajo, samo nej s petardami.
Eden lejpi mraz so pa doživeli obiskovalci kinopredstave v Soboti zadnjo soboto pred nouvin leton, gda bi pri malo dukšon filmi gledalci, oblečeni v zimske kapute skoro zmrznoli. Belekova ugotovitev po vsen ton je, ka bi tou velko dvorano lejko ponücali za hladilnico sadja, pa niti ne bi mejli velki stroškof za adaptacijo. Samo pod bi zvednačili, ka ne bi kiště za jabuka venkrajasto stale.
Tista varianta, ka bi kinopredstave meli v novo adaptirani grajski dvorani pa tüdi odpadne zatou, ka se je tan tüdi centralna kurjava pokvarila, pa glij tak v dvorani vse zmrzavle.
Największi vic je pa, ka čista blüjzi edne pa drüjge dvorane poteka cevovoď, po šteron teče brez haska v Ledavo štirdeset stopinj vrouča voda, prejk štere bi lejko obej dvorani normalno segrejvali.
Bela pravi, ka zopston lidij v čedne šoulamo, či té tej lidje toga znanja ne vejo ponücati. Mogouče pa v novon leti tüdi do toga prijdemo.
Važno je pa, v toplon premišlaviti o ton, kak de te, gda de mrzlo. Topel pozdrav brat Džouži

S kravo po Evropi

Enainštiridesetletni češkoslovaški fotograf František Zvardon, ki že več let živi v Strasbourgu, je štiri mesece potoval po Evropi s 140 centimetrov visoko, 240 centimetrov dolgo in 40 kilogramov težko kravo iz lepenke. Na 10.000 kilometrov dolgi poti je svojo štirinožno spremljevalko fotografiral pred znamenitimi spomeniki, v majhnih vaseh, na plažah in demonstracijah. Pri tem je prišel do presenetljivih ugotovitev. Ženske, otroci in potepuhi so se skoraj vedno prijazno odzvali nenavadnemu fotomodelu, se smehljali in veselili. Moški pa so bili večinoma nezaupljivi in zadržani. Ravno tako so se vedli tudi varuhi javnega reda in nosilci uniform vseh vrst. Ti so imeli kravo za provokacijo. František bo fotografije objavil v knjigi s preprostim naslovom Krava.

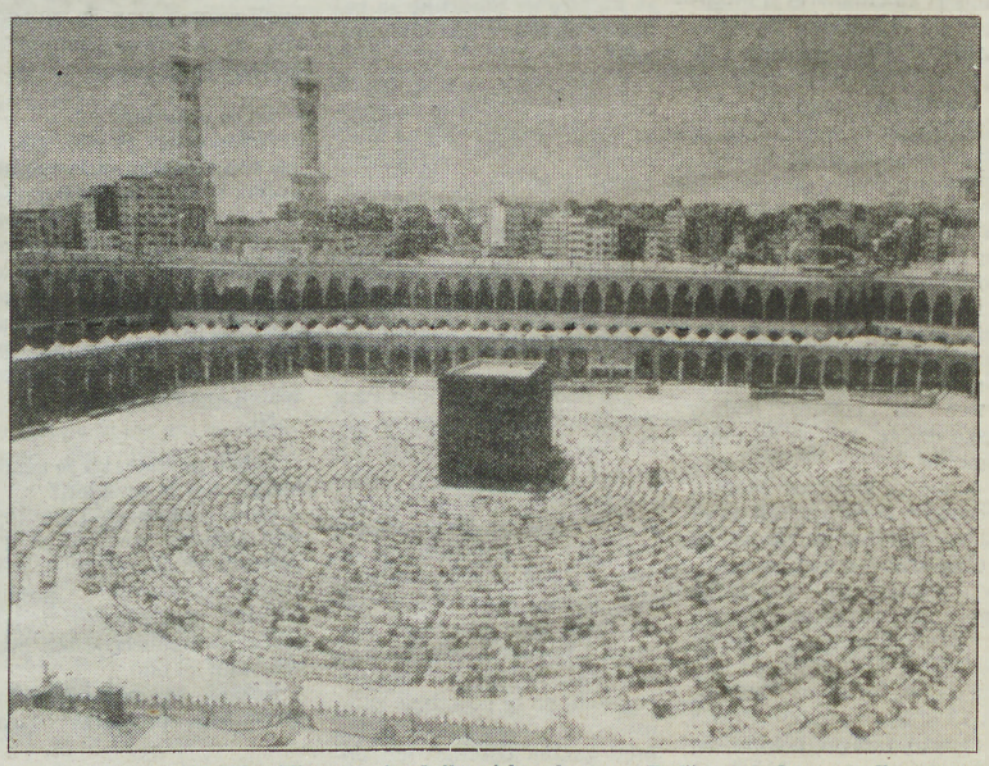

Na svetu je okoli 500 milijonov pripadnikov islamske vere. Dolžnost vsakega muslimana pa je enkrat v življenju romati v Meko in moliti pred »črnim kamnom« Kaabo. Verniki se zberejo na odprtem okoli Kaabe v koncentročnih krogih in pogled nanje z višine je zelo zanimiv.

zvezde vam kažejo

OVEN

OVEN: Privoščite si avanturo za konec tedna. Ravno dovolj stari ste zanjo, dovolj izkušeni in zanimivi. Navsezadnje ni treba stvari obešati na veliki zvon. Če boste še naprej tako neodločni in z malim zadovoljni, si boste skuhali takšno godljo, da bo v resnici težko v njej plavati. Z darili si ne belite glave.

BIK

BIK: Večkrat bi se morali odločiti za spremembe, drugače boste še naprej čemerni. Od bližnjih zahtevate dokaj nemogoče stvari in pozabljate, da se njihove želje razlikujejo od vaših. Pripravite se, da boste morali odpreti denarnico, ker se vam obeta enkratna priložnost, da njeno koristno vsebino tudi koristno uporabite.

DVOJČKA

DVOJČKA: Zmeden teden je za vami, za to bo bolje, da zdaj prepustite drugim, da bodo mislili in govorili namesto vas. Košček srca, za katerega se sprašujete, kam je šel, je ostal v nežnih rokah. Čeprav ste bili prepričani, da ne boste nikoli več pokazali svojih čustev, se boste tokrat omehčali.

RAK

RAK: Nekaj časa boste še živčni in siti vsega, ker bo treba še naprej skrivati želje in sposobnost pod krinko splošne koristi. S prenaglenostjo in [illegible] zato se za kak teden še premagajte. Iz nepremišljenosti se ne rodi nič dobrega. Obisk bo postal nadležen.

LEV

LEV: Odnosi doma so zavili z začrtane poti, vanje bo treba vnesti več zaupanja, pa bo šlo. Sami imate radi neomejeno svobodo, toda partnerju, ki ste si ga izbrali, nenehno očitate, da preveč hodi po svojih poteh. V službi ste na najboljši poti, da izgubite glavo zaradi kolegice.

DEVICA

DEVICA: Imeli ste priložnost povedati svoje mnenje, ampak ste se spet po nojevsko skrili v pesek. Nič hudega, če ne boste zaradi tega spet stresali slabe volje ob gostilniški mizi. Nekdo se bo spet ogrel, ker ga boste spodbudili z dvoumnimi besedami, drugega pa bo grizlo ljubosumje, ker bo prezrt.

TEHTNICA

TEHTNICA: Spor bo treba zgladiti z veliko potrpežljivosti in čas bi že bil, da kdaj krivdo za spodrsljaj pripišete tudi sebi. V uri samote boste ugotovili, da je vaša ljubezen pravzaprav imenitna in da ste jo s prevelikim egoizmom skoraj udušili. Šef bo nekaj godrnjal, glasno ga spomnite na njegove pomanjkljivosti.

ŠKORPIJON

ŠKORPIJON: Srečen teden je pred vami, v njem boste očarali prav vsakogar, s komer se boste srečali. Razpenjali boste krila in preskušali svoje moči in enkrat zagotovo bo ne boste v dvomih. V večji družbi se bodo razširile govorice, ki vam ne bodo všeč.

STRELEC

STRELEC: Ne zapravljajte večerov s tuhtanjem, ali ste bili nekomu le prijetna igračka ali kaj drugega. Raje se lotite dela in uživajte v malih zaporednih zmagah. Včasih je treba biti bolj zahteven in predrzen. Privoščite nekaj ur svoji postavi, ne boste se mogli večno skrivati.

KOZOROG

KOZOROG: Ne izpustite vajeti iz rok, ne pustite se izrinuti. Tokrat se morate naučiti, da molk ni vedno najboljša rešitev. Nekoga mika, da bi pljuval v vašo skledo, nazadnje pa si bo premislil, ko bo uvidel, da ga pozorno opazujete. Izlet se bo spremenil v prepir, dober namen pa vam bo izpridil sorodnik.

VODNAR

VODNAR: Za partnerja ste včasih preveč strastni, zato ga bo ta teden kar naprej bolela glava. Oseba, ki vam vnema srce, je hudo nevarna. Ko boste že prepričani, da so čustva mimo, jih bo obudila s smehljajem, ko boste mislili, da se spet začenja, jih bo naenkrat presekala.

RIBI

RIBI: Ne silite se, da bi vedno ravnali kot drugi, naredite kdaj kaj po svoji volji in bolje kot drugi. Nepričakovano srečanje vas bo spomnilo na čase, ki so že minili... ali pa morda ne? V začetku tedna se bo zdelo, da so se zvezde zarotile proti vam, a se bo kmalu izkazalo, da so vam bile zelo naklonjene.

za vsakogar nekaj

Zobki zlatega hrčka

Kadar glodalcem preveč zrastejo sekalci, je to najpogosteje povezano z genetsko napako v spodnji čeljusti. V takšnem primeru pomaga le redno krajšanje sekalcev. Najbolje, da ta poseg prepustimo veterinarju, saj ga bo izpeljal hitro in za živalco neboleče. Tako bomo preprečili tudi poškodbe, ki so lahko, če se okuži, za hrčka smrtno nevarne. Nikakor pa ne smemo krajšati zobkov s pilico za nohte ali škarjicami. To bi bilo za hrčka smrtno nevarno.

Večne zapeljivke

Mimo so časi, ko je bilo mogoče nežno, mehko perilo občudovati le v tujih trgovinah. Tudi na domačih policah že lahko pasemo oči ob prelepih kombinacijah nedrčkov in hlačk. Izbira je zares velika od bolj »vsakdanjih« kompletov, ki jim je osnova tanek bombažni triko, dopolnjen s plemenitejšimi materiali, do takšnih iz šušteče voljne svile. Modni barvi: bela in črna. Vselej pa obilica čipk.

Smrčanje vodi v nesrečo

Švedski znanstveniki so z raziskavami dokazali neverjetno povezanost nočnega smrčanja in avtomobilskih nesreč. Ljudje, ki ponoči smrčijo, so ogroženi. Verjetnost, da bodo doživeli prometno nesrečo, je pri smrčačih za 10 do 15 odstotkov večja kot pri ljudeh, ki spijo tiho. Vzrok prometnih nesreč je namreč prav gotovo kratek, toda usoden spanec za volanom. Voznik se ne more upreti zaspanosti, ta bolezenska zaspanost pa je povezana tudi z nočnim smrčanjem.

Če torej opazite, da vas čez dan pogosto prime, da bi zaspali, in če tudi ponoči smrčite, je dobro, da se posvetujete z zdravnikom. Tako vsaj priporočajo Švedi. Mogoče bi zadostovalo, če bi omejili uživanje nekaterih zdravil, ki sprožajo zaspanost, če bi se odrekli čezmernemu uživanju alkohola ali če bi shujšali, vse to je namreč poleg drugega vzrok za zaspanost in smrčanje.

Glasbene lestvice

Murski val 94.6 MHz

LESTVICA TUJIH SKLADB NSTSNMV

1. BE MY BABY – Vanessa Paradis
2. SUSPICIOUS MIND – Dwight Yoakam
3. HEADING FOR A FALL – Vaya Con Dios
4. END OF THE ROAD – Boyz II Men
5. FOOLS LULLABY – Bonnie Tyler
6. MAN OF THE MOON – R.E.M.
7. SONNY SAY YOU WILL – Allanah Myles

PREDLOGI:
1. **CLOSING TIME – Leonard Cohen**
2. **COULD'VE BEEN ME – Billy Ray Cyrus**
3. **SIMPLE LIFE – Elton John**

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE NA MURSKEM VALU 7 VELIČASTNIH

1. PRAVLJICA O MAVRIČNIH LJUDEH – Šank rock
2. PRVI ŠOLSKI DAN – Avtomobili
3. SM-RDEČA PESEM – Dušan Uršič
4. TI SI MOJ SONČEK – Agropop
5. NA SVETU NISI SAM – Aleksander Mežek
6. POLNOČNI POLJUB – Magnet
7. DAN, KOT PREJŠNJIH STO – Royal Flash

PREDLOGI:
1. **TU JE MOJ DOM – Faraoni**
2. **MRAZ – Avtomobili**
3. **ZAPLEŠIVA V SOJU MESEČINE – Alfi Nipič**

LESTVICA NARODNO ZABAVNE GLASBE S KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. UPOKOJENSKA – Modra kronika
2. NI NEVESTE – Ans. Jožeta Šumaha
3. KADAR GREM NA POT – Ans. Gašparji
4. OČKA, VRNI SE ZDRAV – Katarina in ans. Slovenija
5. LJUBEZEN – Ans. Dobri znanci
6. NIČ NI LEPŠEGA – Ans. Tonija Verderberja
7. ŠOPEK CVETJA – Ans. Slavka Pluta

PREDLOGI:
1. **VABIJO PLANINE – Slovenski muzikantje**
2. **POLKA, PLES JE ZA SLOVENCA – Ans. Lipa**
3. **NAJ ZDRAVICE ZADONE – Ans. Franca Flereta**

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 14. januarja 1993, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 1

Glasujem za skladbo:

- tuja _____
- domača _____
- narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov

_____

S škotsko modo je skoraj tako kot z mornarsko: brez nje si skoraj ni mogoče zamisliti sezone. Brez mornarske ni pomladi, brez škotske ni zime. Letos se nam ponujajo predvsem najbolj znani škotski vzorci, tisti z rdečo podlago. Zanimivo je, da se, tako kot mornarske mode, tudi škotskega kara ne moremo naveličati. Kosi oblačil so kot vselej vseh vrst, s škotskim karom si lahko ozaljšamo še druge predmete, ki jih uporabljamo, torbice, čepice, večerno obleko.

Kuhajte z nami

Zimske tople pijače

Mlečne pijače so ameriškega izvora. Pri nas jih pripravljajo predvsem po hotelih, kjer jih naročajo tuji in domači gostje. Bolj počasi prodirajo v družinska gospodinjstva, saj jih tudi kuharske knjige premalo omenjajo.

V zdravi prehrani so najbolj cenjene brezalkoholne mlečne pijače, ki so odlično poživilo in hranilo.

Za pripravo pijač po naslednjih receptih, ki so preračunani na eno osebo, je zelo primeren mešalnik, ker si z njim skrajšamo čas priprave. Sicer pa si lahko pomagamo s stepalnikom ali ročnim mešalcem.

Vroče medeno mleko: 2 žlički medu raztopimo v 2dcl vročega mleka, dodamo žlico karameliziranega sladkorja, ponovno segrejemo, da se sladkor raztopi.

Čokoladno mleko: V 1/8l vročega mleka raztopimo zvrhano žlico nastrgane jedilne čokolade, dodamo žličko sladkorja v prahu in pol žličke instant kave (za odrasle).

Vroče limonino mleko: 1/4l mleka zavremo z dvema nageljnovima žbicama in majhnim koščkom cimeta. Pijačo precedimo in vanjo zamešamo žlico limoninega sirupa.

Vroče jagodovo mleko: V 1/4l vročega mleka umešano 2 žlici jagodovega sirupa. Vse skupaj krepko stepemo ali zmešamo.

Vroče mandeljnovo mleko: Eno žlico olupljenih in zmletih mandeljnov skuhamo z eno žlico sladkorja v prahu v 1/4l mleka. Pijačo precedimo.

Vroče vanilijevo mleko: Mleko zavremo s 1/4 vanilijeve palčice in žlico sladkorja v prahu. Preden pijačo ponudimo, jo precedimo. Vanilijevo palčico lahko nadomestimo z zavitkom svežega vanilijevega sladkorja.

Sprememba vremena

Kadar se vreme spreminja, se marsikdo pritožuje zaradi glavobola, nespečnosti in slabega počutja. Nenadne ohladitve, spremembe vlažnosti zraka in nihanja zračnega pritiska čuti skoraj vsak drugi človek. Naše telo se ne more dovolj hitro prilagoditi spremembam vremena in nam nasprotuje z najrazličnejšimi težavami. Strokovnjaki razvrščajo ljudi glede na odzivnost na vreme v tri skupine.

V prvo uvrščajo najbolj prilagodljive, ki nimajo težave zaradi sprememb vremena. V drugi skupini so tisti, pri katerih se občutljivost kaže pri že ozdravljenih boleznih in poškodbah (bolečina zaradi zloma). V tretjo skupino uvrščajo ljudi, ki občutijo vsako spremembo vremena in se nanjo odzivajo z različnimi znamenji od živčnosti, nespečnosti, glavobolov, utrujenosti, motenj krvnega obtoka pa do raztresenosti, napadalnosti, neugodja in težav s srcem in depresij.

Pri nekaterih bolnikih so težave tako hude, da ne morejo delati. Zdravil za te nadloge seveda ni, vendar je mogoče slabo počutje omiliti in celo preprečiti. Kadar nas pesti sprememba vremena, nikar takoj ne posezimo po zdravilih, ampak si pomagajmo raje z rastlinskimi sredstvi, kot so cvetni prah in glog.

Skrb za slike

Marsikdo se morda niti ne zaveda, kakšno medvedjo uslugo si dela, če z dragoceno umetniško sliko ne ravna dovolj praktično. Pomembno je, da slike obesite tako, da nanje ne sije sonce, da se ne morejo zmočiti ali navlažiti in da jih obseva čim manj umetne svetlobe. Ne smete jih obesiti na sveže ometane stene, nad radiatorje ali nad zidove, v katerih so cevi z vročo vodo ali dimniki. Priporočljivo je, da slike z velikimi težkimi okvirji s spodnjo stranjo počivajo na predalniku ali pa v steno vzidajte majhne, a močne deščice, na katere oprete okvir. Sicer pa je najbolje, da si izberete okvir, ki ga je lahko čistiti.

Bela bluza

Bela bluza je tisti kos oblačila, ki pravzaprav ne more manjkati v nobeni garderobi, saj je izredno praktična in gre skoraj k vsemu. Nosimo jo lahko od jutra do večera, v najrazličnejših kombinacijah, k strogemu kostimu ali obleki, lahko pa je tudi izhod v sili za slovesnejšo priložnost. Letos je najbolj modna srajčna bluza, ki sem in tja spominja na klasično moško srajco, kar lahko poudari še kravata. Prijetne so bluze iz bombažnega pikeja, uporabni pa so tudi vsi drugi materiali tja do dragocene svile. Ni nujno da je bela bluza strogo asketska.

Vodovodne pipe

Čiščenje vodovodnih pip nam nemalokrat povzroča precej težav. Pri čiščenju nerodno oblikovanih pip in težko dosegljivih mest na koritu si pomagate s ščetko za pomivanje posode, ki je pritrjena na zavit ročaj. Vodnega kamna se lotite s staro zobno ščetko, na katero ste dali malo kremastega čistila. Lahko pa se odločite za ekološko manj oporečno odstranjevanje vodnega kamna na vodovodni pipi. Lahko ga odrgnete s kisom ali s pol limone. Debelih oblog kotlovca pri izhodu iz pipe pa se znebite tako, da majhno plastično vrečko napolnite z razredčenim mehčalcem vode in jo privežete na pipo.

SESTAVIL MARKO NAPAST	SLOVESNO USTOLIČENJE	GRADBENIŠTVO	DANSKI BIOKEMIK, NOBELOVEC 1943.	V GLASBI: OKRETNO, ŽIVAHNO	TEŽA EMBALAŽE	ORJAŠKA INDIJSKA KAČA, PITON	PRITOK DONAVE V ROMUNIJI
STROŠKI							
REKA SLAPOV V SEVERNI AMERIKI							
OPLOV AVTOMOBIL							
VALJEVO			FIZIK ČERMELJ				
			BARIJ				
TELESNE HIBE					TEŽEK ITALIJANSKI KAMION		
					KILOLITER		
URADNA KRATICA SVETOVNE VELESILE				GR. ČRKA			
				SOL KLOROVE KISLINE			
OZEK KONEC POLOTOKA			VINSKA SHRAMBA				
			VRSTA PALME				
MENIČNO POROŠTVO					SARAJEVO		
					AM. FILM. IGRALKA (SHARON)		
FRANCOSKI SLIKAR (CAMILLE)						TOVARNA AVTOMOBILOV V MARIBORU	OSEBNI ZAIMEK
AVTOMOBILSKA OZNAKA ITALIJE		ENA OD GRŠKIH MUZ					
		UNITED NATIONS					
POLOTOK V SREDNJI AMERIKI							
CERKVENO IZOBČENJE							

PISMA, MNENJA, STALIŠČA...

Polemike nevrednemu

Da, laž ima res kratke noge in če kdo kaj, boste morali Anej Sam, med drugim dokazati, na kak »ponižujoč način sem se dokopala do funkcije podpredsednice občinske vlade, dala zamah družinski firmi in z nevrotičnimi javnimi izpadi kompromitirala občino in državo, pa tudi zakaj me javni tožilec ne jemlje resno.«

Tokrat ob vaših javnih natolcevanjih ne mislim le zamahniti z roko, kot to bojda počno ljudje ob omenjanju mojega imena. Jaz se ga ne sramujem, vi pa ste vašega zamenjali! O tem, kako vas sprejemajo ljudje v Prekmurju in so vas v okoljih iz katerih izhajate, veste najbolje sami, izpričali pa ste tudi v svojih številnih pisarijah. Na nobeno nadaljno se ne bom odzvala, ker bi vam s tem priznavala, da ste sploh vredni polemike. Pa je niste, s povzdigovanjem samega sebe in k neargumentiranim blatenjem drugih.

BRIGITA BAVČAR

Odgovor »prekmurskemu duhovnemu voditelju«

Anej Sam, ta premetenec, ta zavrnjeni snubec, ta samopovabljenec, ta licemerec, ta resentimentni jugoslovanar (ve se, zakaj se mu toži po času »pet, šest let nazaj«), ta prodajalec megle, ta »pezdec« (prekmursko: tisti, ki se razbline v meglo, ko se ga dotakneš), ta vsiljivec, ta »uljez«, ta človek me je, pa NE SAMO MENE, MARVEČ VSE, KI SE TUKAJ V JAVNOSTI OGLAŠAMO, VSE BREZ IZJEME, ta človek brez časti nas je označil za »bleferje, konvertite, polinteligentne, skratka lažne veličine«. Posredno je s tem tudi časopis Vestnik razglasil za enako ničvreden. Pa to ni še nič. Sebe je proglasil za tistega, ki s svojim javnim delovanjem afirmira »prave vrednote Prekmurja in Slovenije«.

O, ti »bizantinski« samopoveličevalec! Ne bi si zaslužil odgovora s tolikšno mero krvi in kosti – vendar mu ga moram tako napisati, v tem stilu, ker ta pritajenec je kot voda v čevlju, kot voluhar na vrtu, kot črv v lesu. Ta človek je pokvarjeni populist in ikonoklastični demagog. Zavratnost, prihuljenost, podlost in aroganca do prekmurskega in slovenskega človeka, to je njegova drža, to je njegov način in to je njegovo izročilo, s katerim se je spravil nad nas. S polnokrvnim zadovoljstvom izjavljam, da poznamo ta bizantinski odnos, da nam je bil zanimiv, da smo ga sprevideli. Mi smo to naredili! Mi.

Na začetku svojega odgovora, ki je zasnovan kot odgovor meni, objavljen je bil v prejšnji številki Vestnika, mi na beden način pripiše duhovno jalovost. Toda zakaj to naredi! Zato, ker me očitno ima, ta ponižana in razžaljena para, za nekakšnega reprezentanta splošnega duhovnega stanja v Prekmurju. Zato preko mene deva v nič vse, ki tukaj javno delujejo. Zakaj to počne? Zato, da bi lahko samega sebe razglasil za resničnega in pravega predstavnika vrednot Prekmurja in Slovenije. Vse druge pa nas obdolži, da skušamo »ljudi s tega konca« obrniti proti njemu in da se ga skušamo znebiti.

Piše, da bi v »manj ozaveščeni sredini« to res lahko ogrozilo njegovo eksistenco! Ker pa »so Prekmurci razumni ljudje in ne ovce«, bo on Anej Sam, tukaj še dolgo srečno živel. Nemara res, pa naj kar, saj se ga niti ne opazi, tega Aneja Sama, konvertita, ki se je nekoč pisal Spaso Čankovič ali tako nekako. Konvertitstvo pa prileplja drugim!

In naj nikar ne pozabi, da je tisto kar govori prozorno, ker govori plehko. Vse to smo že videli, vse to smo že slišali, vse to smo že izkusili. Če človek kot je on, sicer dobrodošli prišlek, a prišlek, ki vse domačine, ki javno nastopajo in jih ima on za oblikovalce javnega mnenja, proglasi za nekompetentne, če tak človek reče, da Prekmurci niso ovce, potem govori iz njega stara »bizantinska« zvijačnost: v očeh te zvijačnosti smo vedno bili ovce in z nami so skušali delati kot s čredo. Na perfiden način so nas skušali spreti med seboj, igrali so na človeško in slovensko slabost – da ljudje nikogar od svojih nimajo za preroka v lastni vasi. To, točno to počne ta »bizantinec«.

Nima se česa bati, nihče mu ne ogroža eksistence. Samo pazi naj, da se ne zaduši v močnem in zdravem prekmurskem zraku. Ker mi smo samozavestni, za nas izraza »bizantinec in bizantinstvo« ne pomenita več nič prekletega in kužnega. Ne, mi postajamo gurmani in močni ljudje, za nas je ta nekdanji strah pred njihovim in njegovim značilnim načinom postal zabaven. Za nas je poslastica. Takorekoč cenimo ga – in nekoliko jim ga zavidamo. Bojimo pa se jih več ne. Ali po njihovem: jebe se nam! Saj, mi jih nemara celo ljubimo...

Nekaj pa moramo priznati. Zvit »do boga« je ta »naš« Anej Sam. V malone vsaki eni samcati številki še tako zaplotniškega časopisa z juga nekdanje jugoslovanske države je več citiranja znanih ljudi kot ga je v Vestniku vse leto. To je njihov stil, njihovo svetovljanstvo, to je navdih za njihov občutek nadmoči. Zato nam ga, tega občutka, Anej Sam ne privošči, zato me na beden način diskvalificira, ko pravi, da so citati Neitzscheja, Puškina in drugih globokih ljudi zgolj akademizmi, ki ne pomenijo ničesar. Tako pomilovanja vredno nizko že dolgo ni padel noben polemik! Zategadelj sem mu pripisal podel odnos do nas. Pri tem poimenovanju, najnižjem od vseh, ki sem jih tukaj uporabil, bom vztrajal, dokler vsaj na enem samem primeru ne pokaže, da moji stavki nič ne pomenijo. Ali pa naj se nauči slovensko.

Ne bomo sicer rekli, da nam prija strup. Ne, prija nam ne, škodi pa nam tudi ne. Prisotnost strupa nas navdaja z občutkom vitalnosti – čeprav imamo slaba prebavila. Boug daj, Anej Sam!

ŠTEFAN SMEJ

Zaustaviti sprevrženost – da zaživi kozmološki um

Ob trditvah g. Aneja Sama, ki ugovarja Smeju, da v vsakem odstavku obilno citira Nietzscheja, Senillerja, Puškina, forsira »akademizme«, ki jih nihče ne razume – ne morem dojeti, da Sam, ki se proklamira za fenomenologa, humanista..., o epohalnih možeh izreče (citiram: ... ker pravzaprav ničesar ne pomenijo.) G. Samu bi rekel: Vaše pisanje, kakor pisanje slehernega pišočega sprejemam do tiste točke, ko nastopa(te) z argumenti, ko pa začenja(te) s spletkami, domenami, pa je zame to sprevrženost. Iz Vašega pisanja sicer veje zdrav duh, zato me preseneča, da kot humanist uporabljate na relaciji s Smejem tiste parametre (duhovna jalovost, fasciniranje bralca – torej etiketiranje), ki Vas samega s strani drugih prizadevajo.

Ker sem tudi sam »neki publicist«, verjamem BESEDI, posebej če je plemenita. Ta ni dana slehernemu zemljanu (že v bibliji je govor o talentih in njih porazdelitvi). Vnašanje filozofske misli v naš prostor in čas (Vestnik) ni narcisoidni ekshibicionizem, še manj duhovna jalovost (gre za absolutno kontradiktornost termina, saj v duši in umu filozofskega misleca – takšen je tudi Smej – kaj takega ni možno)!

Nekaj argumentov v prid Smejevega pisanja:

1. Kolumna – Ivo Štandeker:... novinar ne more biti naš, moj..., kajti s tem izgubi lastno bit. S tem Smej zakoliči kozmološko razsežnost novinarstva in pisane besede nasploh.

2. Kolumna – Kučan, Peterle, Drnovšek in mase: Smej odlično analizira odnos mas, ki so po španskem filozofu Gassetu »skupek povprečnih oseb« in prav te mase povozijo vse drugačno, odlično, osebno, usposobljeno in izbrano..., tudi um, ki je v individuumu utelešen.

3. V žarišču: Dobre ljudi ubijajo, mar ne? – Smej celostno, psihološko-filozofsko predstavi lik Ivana Krambergerja kot politika, manijaka, ekscentrika in ne kot je bila ta tragična oseba s strani parcialistov največkrat predstavljena.

4. V Kolumni: »ubiti« telo, da zaživi duh – Smej artikulira modro misel, ki se v praksi (življenju) neštetokrat potrjuje (streti hrbtenico utelešenega zla, da zaživi plemeniti duh)!

Še vprašanje o primernosti Smejevega (in njemu podobnega) pisanja v Vestniku? On sam je na teoretični ravni – s kozmološko dimenzijo novinarstva, na to vprašanje odgovoril. Dodal bi le, da v pluralističnih časih spada v časopis PLURALNA VSEBINA. Bralec prebere to kar ga ZANIMA – TANGIRA. In če se le deset procentov (zagotovo več) identificira s Smejevim in podobnim pisanjem, je namen dosežen.

Ne branim Smeja (to lahko najbolje opravi on sam), pač pa branim UM V BESEDI IZRAŽEN! Kdor more razumeti – naj razume.

s pozdravi

MARTIN TINE MLINARIČ

Kostanj velikan

V Križevcih na Goričkem sem postal pozoren na mogočno drevo. Ustavil sem se in brž ugotovil, da stojim pred deblom in pod vejami kostanja. Opazila sta me Marija Horvat in njen varovanec 84-letni Evgen Čahuk, saj je drevo na zemljišču, na katerem stoji njuna hiša.

»Kostanj je star več kot 150 let,« je začel pripovedovati Evgen. »Zasadil ga je Andraš Olas. Vse do letos je bila krošnja v celoti zelena, tokrat pa so se začele nekatere veje sušiti. Zaradi tega je bilo tudi manj plodov – kostanjev – pa tudi tako debeli niso bili kot v prejšnjih letih. Tedaj jih je bilo do 250 kilogramov v enem letu.«

Marija Horvat, ki živi na Goričkem že več kot 30 let, rodila pa se je na Dolenjskem, je prav tako vedela povedati nekaj o kostanju: »Niste ne prvi in najbrž ne zadnji, ki se je ustavil zaradi kostanja! Velikokrat zacvilijo zavore, iz avtov stopajo ljudje s fotoaparati in ga slikajo. Nismo hudi, če si naberejo plodove. Prihajajo pa tudi šolarji in skušajo kar najbolje spoznati to drevo. Tudi premerijo ga.«

Sogovornica ni vedela povedati, kolikšna sta obseg in premer kostanja. Ker v bližini ni bilo ljudi, ki bi jih zaprosil, da bi se prijeli za roke in kostanj objeli, s čimer bi bila podoba o mogočnosti kostanja prepričljivejša, je Marija prinesla špago in ovila sva jo okrog drevesa. Porabila sva je 7 metrov. Na podlagi te meritve sem izračunal, da je premer kostanja okrog 3,5 metra. Tudi veje so debele.

Kaj se bo zgodilo s Čahukovim kostanjem? Je sicer spomeniško zaščiten, žal pa ga še tako strokovni posegi ne bodo mogli za večno ohraniti pri življenju. Tudi kostanji umirajo.

Š. SOBOČAN

- umetna gnojila
- krmila
- sanitarna keramika

TORNAR, d.o.o.
Juša Kramarja 33,
Črenšovci
telefon: 70 762

metalka TRGOVINA

Ugodna prodaja vozil!

Pokličete nas lahko vsak dan po 17. uri, ob sobotah in nedeljah ves dan, telefonska številka je 45 513.

Izredno ugodna novoletna prodaja vozil PEUGEOT:

- PEUGEOT 405 GLXi z dodatno opremo – do registracije – samo 25.900 DEM
- PEUGEOT 605 SR 3.0 V6 z dodatno opremo – do registracije – samo 49.950 DEM

JANEZ BALAŽIC

Johannes Aquila

16

TURNIŠČE

Drugi veliki spomenik Akvilove slikarske delavnice so stenske slikarije v stari farni cerkvi v Turnišču. Tu je bila starejša romanska stavba zgrajena že v 13. stoletju. O tem govori tudi omemba iz leta 1267, ko sta se tu spravili rodbini Jura in Hahold, dogodek pa je očitno potekal v sami cerkvi Device Marije – **in ecclesia beate Virginis sita in Churnuch**[1] Domnevamo lahko, da je romansko stavbo postavila že plemiška družina Jura in zategadelj lahko njen nastanek časovno opredelimo še pred letom 1265.

Čas gotizacije turniške cerkve pripada rodbini Hahold oz. Bánffy, natančneje banu Nikolaju in njegovim sinovom. Stavbno podobo turniške cerkve sestavlja k zahodnemu pročelju prizidan visok, v jedru še gotski zvonik, ki so ga med barokizacijo ok. leta 1700 temeljito prezidali. Južna ladijska stena z zunanje strani ni vidna, saj se njena ploskev stika z novo cerkvijo, zgrajeno po načrtih barona Ferstla še pred prvo svetovno vojno. V zapisniku iz leta 1669 je omenjeno, da je bil stranski vhod v cerkev tudi s te strani[2]

Severno ladijsko steno predira dvoje najbrž šele ob barokizaciji zgrajenih oken, je pa možno, da sta bili na istem mestu svetlobnici oblikovani že v gotiki. K severni prezbiterijski steni je prizidana v jedru še gotska zakristija, ki pa so jo v baroku povečali za eno obočno polo. Vhod vanjo je bil prvotno z vzhodne strani, o tem pa še dandanes priča na tleh ležeči kamniti blok iz peščenjka z lepo šilasto gotsko profilacijo.[3]

Na vzhodu stavbne mase izstopa še v romaniki zgrajena polkrožna apsida, ki so jo ob gotizaciji tristranično obsekali. Pritličje apside v polkrogu opasuje talni zidec. Osrednji svetlobni vir prihaja v prezbiterij skozi biforno okno, ki ga krasi iz peščenjaka klesano krogovičje. Iz romanike se je na zunanjščini apside ohranilo dvoje stopničasto poglobljenih slepih arkad, nad njimi pa je videti sledove v zadnji četrtini 14. stoletja tristranično preoblikovanega vrha prezbiterija. Južna prezbiterijska stena je imela prav tako okna, vendar so jih pozneje zazidali, ostanke pa je opaziti na zunanjščini.

Ladijski prostor je dostopen skozi podnožje zvonika. Zahodna stena je še ohranila troje gotskih oken, med katerimi je bogateje kamnoseško obdelana srednja, ki je bila gotovo v funkciji dohoda na t.i. gosposki kor. O tem sklepamo po ohranjenih konzolah na severni in južni steni. Ob tem si kaže zamisliti neke vrste podij, ki je rabil kot mesto, s katerega so liturgiji prisostvovali zavetniki oz. plemiči iz dolnjelendavske rodbine Hahold-Bánffy.

Prehod v prezbiterij deli razmeroma visok, žlebasto profiliran slavolok. Na vsaki strani stoji po en zidan oltar, s kamnoseško obdelanimi robovi. Po ostankih barve se da sklepati, da sta bila izvorno poslikana. Nad njima je z vsake strani šilasta gotska niša s podobama sv. Nikolaja in sv. Pavla v notranjih poljih.

Turnišče, sv. Nikolaj v naši na severni strani slavoločne stene, Janez Akvila, 1389

Gotizacija nekdanje romanske prostornine in predelava v gotski prezbiterij je potekala v sedemdesetih, morda še v začetku osemdesetih let 14. stoletja. Takrat so namreč prostor svetišča križnorebrasto obokali in sočasno preoblikovali polkupolo apside na način, ki je prinesel videz nekoliko zašiljenega, po »gotskem« občutju oblikovanega prostora.

Gotizacija turniške cerkve je potekala v času, ko so tudi drugod po Prekmurju in Slovenski krajini nastajale nove cerkve. Stavbni členi in tip arhitekture turniške cerkve navsezadnje kažejo, da je tudi tu bila na delu stavbarnica, ki je poprej gradila v Murski Soboti, pozneje pa pri Sv. Juriju in Martjancih.

Ob tem se postavlja logično vprašanje o stavbarnici, njeni vlogi in zvezah s slikarsko delavnico Janeza Akvile. Dasiravno večina dosedanjih raziskovalcev meni, da je v osebi Janeza Akvile potrebno videti predvsem stavbenika, pa se zdi taka teza nekoliko problematična. Akvila se namreč v Veleméru, Martjancih in Fürstenfeldu izključno predstavlja kot slikar, kot **pictor**, o čemer več kot očitno govorita avtoportreta in znamenji slikarskega ceha. Nikjer tudi ni, kakor bi to bilo v srednjem veku povsem naravno, podpisan kot vodja stavbarnice, torej kot magister operorum. Če opustimo nekoliknanj zapleteno dokazovanje, ali je bil Akvila tudi stavbenik ali ne, pa tako tezo ovrže časovno zaporedje nastanka arhitektur, razvoj stavbne mase in samih arhitekturnih členov vse od prezbiterija stare soboške cerkve, preko Turnišča, Martjanec, in nazadnje do farne cerkve pri Sv. Juriju. Pri natančnih raziskavah se je namreč izkazalo, da je cerkve pozidala posebna stavbarnica, ki je delovala na celotnem današnjem ozemlju Prekmurja in še širše.

[1] Ivan Zelko: Historična topografija Slovenije 1: Prekmurje do leta 1500, Murska Sobota 1982, 26.

[2] Marijan Zadnikar: Umetnostni spomeniki v Pomurju, Murska Sobota 1960, 90.

[3] Lepo profiliran kamniti blok iz peščenjaka je bil nekdaj v funkciji timpanona nad vhodom v zakristijo. Po pregledu tega stavbnega elementa ni razpoznati nobenih sledov plastičnega oz. slikanega okrasa.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Doživljanje gorenjsko-prekmurskega zdomca v Ingolstadtu

Dobre in slabe novice

Lepo je biti Slovenec, ni pa lahko. Ta znani izrek slovenskega pesnika in politika Cirila Zlobca še kako doživljajo na svoji koži tudi naši zdomci in izseljenci. Kmalu po njihovem tradicionalnem božično-novoletnem srečanju v Radencih se nam je oglasil FRANC CMREČNJAK, ki 20 let živi in dela v Ingolstadtu v Zvezni republiki Nemčiji, to je v mestu, kjer je tudi več prekmurskih zdomcev. Tudi za Franca bi lahko rekli, da je že napol Prekmurec, čeprav je njegov rodni dom v Hrastju na Gorenjskem. Poročen je namreč z domačinko iz Vadarec, kjer si tudi ureja nov dom, zato je kar pogosto na Goričkem, kjer mu je zelo všeč. Skoraj ves čas je tudi eden najbolj aktivnih članov Slovenskega kulturnega društva Lastovka v Ingolstadtu, v katerem se zbirajo večinoma Prekmurci. In tudi naš Vestnik je postal njegov prijatelj. Zato nam je želel nekaj povedati. Rade volje smo mu prisluhnili ter ga povprašali o tem in onem.

Carina za sladkarije

Najprej nam je Franc potožil zaradi dogodka na mejnem prehodu Ljubelj, ko je prihajal na božično-novoletne počitnice. Na vprašanje carinika, če ima kaj prijaviti, je naštel stvari, ki jih je vozil s seboj, in to so bile poleg osebne prtljage v glavnem še sladkarije za 147 nemških mark, ki jih je nakupil za otroke sorodnikov. Poleg tega je žena napekla še okrog 6,3 kilograma raznega peciva. Ko mu je carinik dejal, da mora plačati za vse skupaj nekaj čez 5.000 tolarjev carinskih dajatev, ni mogel verjeti. Toda moral je seči v žep in plačati, če se je hotel peljati dalje.

»To me je zelo prizadelo, saj nisem pričakoval, da se mi lahko zgodi kaj takega sedaj, ko imamo svojo državo.«

Ali Lastovki zmanjkuje moči?

Kako pa kaj v društvu Lastovka, nas je zanimalo. Vedeli smo namreč, da je Franc ali Frenk, pa tudi Ježek, kot mu pravijo v šali, z njim dokaj tesno povezan. Je član upravnega odbora, sam pa se večkrat počuti, kot da je metla za vse.

»Lastovka ima 178 članov, ki plačujejo članarino, od tega je okrog 30 otrok. So dobre in slabe novice. Med dobrimi velja omeniti, da je naše društvo uspelo odkupiti stole in mize od pivovarne Nordbreu, tako da nam pri njih ne bo treba več plačevati pijače po 30 do 60 odstotkov višji ceni, kot je nabavna. Za nakup smo odšteli 3.500 DEM, kar je bila dokaj ugodna cena. Uspeli smo najti tudi novega podnajemnika za spodnje prostore, in sicer je to muslimanska skupnost Merhamed. Z njimi se zelo dobro razumemo. Še najbolj spodbudno pa je, da v okviru našega društva zelo aktivno deluje mladinska sekcija. Mladinci še nikoli niso bili tako aktivni, in to predvsem po zaslugi Helene Lešnjak-Habjan. Imajo svoj disko, folklorno in recitacijsko skupino. Vse vodijo in delajo v glavnem sami. To je dober znak. Žal pa sta prenehala delovati dopolnilna slovenska šola in vrtec, ki ju je v okviru Lastovke vodila učiteljica Kerčmarjeva. Kaže, da nima več interesa ali volje. Ko smo imeli 12. decembra obdarovanje, je prišlo 30 šoloobveznih otrok. To pomeni, da otroci vendarle so, le njihovi starši bi morali imeti več zavesti.

Finančno pa slabo stojimo. Nimamo več skoraj nobene prireditve, da bi kaj zaslužili. Stroški za najemnino prostorov pa so dokaj visoki. Spodnjih prostorov nimamo, da bi lahko imeli kakšno veselico, če pa najamemo dvorano, se nam račun ne izide. Nekateri ansambli iz Slovenije mislijo, da imamo mi na tujem denarja kot solate in jim lahko dobro plačamo. Resnica pa je drugačna.«

– ***Vi delate v tovarni avtomobilov Audi, kjer je zaposlenih tudi več Prekmurcev oziroma Slovencev. Koliko vas je in kakšen je vaš položaj?***

»Mislim, da nas je v Audiju okrog 600 iz Slovenije. Številka se zadnja leta ne spreminja dosti. Morda nas je nekaj manj. Kaže pa, da bo leto 1993 precej hudo. Do junija naj bi odpustili 3 do 4.000 delavcev, to je, kot sem slišal, že sklenjeno. V nemškem časopisu Donau Kurir pa je bilo objavljeno, da Audi prikriva resnico, saj bodo odpustili 7 do 8.000 delavcev. Doslej odpuščanja še ni bilo, razen bolj ali manj iz objektivnih razlogov. Že lani pa so ukinili oddelek Elektrofertigung, v katerem je bilo zaposlenih okrog 280 delavcev, večinoma žensk. Zaenkrat so jih razporedili na druga delovna mesta, tako da odpuščanja ni bilo. Veliko pa se govori tudi o nekem socialnem načrtu, kar si jaz preprosto razlagam tako: Vzemi denar in pojdi! To zame ni dobra rešitev. Najmlajši smo v Audiju zaposleni okrog 20 let. Tam smo pustili precej energije. Kako zdaj začeti znova? To je skoraj nerealno. Doma pa tudi ni možnosti, da bi nas zaposlili, malo starejše že ne. Morda za pomožnega delavca na kakšnem gradbišču. To bi bila za nas katastrofa, saj nikoli nismo delali kaj takega. Govori se, da bi nam izplačali od 1.500 do 2.500 DEM za vsako leto dela v tovarni. To bi bila odškodnina oziroma odpravnina. Če si torej delal okrog 20 let, bi to bilo 50.000 DEM, vendar naj bi dobili le okrog 24.000, 26.000 DEM pa bo obdavčenih z okrog 50 odstotki dajatev; to se pravi, da bi dobil le 37.000 DEM. To pa prav gotovo ni dovolj, da bi lahko začel na novo.«

FRANC CMREČNJAK, gorenjsko-prekmurski zdomec v Ingolstadtu, na posnetku pa v Murski Soboti, kjer ga lahko večkrat srečamo, saj je z eno nogo skoraj že v Vadarcih, kjer si z ženo urejata nov dom.

– ***Kaj pa sodelovanje s cerkvenim društvom, ki deluje v okviru slovenske župnije v Ingolstadtu? Pred časom smo ugotavljali, da ste spet našli skupne točke delovanja?***

»Začetek je res veliko obetal. Novi župnik je celo nekajkrat prišel v Lastovko, zdaj pa kaže, da so ga nekateri odvrnili od tega in odnosi so se spet ohladili. Škoda. Menda je župnik nekje dejal, da so v Lastovki komunisti in da zato ne bo več hodil k nam. To nas boli, saj je resnica drugačna. Nekateri naši člani uspešno delujejo pri obeh društvih.«

Še vedno jugo ...

– ***Do osamosvojitve in mednarodnega priznanja Slovenije ste imeli v Audiju skupno ‚predstavništvo' jugoslovanskih delavcev. V Ingolstadtu pa je deloval tudi jugoslovanski klub. Ali je sedaj kaj drugače?***

»Žal je še marsikaj po starem. Tako se mi zdi zelo čudno, da v tovarni še vedno obstaja Jugobetribsrat, ki ga vodi Srb. To je zame neumnost. Prej sem bil tam skoraj vsak dan, zdaj pa že eno leto ne grem. Naziv bi vsekakor morali spremeniti. Lahko bi rekli samo Betriebsrat (neke vrste delavski svet podjetja, op. pisca) za tujce ali pa naj nas ločijo po republikah. Skupaj ne sodimo več.

V Ingolstadtu pa še vedno deluje tudi »Jugocenter«, to je klub Jugoslovanov. Imajo celo satelitsko anteno, da lahko gledajo televizijo Beograd in slišijo, kaj jim Milošević laže. In zelo čudno je tudi, da je predsednik tega kluba še vedno Radgončan. Z njim sem se srečal v Radencih ob koncu leta in mu rekel, da bi bilo lepo, če bi se počasi vrnil v svoje gnezdo. Odvrnil mi je, da je bil poročen s Srbkinjo, in da ga to veže na klub. Kot mi je znano, pa niti njegova prejšnja žena niti otroci ne hodijo v ta klub. Ne vem, kaj naj rečem. Zdi se mi, kot da nekateri pač žalujejo za Jugoslavijo. Čudno je tudi, da nemške oblasti pustijo, da je še naprej registriran klub Jugoslovanov. To bi morali enostavno ukiniti.«

Res čudno.

JOŽE GRAJ

Murska Sobota

Vnovična zamisel o krajevnem samoprispevku

Na razširjeni seji mestnega sveta Murska Sobota so se pogovarjali o nalogah krajevnih skupnosti, programu za leto 1993 in še nekaterih sprotnih zadevah. Sprejeli so tudi nekaj sklepov, ki jih bodo posredovali odgovornim predstavnikom soboške občine in vlade. Med drugim so ponovno načeli zamisel o uvedbi krajevnega samoprispevka, s katerim bi omogočili boljše izkoriščanje tople termalne vode za ogrevanje hiš in stanovanjskih blokov v Murski Soboti ter ureditev mestnega pokopališča. Za slednje obstajajo kar tri različice.

V razpravi so se zedinili, da zaradi pomanjkanja denarja odpade možnost iskanja nove lokacije. Izbirali naj bi torej med dvema ureditvenima načrtoma, ki so ju pripravili na Zavodu za ekonomiko in urbanizem. Po enem bi obnovili mrliško vežo in dogradili še eno, hkrati pa bi postavili obdukcijsko dvorano, hladilnico, prostor za duhovnika, za hrambo pogrebnega orodja in javne sanitarije. Po drugi različici naj bi zgradili nov poslovilni objekt v razširjenem delu pokopališča, kjer bi bil tudi katafalk in najmanj 40 sedežev. Skupaj bi lahko opravili 3356 pokopov, kar bi zadostovalo za naslednjih 30 let. Obe različici sta povezani s širitvijo soboškega pokopališča proti jugu in s predvideno širitvijo železniške prometne povezave Murska Sobota-Martinje.

Člani soboškega mestnega sveta so tudi sklenili, da je treba dve stari zgradbi, ki kazita podobo Murske Sobote, porušiti. To sta hiša pokojnega mojstra Kučana v središču mesta, od koder naj bi dragoceno staro orodje preselili v Pokrajinski muzej, in Borakova hiša, o čemer že potekajo pogovori o izselitvi lastnika. Poleg tega naj bi v letu 1993 rešili probleme razsvetljave, organiziranja srečanja starejših občanov in jelkovanja, ker je pomanjkanje denarja v marsičem vplivalo na izvedbo posameznih akcij.

MILAN JERŠE

■ **ZLATOPOROČENCA HORVAT** – 80-letni Mirko Horvat in njegova 71-letna žena Marija (doma sta v Črenšovcih) sta dočakala 50-letnico skupnega življenja. Medtem ko je ona v glavnem gospodinjila in skrbela za sina, se je Mirko posvetil kmetovanju. Ob tem pa je našel tudi še nekaj časa za delo z mlatilnico, saj je bil »mašinister« skoraj deset let. Mirko je tudi zaslužen za razvoj Črenšovec, zlasti za infrastrukturo. Sicer pa je bil tudi več let gasilec, poverjenik Mohorjeve družbe in še kaj.
Foto: J. Ž.

Krajevna skupnost Kuzma

V tujini jih je več kot doma

Gornji Slaveči, Matjaševci, Dolič, Trdkova in Kuzma so združeni v krajevno skupnost v kateri živi v 486 gospodinjstvih 1960 ljudi. Zanimivo je, da je s tega območja zaposlenih v tujini več delavcev, kot pa jih dela doma: na tujem si kruh služi 280 ljudi, v domačih podjetjih, zavodih, obratovalnicah ... pa dela 270 ljudi. Skupaj je torej v delovnem razmerju 550 prebivalcev. Sem pa niso všteti tisti, ki delajo (doma in v tujini) priložnostno.

Predsednik sveta krajevne skupnosti Kuzma Evgen Bunderla nam je povedal, da si v kraju zelo želijo, da bi imeli v krajevnem središču sedež občine, saj se nanj ne navezujejo le vasi, ki sestavljajo krajevno skupnost, ampak še nekatere druge. Če bi prodrli z zamislijo o občini, potem bi vas prav gotovo pridobila na več področjih. Zagotovo pa bi se hitreje širila. V mislih imamo ustrezno prostorsko ureditev in s tem možnost za novogradnje. Sedaj namreč hudo primanjkuje prostora, kjer je dovoljeno graditi. Novo zazidalno območje naj bi nastalo predvsem ob cesti, ki pelje od središča Kuzme proti mejnemu prehodu. Sicer pa imajo v tem kraju kar nekaj objektov, ki sodijo v večje naselje: novejšo osnovno šolo, ki je predlani dobila telovadnico, krajevni in matični urad, pošto, kmetijsko zadrugo, trgovine, tri gostilne, nekaj obratovalnic in še kaj.

Vonj po svežem asfaltu

V lanskem letu so dobili gorički kraji več deset kilometrov asfaltnih cest. Gre za tako imenovane občinske in vaške povezave. Na tem območju sta veliki pridobitvi cesti Nuskova–Gornji Slaveči in Matjaševci–Trdkova–Martinje. Zanju so krajani primaknili 5 odstotkov od predračunske vrednosti. Veliko globje so segli v denarnice zaradi plačila modernizacije vaških cest, kajti zanje so dali kar 70 odstotkov, 30 odstotkov vrednosti del pa je šlo iz občinskega proračuna za ceste. V Gornjih Slavečih so naredili štiri odcepe, in sicer proti pokopališču, h Kerecu, k Voriju in Šarkanju. Na Kuzmi pa so asfaltirali odcep, ki pelje v zaselek Graba. Medtem so v krajevni skupnosti naredili že načrt za letošnja cestna dela. Zavzemali se bodo za modernizacijo občinske ceste, ki pelje skozi Matjaševce proti maloobmejnemu prehodu. V tej vasi bodo skušali potegniti asfalt na Džaklov breg, v Doliču cesto v Surkaševo grabo, na Trdkovi pa želijo modernizirati odcepe, ki vodijo od občinske ceste. V krajevni skupnosti pa si želijo, da bi bila občina Murska Sobota tako uspešna pri modernizaciji cest tudi v tem letu in da bi prišla na vrsto tudi cesta Kuzma–Grad.

Še samoprispevek

V vseh vaseh kuzemske krajevne skupnosti plačujejo samoprispevek, ki so ga izglasovali na referendumu; plačevali ga bodo tja do 1996. leta. Posamezna gospodinjstva, mimo katerih so polagali črni asfaltni trak, pa so še posebej primaknila denar. Napredek, ki se kaže v lanskem letu, zlasti pri modernizaciji cest, pa je tudi rezultat dobrovoljnega dela ljudi. Zgled: sami so navažali in urejali bankine. Poprijeli so tudi drugod: na Kuzmi, ko so gradili prizidek k mrtvašnici in jo tako razširili, da zdaj meri 12 krat 10 metrov, v Doliču, kjer so urejali pokopališče, v Matjaševcih pa je bila fizična pomoč dobrodošla pri preurejanju gasilskega doma. V vseh vaseh so primerno utrdili tudi ceste, ki jih zaenkrat še ni bilo možno asfaltirati. Takih pa je kar veliko, kajti prav vse domačije v posameznih vaseh krajevne skupnosti niso strnjene, ampak raztrosene po več pobočjih, zato toliko več poti.

Š. SOBOČAN

Kuzma je v glavnem strnjeno naselje, druge vasi pa so raztresene. Na Kuzmi si prizadevajo za ureditev novega zazidalnega ohmočja, saj je interesentov za gradnjo veliko, dovoljenih mest za postavitev hiš pa skoraj ni več. Foto: Š. S.

Uspešen koncert

K številnim praznovanjem ob božiču in novem letu, ki so potekala v slovenskem glavnem mestu, se je uspešno vključila tudi evangeličansko-luteranska cerkvena občina v Ljubljani.

Pred božičem so v cerkvi na Gosposvetski cesti pripravili zelo uspešen božično-novoletni koncert ženskega pevskega zbora »Rozka Usenik« iz Šentvida pri Ljubljani pod vodstvom zborovodkinje Mire Cimperc.

V polni cerkvi so verniki poslušalci s hvaležnostjo poskušali koncert, ki jim je polepšal božični in novoletni čas s pesmimi iz dobe reformacije, renesanse ter slovenskimi narodnimi, umetnimi in božičnimi pesmimi. Ob tem je prav dodati še to, da je pevski zbor omenjene pesmi pel v izvirniku iz Trubarjevega časa.

Sicer pa to ni prvi nastop tega zbora v evangeličanski cerkvi v Ljubljani. Nastopil je tudi ob 140. obletnici blagoslovitve evangeličanske cerkve v Ljubljani.

Delavna evagneličansko-luteranska cerkvena občina v Ljubljani pripravlja v sodelovanju z Radiom Slovenija posnetke izvirnih evangelinskih pesmi iz Trubarjevega časa.

■ **SANI** – V letnem času, ki mu pravimo zima, seveda ni toplo. So se pa vremenske razmere spremenile, saj v naših krajih že nekaj let ni zapadlo obilo snega. Desetletja nazaj pa je bila snežna odeja debela meter in še več. Tedaj so uporabljali na podeželju sani, kot jih kaže naš posnetek, ki je nastal pr Škaličevih v Lipi.

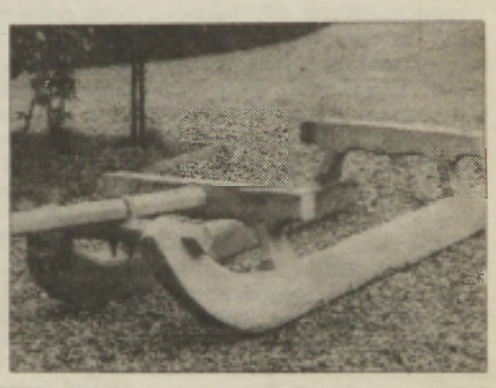

Foto: J. Ž.

Rokometni klub Pomurka Bakovci

Z okrepitvami obstanek v ligi

Rokometaši Pomurke iz Bakovec so dosegli v prejšnji tekmovalni sezoni v prvi državni ligi največji uspeh, saj so zasedli šesto mesto, k temu pa so še dodali uvrstitev na evropsko pokalno tekmovanje. v novi tekmovalni sezoni pa niso najbolje štartali. Po jesenskem delu prvenstva v prvi državni ligi so namreč s 4 točkami na predzadnjem mestu. Zmagali so le doma z Dobovo in trboveljskim Rudarjem. Ožje vodstvo kluba (Štefan Martinec, predsednik, Srečko Belec, sekretar, in Štefan Buzeti, tehnični vodja) meni, da s to uvrstitvijo nikakor niso zadovoljni, saj kljub okrepitvam (Kušter in Matovič) niso ponovili lanske uvrstitve. Po odhodu Petka (sporazumno) je vodstvo kluba prizadel nepričakovani odhod kapetana Štefana Lovenjaka, od katerega si je takratni trener Vlado Hebar veliko obetal. Ker pa trener ni uspel spremeniti koncepta igre, je moral zapustiti klub. Prihod novega trenerja Srdžana Praljaka, priznanega strokovnjaka iz Bosne in Hercegovine ter trenerja mladinske jugoslovanske reprezentance, pa se je zavlekel, tako da je moštvo prevzel ob koncu jesenskega dela prvenstva. V tem času so klub vodili domači rokometni strokovnjaki, kar pa se zaradi skupnega igranja in medsebojnega poznavanja ni najbolje obneslo. Moštvo nikakor ni moglo dobro zaigrati, poleg tega pa je imelo strokovno vodstvo nenehne težave, saj je kompletno odigralo le tri tekme. Zato je bilo potrebno na vsaki tekmi spreminjati koncept igre glede na igralce, kar je imelo negativne posledice. Ko je moštvo vendarle prišlo v pravo formo, pa so Pomurko oškodovali sodniki.

To zlasti velja za tekme s Kolinsko Slovanom v Ljubljani, z Novo opremo v Slovenj Gradcu, Jadranom doma, zlasti pa v Ribnici. Čeprav nočejo krivde za slab uspeh v celoti valiti na može v črnem, niso zadovoljni z odnosom nekaterih sodnikov do kluba. Prav tako v klubu menijo, da je bil sklep predsedstva Rokometne zveze Slovenije, ki je uvedla dodatni tridnevni prestopni rok rokometašev v septembru in s tem omogočila nekaterim klubom okrepitve s slovenskimi igralci iz tujine, saj tak sklep lahko sprejme le skupščina

Novinca pri Pomurki. Od leve: Zlatan Džapo – igralec in Srdžan Praljak – trener.

RZ Slovenije, neustrezen. Sicer pa bi Bakovčani lahko imeli več točk tudi, če bi bolje streljali sedmerce. V jesenskem delu prvenstva so jih zgrešili kar 26. Najboljša strelca v moštvu sta Meolic in Kušter, ki sta dosegla po 47 golov, na tretjem mestu pa je Okreša z 41 goli.

Kljub nezavidljivemu položaju Pomurke iz Bakovec po jesenskem delu prvenstva pa v klubu menijo,da imajo možnosti za izhod. Z angažiranjem novegga trenerja, ki se je zavzeto in strokovno lotil dela, kar so pokazale tudi zadnje tekme, načrtujejo nekatere okrepitve. H klubu je pristopil Zlatan Džapo (Sloboda, Tuzla), izkušen prvoligaški igralec. Poleg tega pa v klubu ne nameravajo izdati izpisnice nobenemu igralcu, četudi bi izpadli iz prve državne lige, saj imajo vsi dveletne pogodbe. Po jesenskem delu prvenstva igralci niso prekinili z vabo in trenirajo dvakrat dnevno. Udeležba na treningih pa je zadovoljiva. Pri tem imajo veliko razumevanje za delo v klubu Športna zveza Murska Sobota in športno društvo Mura, gostoljubnosti pa jim ne odrečejo tudi v Radencih in Ljutomeru. Med pripravami nameravajo odigrati 10 tekem z močnejšimi nasprotniki. Tako imajo dogovorjene tri tekme z madžarskim prvoligašem Tungsramom iz Nagykanizse, dve tekmi z vodečim moštvom slovenske državne lige Pivovarno Laško, sodelovali pa bodo tudi na dveh turnirjih v Murski Soboti in na Dunaju. Že 13. januarja igrajo prvo pokalno tekmo s Šeširjem v Škofji Loki, povratna pa bo 20. januarja v Murski Soboti. Spomladanski del prvenstva v prvi državni ligi pa se začne 16. januarja, ko bodo Bakovčani v Murski Soboti gostili ekipo Presada iz Litije. Žreb je tokrat ugodnejši kot v prvem delu, saj igra Pomurka tekmo več doma. Pri Pomurki pričakujejo, da bodo z dobrim strokovnim delom in okrepitvami ter ob veliki podpori gledalcev obdržali status prvoligaša ter se čim bolje uvrstili v poikalnem tekmovanju.

FERI MAUČEC

Novoletni spust

Zmagal Simon Kuzmič

Na reki Savi od Podsuseda do Zagreba, na 12km dolgi progi, je bil tradicionalni novoletni spust. Sodelovalo je okrog 60 tekmovalcev. Med njimi so bili tudi kajakaši in kanuisti Brodarskega društva Mura iz Kroga in dosegli lep uspeh. To še posebej velja za Simona Kuzmiča, ki je zmagal s kajakom enosedom v absolutni kategoriji. Med kajakaši je bil Miran Vereš šesti in Simon Kovačič osmi, med kanuisti pa Borut Horvat šesti.

Strelstvo

Vodi Gruškovnjak

V tretjem kolu tekmovanja v občinski strelski ligi Lendava je bil najuspešnejši Jože Maučec (Turnišče) s 353 krogi, pred Jožetom Zadravcem (Črenšovci), 350, in Francem Gruškovnjakom (Turnišče), 349 krogov. Po treh kolih vodi Gruškovnjak (ŠK Turnišče) s 1071 krogi, pred J. Maučecem (ŠK Turnišče), 1053, in Štefanom Režonjo (Dolina), 1051 krogov. Ekipno vodi SD Štefan Kovač Turnišče z 12 točkami, pred Črenšovci, 9, Dolino, 6, in Varstrojem, 3 točke.

SCT pred Tišino

V Sebeborcih je bilo novoletno tekmovanje v streljanju s serijsko zračno puško. Zmagala je ekipa SCT s 542 krogi pred prvo ekipo Tišine, 529, in drugo ekipo Tišine, 527 krogov. Pri posameznikih je bil najboljši Kuzma (SCT) s 184 krogi pred Števanecem (Tis), 183, in Gombocem (SCT), 182 krogov.

Kegljanje

Rekord Kardinarjeve

KK Norik iz Ljubljane je pripravil doslej najboljši kegljaški turnir pri nas, na katerem je sodelovalo 356 igralcev in igralk. Odlična je bila zopet svetovna prvakinja Marika Kardinar iz Dobrovnika, članica Ema iz Celja. Podrla je 484 kegljev, kar je nov rekord kegljišča, hkrati pa je zasedla prvo mesto. Torej še en velik uspeh Marike.

Aktualno v nogometu

Potrošnik z Miloševičem za obstanek med prvoligaši

Mini prestopni rok nogometašev je mimo in s tem tudi ugibanja ljubiteljev nogometa, h kateremu klubu bodo prestopili nekateri igralci, zlasti tisti z zvenečimi imeni. Pri prvoligaših so nastale največje spremembe v vseh treh pomurskih klubih: Muri, Nafti in Potrošniku. To pa pomeni, da so se v strokovnih vodstvih pri vseh treh klubih zavzeto lotili zahtevnih nalog, da bi s tem dosegli načrtovane cilje. Mura se želi uvrstiti v evropski pokal, Nafta in Potrošnik pa obstati v prvi ligi.

Soboška Mura, ki se je že pred tekmovalno sezono močno okrepila in pristala pri vrhu prve državne lige, je zaradi poškodb igralcev in slabše igre na domačem igrišču dosegla nekoliko manj kot so pričakovali v vodstvu. Poškodovanega Irgoliča so nadomestili s prihodom Jakovljeviča, ni pa jim uspelo odpraviti neučinkovitosti napada. Zato so se odločili za štiri nove igralce. Med njimi sta dve zveneči imeni prve državne lige. Prvi je znani napadalec Živil Nakla Bojan Taneski, eden najboljših strelcev lige. Drugi je eden najboljših igralcev mariborskega Železničarja Peter Breznik, kateremu so se Mariborčani težko odpovedali, saj je tudi Železničar v nevarnih vodah, v svojih vrstah pa bi ga radi imeli tudi pri Mariboru Braniku. Breznik namreč lahko igra v obrambi ali napadu. Poleg njiju pa sta k Muri pristopila še Sarajevčana Srečko Ilič, ki je nazadnje igral za

Mogrena iz Budve, ter Goran Gutalj, ki je doslej igral za Heroja iz Beograda. Prvi je obrambni igralec, drugi pa napadalec. Iz Mure pa so odšli Vickovič in Zetič (Železničar, Maribor), Šarkezi (Potrošnik, Beltinci), Buzeti in Ivančič (Bakovci).

Pri drugem pomurskem prvoligašu lendavski Nafti je prišlo do sprememb v strokovnem vodstvu. Dosedanjega trenerja Orehovca je zamenjal igralec Marjan Dominko, njegova pomočnika pa sta postala Borislav Radoš, ki je prišel iz Novega Sada, in prejšnji vratar Karel Kapun. H klubu je pristopil tudi vratar Nemiš Limani iz Novega Sada, angažirali pa so še nekaj igralcev iz nižjerazrednih klubov, med njimi Sarjaša (Panonija), Vido (Mladost), Suča (Nafta B) in še nekatere. Nekaj igralcev pa je klub zapustilo. S temi spremembami se lendavski prvoligaš želi obdržati med najboljšimi slovenskimi moštvi.

Pri beltinskem Potrošniku, ki se je po jesenskem delu prvenstva znašel na zadnjem mestu lestvice in so ga nekateri že odpisali, pa ne mislijo tako. Presenetljivo so bili v mini prestopnem roku zelo aktivni in so pridobili novega trenerja Džalmo Markoviča iz Zagreba ter kar sedem igralcev, med njimi najbolj zveneče ime Vlada Miloševiča, dosedanjega igralca Ljubljane, nogometaša leta in enega najboljših strelcev prve državne lige ter državnega reprezentanta. Zanj so se potegovali številni klubi. Poleg njega pa so v Beltince prišli še državni reprezentant Matjaž Jančič iz Slovana, Celjana Emir Džafič in vratar Goran Stankovič, Marinko Šarkezi iz Mure, Bogdan Črnko iz Dokležovja in Andrej Krapec iz Ižakovec. Iz kluba pa so odšli mladi igralci: Ozvatič in Vegič (Odranci), Šeruga in Zrim (Ižakovci) ter Baša (Bratonci).

F. M.

Druga državna rokometna liga

Spomladi boljše kot jeseni

V jesenskem delu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je bil od treh pomurskih predstavnikov najuspešnejši Krog, ki je z 12 točkami zasedel tretje mesto med desetimi ekipami in za prvakom Krškim zaostaja tri točke. S to uvrstitvijo so po besedah tehničnega vodja Janeza Kolmanka pri Krogu zadovoljni, saj so tretje mesto načrtovali že pred začetkom prvenstva. Če pa jih ne bi pestile poškodbe, bi lahko bila njihova uvrstitev boljša. Na začetku prvenstva je trenerske posle prevzel Ivan Lesjak iz Čakovca, s katerim so zadovoljni, igralski kader pa je bil v glavnem nespremenjen kot prejšnjo tekmovalno sezono, s tem da so v ekipo vključevali nekaj mladih in obetavnih mladincev. Zadovoljni so, da tokrat niso imeli težav z igralskim kadrom. Tudi v spomladanskem delu tekmovanja ne predvidevajo spremembe niti pri igralskem niti strokovnem kadru. Po jesenskem delu prvenstva igralci niso počivali, saj se drugi del tekmovanja začenja že ta mesec, povratno pokalno tekmo pa igra Krog v Murski Soboti z ekipo Gorenja Velenja že 9. januarja. V klubu si želijo, da bi bili tudi na koncu tekmovanja na tretjem mestu, lahko pa dosežejo tudi kaj več v končnici prvenstva.

Rokometaši Radgone so z 8 točkami po jesenskem delu tekmovanja na šestem mestu. Ekipo Radgone, ki je zasedla prvo mesto v nekdanji drugi slovenski ligi in se je uvrstila v novoustanovljeno drugo državno ligo, je vodil trener Zvonko Benko. Prvo prvenstveno tekmo je odigrala v domači dvorani v Radencih, a jo je zaradi nehomogenosti izgubila, kar velja tudi za drugo tekmo v Celju. Žal sta bila poraza nepotrebna in bodo izgubljene točke vplivale na končno uvrstitev. Zaradi nesoglasij so po drugem kolu zamenjali trenerja. Ekipo je prevzel Brane Klun. Sledile so tri zaporedne zmage (Polet, Hrastnik in Krško), Krško pa je izgubilo le z Radgono. Žal pa je zatem ekipa visoko izgubila s Krogom, premagala Ormož ter zopet izgubila z Veliko Nedeljo in Zagorjem. Tekmovanje v drugi državni ligi je pokazalo, da so ekipe izenačene. Po mnenju trenerja Kluna je ekipa zmožna doseči več, vendar se bodo morali igralci zavedati, da je rokomet kolektivna igra. V strokovnem vodstvu razmišljajo, da bi ekipo pomladili, vendar imajo težave zaradi popoldanskega pouka. Brez treningov pa v taki konkurenci ni mogoče uspešno igrati. Z novo dvorano so radgonski rokometaši dobili ustrezne razmere za delo in tekmovanje. Računajo, da bodo na koncu tekmovanja zasedli četrto ali peto mesto.

Tretji pomurski predstavnik v drugi državni ligi Polet iz Murske Sobote je s 3 točkami zadnji na lestvici. Pričakovali so boljšo uvrstitev, vendar jim po besedah trenerja Jožeta Benka športna sreča ni bila naklonjena. To zlasti velja za tekme s Krogom z Radgono, Zagorjem, Ormožem in Rardečami. Vzrok je bila tudi neizkušenost ekipe. Sicer pa gre za zelo obetavno ekipo. Poleg tega je ekipo zapustil eden boljših igralcev Tomaž Sečko, ki se je pridružil prvoligašu Pomurki iz Bakovec. Na nadaljevanje prvenstva se rokometaši Poleta pripravljajo v soboški tretji osnovni šoli in upajo, da se bodo dobro pripravili. Poleg tega imajo tudi ugoden žreb, saj igrajo prvo tekmo doma s Krškim, potem je na sporedu pomurski derbi s Krogom in nato še gostijo Radgono. Iz teh treh tekem, ki jih igrajo doma, bi morali iztržiti kar največ. Sicer pa si želijo ostati v ligi, za kar imajo vse možnosti.

Prijateljski rokomet

Rokometaši Pomurke iz Bakovec so odigrali prijateljske tekme z močnimi nasprotniki in prikazali lepo igro, čeprav so igrali brez poškodovanih Meolica in Lovenjaka. V prvi tekmi je Tungsram v Nagykanizsi premagal Pomurko z 21:19. (Kušter 8, Džapo 6, Škraban 3 in Buzeti 2), v drugi tekmi pa so zmagali Madžari z 28:26 (Okreša 9, Kušter 6, Buzeti 5, Džapo 4 in Sečko 1). Jesenski prvak v prvi državni rokometni ligi Pivovarna Laško je premagala Pomurko z 22:21 (Škraban 5, Okreša 5, Kušter 4, Džapo 4 in Buzeti 3).

Rokomet

Ponovna tekma Ribnica : Pomurka

Prvenstveno tekmo zadnjega jesenskega kola v prvi državni rokometni ligi med Ribnico in Pomurko iz Bakovec, ki se je končala z zmago gostiteljev s 23:22, je komisar pri Rokometni zvezi Slovenije razveljavil. Kot je znano, so Bakovčani rezultat po streljanju sedmerca izenačili, na posredovanje delegata pa je bil zadetek razveljavljen, s čimer so bila kršena pravila rokometne igre. Ponovna tekma mora biti odigrana pred začetkom spomladanskega dela prvenstva. Seveda imajo Ribničani pravico pritožbe pri Rokometni zvezi Slovenije.

Atletika

Solidne uvrstitve na Večerovem teku

Na četrtem tradicionalnem novoletnem teku Večera v Mariboru je sodelovalo okrog 200 tekačev, med njimi so bili tudi člani TK Radenska iz Radene in kljub močni konkurenci dosegli nekaj solidnih uvrstitev. Najuspešnejša med njimi je bila Mojca Meglič, saj je v teku mladih zasedla drugo mesto na 1300m dolgi progi. Med mladinci je bil Vasja Kerčmar peti, Darjan Meglič pa petnajsti. V teku hitrih in počasnih Slovencev je bil Slavko Kumek četrti, Ivan Župec peti, Janez Sušnik šesti in Branko Meglič deveti. V osrednjem teku na 5200m za nagrado Večera je Geza Grabar v absolutni razvrstitvi zasedel osmo mesto. Jože Čeh je bil dvanajsti, Branko Lehner pa sedemnajsti. Bojan Brus iz Apač je pri mladih zasedel četrto, Miran Toth iz Očeslavec pa deveto. Med veterani je bil Karel Vrbnjak iz Vidma peti.

G.G.

Planinstvo

Tradicionalni pohod na Kum

Med okrog 2.000 udeleženci 11. tradicionalnega zimskega pohoda na Kum (1219m) je bilo tudi 31 planincev iz soboških društev Matice in Mure. Kljub slabemu vremenu je pohod minil brez vsakršnih nevšečnosti, zahtevno pot pa sta uspešno prehodila tudi najmlajši udeleženec 4-letni Boris Dundek s Krajne in najstarejši 75-letni Štefan Čer iz Murske Sobote.

(TH)

Geza Abraham, trener karateja

V Pomurju veliko zanimanje za karate

Na nedavnem božično-novoletnem karate turnirju v Murski Soboti, ki je dobil mednarodno veljavo, je karateiste iz Ingolstadta vodil Geza Abraham, ki je že 24 let na delu v Nemčiji in trenira moško in žensko ekipo TSV Ingolstadt Nord. Po njegovi zaslugi ženska ekipa že dve leti tekmuje v prvi državni ligi, moška pa v drugi v bavarski ligi. Geza Abraham pa je bil med pobudniki za ustanovitev karate kluba v Murski Soboti in je leta 1974 vodil prve treninge. Z njim smo se pogovarjali o pomurskem in soboškem karateju.

– Kako po tolikih letih ocenjujete razvoj karateja v Murski Soboti?

»Karate šport se je v Murski Soboti in Pomurju zelo razširil, zanj vlada med mladimi veliko zanimanje, med njimi pa je tudi precej talentov. Škoda je le, da imate za to dejavnost premalo organizatorjev in strokovnih delavcev. Pri tem sem tudi sam pripravljen strokovno pomagati, če to želijo.«

– Letos je bilo v Murski Soboti prvo odprto božično-novoletno tekmovanje. Kaj menite o udeležbi in kakovosti?

»Udeležba na turnirju je bila velika, saj so prišli tekmovalci in tekmovalke iz petih držav. Tudi strokovna raven je bila na primerni ravni, saj so sodelovali nekateri tekmovalci in tekmovalke svetovne vrednosti. Pri tem naj omenim predstavnico mojega kluba Firatovo, ki je svetovna članska podprvakinja, mladinska in članska prvakinja Nemčije in štirikratna prvakinja Bavarske.«

– Kakšna pa je prihodnost pomurskega karateja?

»Murska Sobota kot središče pomurskega karateja ima velike možnosti za organizacijo zahtevnejših mednarodnih turnirjev, kar je pokazal tudi letošnji. Zanimanje med mladino za karate je, potrebno ga je le strokovno usmerjati. Tudi kot selektor moške in ženske reprezentance Bavarske sem vesel, da se karate vedno bolj razvija. Pri pionirjih imate v Pomurju visoko raven, kar kaže tudi udeležba na svetovnem pionirskem prvenstvu v Miškolcu na Madžarskem. Ta šport bi bilo potrebno le bolj materialno podpirati.«

F. M.

Razpored tekem I. SOL

X. kolo – 9. 1. 93

Bled	: Salonit
Pionir	: Granit
Šempeter	: Žirovnica
Fužinar	: Olimpija
Kamnik	: VIGROS

XI. kolo – 16. 1. 93

Kamnik	: Bled
VIGROS	: Fužinar
Olimpija	: Šempeter
Žirovnica	: Pionir
Granit	: Salonit

XII. kolo – 23. 1. 93

Bled	: Granit
Salonit	: Žirovnica
Pionir	: Olimpija
Šempeter	: VIGROS
Fužinar	: Kamnik

XIII. kolo – 30. 1. 93

Fužinar	: Bled
Kamnik	: Šempeter
VIGROS	: Pionir
Olimpija	: Salonit
Žirovnica	: Granit

XIV. kolo – 6. 2. 93

Bled	: Žirovnica
Granit	: Olimpija
VIGROS	: Salonit
Pionir	: Kamnik
Šempeter	: Fužinar

XV. kolo – 13. 2. 93

Šempeter	: Bled
Fužinar	: Pionir
Kamnik	: Salonit
VIGROS	: Granit
Olimpija	: Žirovnica

XVI. kolo – 20. 2. 93

Bled	: Olimpija
Žirovnica	: VIGROS
Granit	: Kamnik
Salonit	: Fužinar
Pionir	: Šempeter

XVII. kolo – 27. 2. 93

Pionir	: Bled
Šempeter	: Salonit
Fužinar	: Granit
Kamnik	: Žirovnica
VIGROS	: Olimpija

XVIII. kolo – 6. 3. 93

Bled	: VIGROS
Olimpija	: Kamnik
Žirovnica	: Fužinar
Granit	: Šempeter
Salonit	: Pionir

Odbojkarski klub Vigros Pomurje

Ostati na petem mestu

Odbojkarji Vigrosa Pomurja iz Murske Sobote, ki prvič tekmujejo v najkakovostnejšem razredu – prvi državni ligi, so po jesenskem delu prvenstva na petem mestu z 10 točkami. Petkrat so zmagali in štirikrat izgubili. S to bilanco so pri klubu zadovoljni, saj dokazuje njihovo kakovost. Po nepotrebnem so izgubili le srečanje s Kamnikom v prvem kolu. Sicer pa je ustvaril novi trener Jure Čopi s sistematičnim in strokovnim delom solidno moštvo, ki je opravičilo pričakovanja. K doseženemu uspehu sta pomemben delež prispevala tudi Josipovič in Mašič, čeprav nista pokazala vsega, kar znata. Škoda tudi, da se je poškodoval Belec, ki precej časa ni igral. Vsega pa tudi še ni pokazal zelo talentirani igralec Marič iz Radenec. Jesenski del prvenstva v prvi državni ligi je pokazal, da je soboški ligaš Vigros Pomurje štartal dobro pripravljen, medtem ko je v nadaljevanju igral nekoliko slabše, saj polovica igralcev študira v Ljubljani in lahko skupaj trenirajo le ob koncu tedna. Ta odsotnost se je predvsem poznala pri standardnih igralcih Novaku in Gobcu. S prikazanimi igrami so soboški odbojkarji pritegnili v dvorano srednješolskega centra veliko ljubiteljev te atraktivne igre, kar je dokaz, da dobre igre in zmage pritegnejo. Dobro delo trenerja Čopija se pozna tudi pri mlajših igralcih, saj Murska Sobota ni imela še nikoli v slovenski reprezentanci toliko mladih igralcev. Na pripravah so si s testi zagotovili uvrstitev v mladinsko reprezentanco D. Poredoš, Marič in Kerec, v kadetsko pa Prša. Sicer pa so se soboški odbojkarji vrnili s 5-dnevnih priprav v Poreču, ki so jih predvsem namenili telesni pripravljenosti ter odpravljanju slabosti, ki so se v igri pokazale v jesenskem delu prvenstva. Škoda le, da sta bila poškodovana Novak in D. Poredoš. ki na prvi tekmi v Kamniku najbrž ne bosta mogla nastopiti. Prijateljska tekma s četrtouvrščenim avstrijskim prvoligašem SK Aich Dob, ki je na pripravah v Murski Soboti, je pokazala, da so bile priprave v Poreču koristne.

Odbojkarji Vigrosa Pomurja iz Murske Sobote. Stojijo od leve: Šiftar (pom. trener), Vnuk, R. Poredoš, Gobec, Novak, Marič, Belec in Mašič; čepijo: Čopi (trener), Ratkai, D. Poredoš, Žalik in Josipovič, manjka Prša.

Do sobote, 9. januarja, ko igra Vigros prvo tekmo v Kamniku, nameravajo odigrati še eno tekmo. Želja Sobočanov je, da bi na koncu tekmovanja obdržali peto mesto. Največji konkurent pri tem jim je ravenski Fužinar, ki v drugem kolu gostuje v Murski Soboti.

F. M.

ODSEVI MLADOSTI

Novo leto v novi hiši

Bližalo se je novo leto. Moja pričakovanja so bila zelo skromna, ker ni denarja za darila, čeprav sem poln želja. Mama je bila najbolj v skrbeh, kako bo pripravila in okrasila jedilnico v novi hiši, kamor smo se preselili iz tesnega stanovanja v bloku, oče, jaz in brat pa smo morali poskrbeti za svetlobne ‚efekte'.

Končno je prišel silvestrski večer. Vse je bilo pripravljeno in kmalu so prišli tudi gostje. Oče je bil ves srečen, da bo lahko odprl šampanjec, s katerim si bomo nazdravili ob novem letu. Vsi smo nestrpno čakali, da bodo odbile zadnje sekunde starega leta. In ko smo zaslišali kričeč glas iz televizorja, da je ura polnoč, smo se začeli veseliti, si nazdravljati, čestitati...

Okraševanje jelk in sob se mi zdi ‚brezvezno', a če imajo ljudje take želje in običaje, zakaj ne bi bilo tako.

MATEJ TADINA
Dvojezična OŠ I Lendava

Želim si drugačno šolo

Šolanje je del našega življenja. Izogniti se mu ne moreš, čeprav bi si to marsikdo želel.

Moj oče večkrat pravi: »Brez dela ni jela!« Že res. Ampak ko se spomnim na učbenike, ki čakajo, da bi jih kdo odprl, me mine vse veselje do šole. Takrat bi najraje pobegnila na kak osamljen otok in tam brez dela živela do konca svojih dni. Žal se to dogaja le še v knjigah in filmih.

Seveda pa ni kriva samo moja lenoba, da se mi ne da učiti. Krivi so tudi učitelji. Oni bi lahko predavanja malo popestrili in nam snov nekako drugače prikazali, ne pa da nam jo ‚zdrdrajo', potem pa rečejo: »To vse piše v knjigi!« To je nezanimivo. Knjigo lahko doma predelaš in veš isto, kot ti učitelj razlaga. Ne smem reči, da to velja za vse, saj se nekateri trudijo in nam snov skušajo razložiti na vse načine. Vem pa, da je velik problem tudi denar, s katerim bi lahko izboljšali delo pri pouku.

Zdaj sem že v osmem in za nas se ne bo verjetno še nič postorilo, da bi bil pouk zanimivejši.

Upam pa, da se bo v prihodnosti našlo vedno več denarja za zanimive knjige, pa naj bodo to leposlovje ali leksikoni, za ekskurzije in pripomočke, s pomočjo katerih bo šola postala bolj življenjska in zanimivejša.

EMA HOZJAN, 8. r.
OŠ Stročja vas

Naša šola je lepša

Naša šola je letos postala polnoletna, zato smo jo polepšali. V tednu otroka smo imeli likovno kolonijo. Na pročelje šole so pod temo Mladost k soncu slikali: Andrej Coklin, Zdenko Krpan, Peter Jančar, Mitja Stanek, Franci Jaušovec, Zlatko Jakovljevič in Tanja Trajbarič. Vsak je po svoje naslikal razigrano mlado sonce. Tudi mi, učenci, smo prepleskali garderobo s pravljičnimi slikami. Hočemo, da nam bo lepo. Zdaj je šola bolj vesela in prijazna. Če so že prijazni učitelji in ravnatelj, zakaj ne bi bila tudi stavba!

NATAŠA GOLOB,
SANJA PLOHL, 4. b.
OŠ Gornja Radgona

Ali veste?

(Nagrajuje knjigarna in papirnica Dobra knjiga M. Sobota)

Sodeč po odgovorih na 17. nagradno vprašanje, še kar dobro poznate vesolje. Največji planet našega osončja je, kot vas je večina odgovorila, seveda Jupiter (njegov premer ob ekvatorju je okrog 143.000 kilometrov). Pri žrebanju pravilnih odgovorov pa je imela največ sreče **Lojzka Krpič iz Gornjih Slaveč.** Čestitamo! Nagrado ji bomo poslali po pošti.

KUPON št. 19

Ali veste, kako se imenujeta najsevernejši in najjužnejši predel zemeljske oble? Odgovore pošljite najkasneje do 13. januarja na naslov: Uredništvo Vestnika, Slovenska 41, 69000 M. Sobota. Ne pozabite priložiti (nalepiti) kupona!

Najlepši družinski praznik

Najlepši družinski praznik je božič. Večer pred božičem oče postavi jelko v stojalo, nato jo midva z bratom okrasiva. Nanjo obesiva bonbone, kekse in različne okraske. Mama doda še lučke in kresničke. Ko je jelka okrašena, ugasnemo luč, prižgemo lučke na jelki in kresničke ter vsi skupaj zapojemo božično pesem. Nato večerjamo. Po večerji babica in dedek pripovedujeta, kako so nekoč praznovali božič. Pogovarjamo se dolgo v noč, nato pa še po televiziji pogledamo polnočnico. Želim si, da bi še naprej v miru praznovali božič.

MARJANA BIRO, 3. r.
Dvojezična OŠ Genterovci

Leteča preproga

Doma smo pospravljali podstrešje. Oče in mama sta bila na eni, jaz pa na drugi strani. Naenkrat mi je za hrbtom nekaj zašumelo. Obrnil sem se in zagledal čisto navadno preprogo. Brcnil sem vanjo in glej čudo: ni odletela, le razgrnila se je! Smeje sem sedel nanjo, kot bi bil utrujen. Naenkrat sem se dvignil v zrak. Oče in mama sta se mi nasmehnila. Preproga pa me je počasi ponesla skozi majhno okno na podstrešju in že sem letel po zraku. Starša sta prišla s podstrešja in me gledala. Bila sta videti vesela, obenem pa tudi zaskrbljena. Preproga me je nesla vedno dalje in dalje. Obšel me je strah. Prosil sem preprogo, naj me ponese domov, čeprav sem se lepo počutil. Ptice so letale okoli mene, gozd je bil videti čisto majhen, potok, ki se je vil med grmovjem, pa je bil komaj opazen.

Preproga je nazadnje uslišala mojo prošnjo in vrnila sva se domov. Vsi smo bili veseli. Kadar mi je dolgčas, pa spet poletim z letečo preprogo.

DAMIR RECEK, 3. r.
OŠ Grad

P.S.: Vse to se dogaja seveda v domišljiji. Tretješolci OŠ Grad so pod vodstvom mentorice Simone Šebjanič napisali še precej drugih prispevkov za Antologijo otroških besedil, ki jo bo izdal Pedagoški inštitut v Ljubljani, in sicer v okviru raziskave Inoviranje osnovne šole.

Dedek Mraz razveselil tudi otroke iz Bosne

V četrtek, 24. decembra, smo imeli zadnji dan pouka v letu 1992. Učence nižjih razredov je obiskal tudi dedek Mraz. Učenka Ines mu je v 2. razredu povedala:

»Dragi dedek Mraz, veseli smo, da si prišel. Veš, letos smo se že veliko naučili. Smo pač takšni, kot vsi otroci – včasih pridni, včasih nagajivi. Verjetno boš vesel, če ti povem, da v naši redovalnici ni enk. Obljubimo pa ti, da bomo v letu 1993 še bolj pridni. Danes so te z nami pričakali tudi naši vrstniki iz Bosne. Mislim, da tudi nanje nisi pozabil. Zdaj pa prisluhni, kaj znamo.«

Nato smo deklamirali, peli in plesali. Najbolj pa smo bili veseli skromnih daril, ki nam jih je prinesel dedek Mraz.

Kako so ta dan skupaj z nami doživeli učenci in učitelja iz Bosne, pa so pripisali sami:

»Dragi deda Mraze, i ove godine nas nisi zaboravio, mada smo daleko od svojih domova in najbližih. Kraj ove godine smo jedva dočekali i nada je u nama, da nas u 1993. godini čeka mir, ljubav i naša kuća. Slovenci su nas divno prihvatili i pomažu nam makar na trenutak da živimo kao da smo u svom zavičaju, učimo u njihovoj školi, idemo njihovim kućama, ali uvijek mislimo na našu školu, našu kuću. Dragi deda Mraze, puno ti hvala na ovim darovima i na predivnoj zabavi u OŠ Stogovci, ali te molimo da iduće godine, mjesto darova, odneseš nas našoj kući in našim tatama!«

Učenci OŠ Stogovci z otroki iz Bosne

Težave pred jubilejem

Pisali smo že, da bo lendavsko gasilsko društvo v prihodnjem letu praznovalo 120-letnico in da spada med najstarejša v državi. Medtem ko so morali ob ustanovitvi za gmotni položaj skrbeti gasilci sami in meščani Lendave, je danes sitem financiranja drugačen, zato pa je tudi manj sredstev, radi v šali povedo starejši gasilci. In res, ali v Lendavi ni posluha za gasilsko društvo in gasilstvo nasploh? Gasilci bi radi popravili gasilski stolp na domu, ki so ga dobili ob stoletnici društva, radi bi si kupili nove uniforme, uredili še več zadev, denarja pa ni. V društvu dela tačas 29 članov, a jih je le tretjina aktivnih, položaj pa zahteva, da kar najhitreje pomladijo svoje vrste, saj bodo v njem ostali samo starejši. Kazalo bi, da se o položaju gasilskega društva resneje spregovori tudi v krajevni skupnosti, saj slednja nikakor ne bi smela dovoliti, da društvo, ki je najstarejše v mestu, propada. JD

Prispevki za boj proti raku

Družina KRALJ, G. Radgona (za pok. Vinka GROSMANA), 2.000 SIT; družina ŠAVEL-ŠVAGELJ, M. Sobota (za pok. Mirka MORECA), 3.000 SIT; delavci krajevnih uradov SO M. Sobota (za pok. očeta sodelavke Viktorije LIPIČ), Martjanci, 3.000 SIT; Ivica BABIČ, M. Sobota (za pok. Heleno HRADIL), 1.000 SIT; BABIČ Boris z družino, M. Sobota (za pok. Heleno HRADIL), 1.000 SIT; OSS soc. skrb. in zdr. ZD M. Sobota (za pok. očeta sodelavke Marije HUL), Grad, 1.500 SIT; za pok. Radomiro BOŠNJAKOVIČ-JEZERŠEK, M. Sobota, so prispevali: Delavci uprave za javne prihodke SO M. Sobota 10.000 SIT; Svob. sind. SDDOS osn. o. Uprave SO M. Sobota 3.000 SIT; maturanti gimnazije J. Kramar, letnik 1978/79, za nekdanjo profesorico 2.000 SIT; dijaki in razrednik 4.K Strojne šole M. Sobota 5.600 SIT; OOS AGROMERKUR M. Sobota za pok.: (očeta sodelavca Štefana LUKAČA, Puconci) 2.000 SIT; (za pok. mamo sodelavke Elizabete KRAČIČ, Dobrovnik), 2.000 SIT in (pok. mamo sodelavca Ludvika VUKA, Dobrovnik), 2.000 SIT; Osn. šola I. M. Sobota (za pok. očeta sodelavke Marije SAMEC), 3.000 SIT; Marta DRAVEC, M. Sobota (za pok. moža LUK Gizele), Martjanci, 1.000 SIT.

Vse delovne organizacije vljudno prosimo, da poravnajo članarino za iztekajoče se leto 1992. Članarina je 1000 SIT po osebi.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Prispevke nakazujte na št. tek. računa: 51900-678-48545 Pomursko društvo za boj proti raku.

POMURKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU

MRLIŠKA VEŽICA – V Mali Polani so z denarjem krajevnega samoprispevka in prostovoljnim delom krajanov zgradili mrliško vežico, veliko 4 krat 5 metrov. Ta gradnja ni tako razkošna, kot smo jih vajeni v drugih krajih, je pa vendarle pridobitev. Zidava je bila nujna, saj je prejšnja »kapura« povsem dotrajala. Fotografija: J. Ž.

Zahvala društvu invalidov Murska Sobota

Invalidi Doma oskrbovancev Rakičan se vam najlepše zahvaljujemo za obisk in darila. Ker ne moremo z vami na izlete in razna srečanja, smo tem bolj veseli vašega obiska.

Za novo leto vam želimo zdravja in veliko uspehov pri vašem delu. Še enkrat iskrena hvala.

MARIJA GORNJEC v imenu
članov invalidskega društva Doma Rakičan

KRIŽANI NA DREVESU – Pred 19 stoletji in pol so Jezusa pribili na križ, te dni pa smo našli pri Lipi Križanega, ki so ga privezali na akacijevo drevo! Početje je seveda vredno vse obsodbe. Posnetek: J. Ž.

Iz župnijskih kronik: Odranci

Trnova pot do cerkve

Odranci so najbrž še vedno največja pomurska vas, saj imajo že od druge polovice devetnajstega stoletja več kot 1.000 prebivalcev. Tako so leta 1880 našteli 1.080 ljudi. Tudi v tem, dvajsetem stoletju niso nazadovali: 1914. leta so popisali 1.617 ljudi, 1943. so imeli 1.726 prebivalcev, 1986. so našteli 1.785 Odrančanov, ob lanskem popisu pa je bilo že 1.900 prebivalcev. Razumljivo je, da so si ljudje te vasi dolgo časa želeli cerkev v domači vasi, svojega duhovnika, svojo župnijo... Za vse to pa so bili potrebni čas in veliko prizadevanj ter tudi gmotnih sredstev.

Dolgo časa v pražupniji

Iz kratke zgodovine župnije Odranci, ki jo je napisal dolgoletni župnik in pisatelj g. Lojze Kozar, povzemamo: »Do ustanovitve župnije v Beltincih so Odranci spadali v pražupnijo Turnišče, ki je štela 22 vasi. Razdalja do tja je bila dolga, poti slabe, čestokrat tudi poplavljene, pozimi snežni zameti, zato so težko prihajali k maši. Razmere za vernike so se začele izboljševati po letu 1742, ko je zemljiški gospod general Ladislav Ebergenyi dal postaviti cerkev v Beltincih, v novo župnijo pa so vključili poleg Beltincev še Odrance, tri Bistrice, Melince, Ižakovce, Dokležovje, Bratonce, Lipovce in Gančane.

Od leta 1094 do 1777 so Odranci z drugimi vasmi sedanje lendavske dekanije spadali v zagrebško škofijo, zato so imeli s kajkavskimi Hrvati iste obredne knjige in peli iste cerkvene pesmi. Po letu 1777, ko so ustanovili škofijo v Sombotelu, so tja priključili celo Prekmurje. Tja so prekmurske župnije spadale skoraj 150 let, čeprav so medtem prešle v novo državo Jugoslavijo. Decembra 1923. leta je bilo Prekmurje priključeno k mariborski škofiji. Med drugo svetovno vojno, ko so našo pokrajino zasedli Madžari, so jim sledile tudi njihove cerkvene oblasti: župnije so prešle spet v upravljanje sombotelske škofije. Formalno je tako ostalo vse do 15. avgusta 1964. leta, ko je Prekmurje spet postalo sestavni del mariborske škofije.«

Leta 1862 so v Odrancih zgradili kapelo sv. Trojice, v njej pa je bilo prostora za 50 ljudi. Oltar je bil preprost, na njem pa sta bila kip Marije z Jezusom in kip sv. Jožefa. Kapela je bila do 1965. leta, ko je cerkveni odbor zemljišče, na katerem je stala, odstopil občini, ki je tam zgradila stanovanjski blok za učitelje. S tem se je odranska župnija rešila visokega davka, ki so ji ga odmerili na darove, zbrane zaradi nameravane gradnje župnijske cerkve.

Ustanovitev duhovnije

Gospod Lojze Kozar je zapisal: »Začetek samostojnega dušnega pastirstva v Odrancih sega v leto 1942. Takrat je bil nastavljen za kateheta v Beltincih Štefan Horvat, ki je imel večino veroučnih ur v Odrancih, zato se je še istega leta preselil v Odrance. Katehet je poučeval verouk in med tednom maševal v odranski kapeli, ob nedeljah pa na šolskem hodniku. Redno dušno pastirstvo pa se je začelo 1. 9. 1943, ko je bil na njegovo mesto postavljen Alojz Šoštarec, profesor verouka na gimnaziji v Soboti. Na škofiji v Sombotelu je dosegel, da je bila v Odrancih 1. 10. 1944. leta ustanovljena samostojna duhovnija. Dal mu je tudi vse pravice, ki jih sicer ima župnik, v odločbi pa je sombotelski škof Aleksander Kovacs še zapisal: »Krajevnemu duhovniku nalagam prvenstveno dolžnost, da z vsemi močmi skrbi za zgraditev odranske cerkve; da bo od požrtvovalnih odranskih vernikov obljubljen znesek čimprej na razpolago in bo kljub težkim časom v Odrancih čimprej zgrajena lepa cerkev Bogu v čast. Ob ustanovitvi samostojne duhovnije je bilo določeno, da bo cerkev stala na prostoru, kjer je stala kapela, saj drugega zemljišča duhovnija ni imela.«

Izkazalo se je, da ta prostor ni bil primeren, ker je bil preozek. Pozneje so pridobili na podlagi darov, zamenjav... zemljišče med pokopališčem in Horvatovo domačijo. Novembra 1945. leta je prišel duhovnik Lojze Kozar z naročilom, naj čimprej priskrbi vse potrebno, da bo mogoče začeti gradnjo cerkve. Med osnutki načrtov, ki jih je naredil arhitekt Janez Valentinčič, se je cerkveni odbor odločil za osmerokotno cerkev, žal pa zamisli o gradnji ni bilo lahko izpeljati. Oblasti so zahtevale spremembe načrta, predračun vseh stroškov, finančne vire itd. Aprila 1946 pa je bila prošnja za gradbeno dovoljenje celo zavrnjena, čeprav so medtem verniki že naredili veliko opeke, navozili gramoz in pesek...

Oblasti, nenaklonjene gradnji verskih objektov, so duhovnika celo osumile, da je ponarejal podpise, s katerimi so Odrančani jamčili, da bodo primaknili svoje deleže za gradnjo cerkve.

Nekdanja lesena cerkev v Odrancih, v kateri so imeli obrede 17 let, dokler niso zgradili sedanje cerkve.

Lesena cerkev v Odrancih

Material, ki so ga verniki pripravili za gradnjo cerkve, so (ve se, kdo) 1948. leta porabili za gradnjo zadružnega doma. Jeseni 1949. leta duhovnija ni imela več dovoljenja za maševanje na šolskem hodniku, zato so se verniki sčasoma sprijaznili z realnostjo: zidane cerkve ne bo mogoče zgraditi, bodo pa zmogli postaviti leseno! Po raznih peripetijah je izvršni odbor ObLO Maribor izdal 27. 7. 1950 gradbeno dovoljenje za zasilno leseno cerkev. Pohiteli so z deli in v cerkvi, ki je merila 25 krat 8 metrov, so imeli 17. decembra istega leta prvo sveto mašo, čeprav tedaj še ni imela tlaka, urejenega stropa, opaža... Cerkev so uporabljali 17 let. V tem času (16. 9. 1961) je duhovnija postala župnija. Zdaj so si še bolj prizadevali za pravo, zidano cerkev. Dovoljenje zanjo so dobili 9. 9. 1964. leta, 5. 7. 1967. so jo blagoslovili, 17. 4. 1977. leta pa še posvetili sv. Trojici. Žal pa se je pri gradnji cerkve zgodila huda nesreča. Gospod Lojze Kozar je v zvezi z njo zapisal: »Zgodaj spomladi 1966 so zidarji začeli zidati opečno kupolo. V sredo, 9. marca, je 14 zidarjev s pomočjo oblikovalnikov zidalo osmero obokov... Zidali so še v četrtek in petek, v soboto je zelo deževalo in nekoliko še v nedeljo; v noči na ponedeljek pa je nastal mraz, da je voda v cevi zamrznila in v ponedeljek je posijalo sonce. Z majhno zamudo so začeli zopet z delom, ob deveti uri pa se je zgodila nesreča: ves zgrajeni zid kupole v višini skoraj dva metra, v katerega je bilo vzidanih okrog 25.000 zidakov, se je podrl, zmlel pod seboj odre in vse to je zgrmelo v globino z vsemi delavci in zidarji. Dva človeka sta izgubila življenje takoj ob zrušenju, petletnega mrtvega dečka in eno žensko so potegnili iz ruševin, dva sta umrla v bolnici, sedmi je umrl na dan pogreba prvih šestih, osmi je že skoraj okreval, pa je dobil zastrupljenje in je umrl po treh mesecih. Osmerokotna cerkev, osem stebrov, osem smrtnih žrtev!«

200 kvadratnih metrov poslikav

Življenje je šlo naprej. Po dograditvi cerkve so zbrali denar za freske, ki jih je na površini 200 kvadratnih metrov naredil akademski slikar in duhovnik Stane Kregar in so, glede na površino, njegovo življenjsko delo. Leta 1983 so povišali cerkveni stolp in vanj namestili tri zvonove, katerih skupna teža je 1.544 kilogramov. Leta 1987 so k župnišču, ki je prav tako novejše, prizidali prostore za veroučno učilnico in stanovanje, leta 1990 so kupili cerkveni lestenec, ki ima 120 žarnic, je okrogle oblike in meri v premeru 7 metrov... S tem pa »seznam« vseh materialnih pridobitev ni končan. Župnik gospod Lojze Kozar pa je seveda vse to obdobje skrbel za duhovno življenje svojih faranov, našel je tudi čas za pisateljevanje, saj je napisal 9 knjig, urejal je Stopinje, se zavzemal za svoje porabske Slovence... Star 80 let je lani preložil del bremen na novega župnika, ki je prav tako Lojze Kozar, vendar dodaja k imenu »mlajši«.

Zapisal:
ŠTEFAN SOBOČAN

Hudo poškodovana sopotnica

V nedeljo, 27. decembra, ob 23. uri se je Janko Šebjanič iz Rakičana peljal z osebnim avtom iz Lipovec proti Dokležovju. Zaradi neprimerne hitrosti je vozilo zaneslo v levi obcestni jarek, od tam pa na njivo. Voznik je dobil udarnine in odrgnine po glavi in telesu, sopotnica Simona Tivadar iz Dokležovja pa se je hudo poškodovala. Gmotna škoda na vozilu znaša 200.000 tolarjev.

Kolesarja zbil po cestišču

Zaradi domnevno prevelike hitrosti se je v ponedeljek, 28. decembra, zgodila prometna nesreča na magistralni cesti zunaj Bratonec. Poročajo, da se je Janez Ošlaj iz Gomilice peljal z osebnim avtom in prepozno opazil kolesarja Venceslava Matka iz Odranec, ki se je peljal z neosvetljenim kolesom v isti smeri ob desnem robu vozišča. Čeprav je avtomobilist močno zaviral, je vendarle zadel kolesarja in ga zbil po cestišču. Poškodba je huda.

Vlomi in tatvine

Med 26. in 28. decembrom je nekdo vlomil v stanovanjsko hišo v Čentibi, katere lastnik je Janez F. iz Lendave. Nepridiprav je odnesel tehnične predmete, vredne 70.000 tolarjev, ukradel pa je tudi nekaj živil.

28. decembra je Marija Ž. iz Benice prijavila policijski postaji v Lendavi, da že nekaj dni pogreša večjo vsoto nemških mark. Dodala je, da je denar izginil na nepojasnjen način, ko je bila zdoma. Policisti in kriminalisti skušajo dognati, kdo naj bi bil drzni tat.

V noči z 2. na 3. januar je doslej neznani storilec razbil kletno okno na stanovanjski hiši Cirila D. v Ljutomeru, splezal v notranjost in odnesel različne predmete v skupni vrednosti okrog 100.000 tolarjev.

3. januarja ponoči je nekdo razbil okno na kleti stanovanjske hiše Cirila D. iz Ljutomera, nato pa splezal v notranjost. Iz kleti je odnesel različne predmete, vredne okrog 100.000 tolarjev. Policisti za storilcem poizvedujejo.

Trčil v drog in umrl

V Apačah se je v torek, 29. decembra, pripetila huda prometna nesreča, saj je terjala človeško življenje. Tega dne, kmalu po polnoči, se je peljal z osebnim avtom skozi ta kraj Aleš Prah z Vratjega Vrha. V blagem levem ovinku je izgubil oblast nad vozilom, zapeljal na desno bankino, nato pa čez cesto na travnik, kjer je z desno bočno stranjo avtomobila trčil v drog električne napeljave, pri tem pa se je tako hudo poškodoval, da je na kraju nesreče umrl.

Trčila v betonsko ograjo

Lilijana Plej iz Ivanec se je 29. decembra peljala z osebnim avtom po regionalni cesti Beltinci-Gančani. Zunaj Gančan je v ovinku voziło zaneslo s ceste, da je trčilo v betonsko ograjo. Voznica je ostala cela, poškodovala pa se je sopotnica Helena Antolin iz Ivanec.

Čelno trčenje v Martjancih

31. decembra, kmalu po 16. uri, se je Boris Kos iz Vanče vasi peljal z osebnim avtom po regionalni cesti, ki vodi skozi Martjance. Zaradi domnevne vinjenosti je zapeljal na nasprotni vozni pas. Tedaj pa se je pripeljal iz nasprotne smeri, in sicer pravilno po svojem desnem voznem pasu, Boris Adanič iz Boračeve, zato sta vozili čelno trčili. Kos je dobil hude, Adanič pa lahke telesne poškodbe.

radijski in televizijski spored od 8. do 14. januarja

8 JANUAR PETEK

TV SLOVENIJA 1

10.25 Videošpon – 11.10 Veliki sen, ameriški film (čb) – 13.00 Poročila – 14.00 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Silas, nemška nadaljevanka – 18.00 Studio Koper – 18.50 Pari, tv-igra – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Forum – 20.30 Mikrokozmos, ameriški film – 22.30 Dnevnik 3 – 23.00 Večerni gost

Drugi program
10.40 Že veste ... – 11.15 Gospodarska oddaja – 11.45 Novoletni ex libris – 12.15 Večna mladost, ital. nadaljevanka – 13.00 Poročila – 17.30 Mostovi – 18.00 Tok tok – 18.45 Znanje za znanje – 19.00 Šport – 19.30 Dnevnik – 20.00 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije – 22.05 Sova: Popolna tujca, amer. nanizanka; Annie Hall, ameriški film; Želite, milord?, angl. nanizanka

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Poročila, Zgodbe iz Monicela – 120.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Skrivnostni deček, otroška serija – 12.00 Poročila – 12.05 Ko se svet vrti – 13.30 Mikser M – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Lonesome Dove – 16.00 Poročila – 16.05 Nemščina – 16.35 Beverly Hills – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Alpe-Donova-Jadran – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Film, video, film – 20.40 Dolgi dobri petek, angleški film – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Uganka amfore – 9.30 Avstrija v sliki – 10.00 Aleksander Veliki – 10.30 Zeljnata juha, komedija – 12.05 Silvestrski običaji – 12.15 Nebo lahko počaka – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Prototip, fantastični film – 14.50 Mojstri jurišnega dne – 15.00 Jaz in ti – 15.05 Heidi – 15.30 Otroški spored – 17.00 Čas v sliki – 17.10 Tri dni s sodnikom – 18.00 Evropa dvanajsterice: Italija – 18.30 Naš učitelj dr. Specht – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Primer za dva – 21.25 Pogledi s strani – 21.35 Veliki Bellheim – 23.25 Čas v sliki – 23.30 Večerni šport – 23.55 Cikcak, kriminalni film – 1.40 Tisoč mojstrovin

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Sosedje, pon. 149. dela – 9.50 Loto – 10.00 Dallas, ameriška serija, 107. del; Veliki bal – 10.50 Igra – 11.05 Sotrpini – 11.20 Pomoč v duševni stiski – 16.00 Popoldanski saldo – 16.10 Za upokojence – 16.45 Kupil bom to žensko, mehiška serija – 17.10 Za otroke – 17.45 Svet denarja – 18.00 Okno – 18.55 Vprašanja kristjanov – 19.05 Art Farmer v Budimpešti, 1. del koncerta – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Dallas, ameriška serija, pon. 107. dela – 21.35 Panorama, svetovna politika – 22.45 Kraj dejanja, nemška kriminalka – 0.15 Rock: Ginger Baker/Jonas Hellborg Group – 1.10 Dnevnik – 1.15 Dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Dr. Welby – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Cena je vroča – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Umor je njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Strašno prijazna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Velika svoboda – 21.15 Dvorec ob Vrbskem jezeru – 22.15 Na življenje in smrt – 23.10 Supervixes – eruption, erotični film – 0.55 Psihologija organizma, erotični film – 2.35 Tutti Frutti – 3.30 Divje deklice golega zahoda, erotični film

9 JANUAR SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

9.20 Radovedni Taček – 9.35 Lutkovna igrica – 10.20 Tok tok – 11.05 Mikrokozmos, ameriški film – 13.00 Poročila – 13.05 Tednik – 14.00 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Življenjske preizkušnje – 18.00 Studio Ljubljana – 19.05 Žrebanje 3 x 3 – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Utrip – 20.30 Ona + on – 21.35 Bagdad Cafe, amer. nanizanka – 22.05 Dnevnik 3 – 22.45 Videonoč – 23.55 Svetovne glasbene nagrade

Drugi program
8.00 Risanke – 8.30 Zgodbe iz školjke – 9.20 Klub Klobuk – 10.55 Cortina: Smuk (ž), prenos – 11.50 Garmisch-Partenkirchen: Smuk (m), prenos – 13.00 Poročila – 13.05 Operne zgodbe: La Boheme – 16.50 Športna sobota – 18.55 Kuharski nasveti Paula Bocuseja – 19.30 Dnevnik – 20.05 Churchill, angl. serija – 20.55 Slovenski magazin – 21.25 Poglej in zadeni – 22.30 Sova: Znaki zodiaka – lev, nemška nanizanka; Maček, francoski film; Želite, milord?, angl. nanizanka

HTV 1

9.00 Dobro jutro – 10.30 Oddaja za otroke – 12.00 Poročila – 12.05 Moč in slava – 12.35 Duhoviti dvorec – 13.15 Slika na sliko – 14.00 Poročila – 14.05 Pozdravi iz domovine – 15.15 Beverly Hills – 16.00 Poročila – 16.10 Hrvaška knjiga – 17.05 Tom in Jerry – 17.30 Televizija o televiziji – 18.00 Poročila – 18.05 TV razstava – 18.20 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.20 Robin Hood in sedem lumpov, angleški film – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Uganka amfore – 9.30 Pojoča Avstrija – 11.00 Splash Too – še ena devica, komedija – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Zaroka, komedija – 14.45 Belonska cesta – 15.25 Risanka – 15.30 Otroški spored – 16.00 Spored po željah – 17.00 Čas v sliki – 17.10 X-Large: Indonezijski vodnik – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Avstrija v sliki – 18.30 Dvorec ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Kdor reče A, zabavna oddaja – 22.00 Zlata dekleta – 22.30 Detektiv Harry Angel, film – 0.20 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.10 Dobro jutro, Madžarska, vmes Vaška TV z vaškim doktorjem – 8.20 Reformatski verski program – 8.30 Za otroke in ne le zanje: pravljica, risanke, filmi, igra – 12.00 TV-magister, izobraževalni program – 13.30 Popevke McDonald's, Mátyás Bakai – 14.05 Condorcet, 1. del francoske serije – 15.35 Ekološke novice – 16.10 Popoldne z Disneyjem: Gepard, ameriški film – 17.50 Adamovi sinovi, Evine hčere – 18.15 Barometer, politični šov – 19.10 Kolo sreče, kviz – 19.40 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.35 Jerry Ricks, posebna oddaja im provizije – 21.00 Kitajski sindrom, ameriški film – 23.15 Lisa Stenfield, zabavnoglasbeni film – 0.15 Dnevnik

RTL

6.00 Različne mladinske nadaljevanke – 9.05 Najstniki z Beverly Hillsa – 10.00 Družina za šest milijonov dolarjev – 12.10 Winspector – 12.30 Michel Vaillant – 13.00 Ful House – 13.25 Princ z Bel-Aira – 13.50 Ultraman – 14.15 Policijsko poročilo – 15.00 Knight Rider – 15.55 Ekipa A – 16.50 21 Jump Street – 17.45 Kdor zna, ta zna – 18.45 Poročila – 19.15 Beverly Hills, 90210 – 20.15 Štorklja, gledališka predstava – 21.50 Prijemalnik, akcijski film – 23.23 Zrelostni izpit na šolski klopi, erotični film – 1.10 Moški magazin – 1.45 Tutti Frutti – 2.35 Rožnata nanizanka

10 JANUAR NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.40 Živ žav – 10.10 Silas, nemška nadaljevanka – 10.35 Kuharski nasveti – 11.00 Naša pesem – 11.30 Obzorja duha – 12.05 Begunci – 12.35 Domači ansambli – 13.00 Poročila – 13.05 Ona + on – 14.10 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.15 Na londonskih pločnikih, angleški film (čb) – 19.10 Slovenski loto – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Zrcalo tedna – 20.30 Nedeljskih 60 – 21.35 Morske steze, angl. serija – 22.15 Dnevnik 3 – 22.40 Športni pregled

Drugi program
10.30 Bagdad Cafe, amer. nanizanka – 10.55 Mostovi – 11.25 Boglo, nemški film – 13.00 Poročila – 15.00 Športna nedelja – 19.30 Dnevnik – 20.00 Tosca, opera – 22.00 Glasbeni utrinek – 22.35 Sova: Družina Addams, amer. nanizanka; Ljubljenca bogov, angl. nadaljevanka; Želite, milord?, angl. nanizanka

HTV 1

8.30 Poročila – 8.45 Slika na sliko – 9.30 Huckleberry Finn in prijatelji – 1.00 Poročila – 10.05 Hišni ljubljenci – 10.30 Ulica Sezam – 11.30 Narodna glasba – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 13.30 Palček David, risana serija – 13.55 Most Adama Rusha, ameriški otroški film – 15.00 Opera Box – 15.30 Poročila – 15.35 Družinski zabavnik – 17.20 Trashin, ameriški film – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Objem, dramska serija – 21.00 Sedma noč – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Čebelica Maja – 9.30 Simpsonovi – 10.00 Panoptikum – 10.15 V kraljestvu ruskega medveda – 11.00 Tiskovna konferenca – 12.00 Tednik – 12.30 Orientacija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Otok na koncu sveta – 13.40 Deklica po imenu Sooner, film – 15.20 Risanka – 15.25 Četrti kralj – 15.30 Otroški spored – 15.55 Pregled sporeda – 16.10 Beverly Hills, 90210, mladinska nadaljevanka – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Klub za starejše – 18.00 Čas v sliki – 18.05 X-Large, dokumentarna oddaja – 18.30 Naš učitelj dr. Specht – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dogodivščine mladega Indiana Jonesa – 21.05 Vizije – 21.10 Težave, gledališka predstava – 0.25 Čas v sliki – 0.10 Nenavadne zgodbe – 0.35 Klasična glasba

TV MADŽARSKA

6.40 Vaška TV – 7.25 Za otroke – 7.50 Biblijsko sporočilo – 8.05 Muzzy – 8.10 Angleščina – 8.30 Nedeljski magazin; o vsem za vsakogar – 11.00 Tajvan, dokumentarni film – 11.45 Potovanje v nebesa, švedski film – 13.10 Glasbena TV – 13.40 Cirkuški film – 14.15 Leteči razred, mladinski film – 15.55 Televideo '93 – 16.00 Mačka in njena bunda – 16.30 Knjižni klub – 16.35 Verski program za evangeličane – 17.00 Disney: Kapetan Balu, Zorro, Poslednji vitez, Gumijasti medvedki – 18.45 Kolo sreče, kviz – 19.20 Teden – 20.05 Dnevnik, telešport – 20.30 Portreti iz XX. stoletja: Ede Teller – 21.05 Naslednje leto, če bo šlo vse po sreči, francoski film – 22.55 Srečanja nultega tipa, znanstvena fantastika

RTL

6.00 Različne mladinske nadaljevanke – 7.00 Družina za šest milijonov dolarjev – 10.00 Umetnost in poslanstvo – 10.05 Nazaj v preteklost – 11.00 Nebeški psi z Boragore – 12.00 Tropska vročina – 13.00 Moj oče je vesoljec – 13.30 Milijonski zaklad, pustolovski film – 16.00 Rdeči blisk – 16.55 Buddy lovi samo velike ribe, komedija – 18.45 Poročila – 19.10 Mini playback šov – 20.15 Sanjska poroka – 21.55 Spieglov TV – magazin – 22.40 Prime Time – 23.00 Playboy Late Night – 0.00 Kanal 4, dokumentarni ponetki – 0.35 Moj oče je vesoljec – 1.00 Grozljivo prijetna družina – 1.30 Kdo je tukaj šef?

11 JANUAR PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

10.35 Forum, Mernik – 11.05 Bajke na Slovenskem – 11.35 Nedeljskih 60 – 12.35 Domači ansambli – 13.00 Poročila – 13.05 Churchill, angl. serija – 14.15 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Otroški program – 18.00 Studio Maribor – 18.50 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Sedma steza – 20.30 Moulin Rouge – 100 let – 21.30 Mednarodna obzorja: Turčija – 22.15 Dnevnik 3 – 22.45 Gospodarska oddaja – 23.15 Brane Rončelj za odroni

Drugi program
17.30 Obzorja duha – 18.00 Alter – 18.50 4 x 4, svetovalno namenski program – 19.30 Dnevnik – 20.05 Po sledeh napredka – 20.35 Znanost: Droge – 21.00 Trije možje v čolnu, angl. drama – 22.05 Glasbeni utrinek – 22.35 Sova: Korak za korakom, amer. nanizanka; Ljubljenca bogov, angl. nadaljevanka; Želite, milord?, angl. nanizanka

HTV 1

7.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Zimski šolski program – 11.30 Domače živali – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Zlata leta, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Huckleberry Finn in prijatelji – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Otroci, žrtve vojne – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Hrvaška in svet – 20.55 Green Glove ameriški film – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Nočni studio – 10.30 Deklica po imenu Sooner – 12.10 Pokrajine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Šporna vprašanja – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Dom za živali – 14.45 Turizem v Evropi – 15.00 Otroški spored – 15.50 Deklica iz prihodnosti, začetek avstralske nanizanke – 16.30 Risanka – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Evropa dvanajsterice: Nemčija – 18.30 Naš učitelj dr. Specht – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Športna arena – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Laguna gori, kriminalni film – 23.10 Čas v sliki – 23.15 Ženska, ki pozna vse, komedija – 0.55 Jason King

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Financial Times, poslovne novice – 8.35 Čez dan, informativni program – 8.35 Disneyjevi filmi in risanke, ponovitev – 10.45 Igra – 12.00 Poročila – 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 16.10 Novitete, zabavna glasba – 16.45 Igra – 17.00 Kupil bom to žensko, mehiška serija, 130. del – 17.25 Televideo '93 – 17.30 Čez dan – 17.50 Svet denarja – 18.00 Koledar 1993, poljudnoznanstveni magazin – 18.40 Večerna pravljica – 18.50 O veri za otroke – 19.00 Angleška lepotica, francoska serija – 20.00 Dnevnik, telešport – 21.00 Madžarsko kolo, šaljivka v dveh dejanjih, posnetek predstave Veselega teatra – 0.05 Dnevnik – 0.10 Dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Dr. Welby – 10.00 Bogati in lepi – 10.30 Cena je vroča – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.30 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Umor je njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Grozljivo prijetna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Umor v lastni režiji – 22.10 Quincy: Šport je umor – 23.00 Deset pred enajsto – 23.35 Film – 1.15 Grozljivo prijetna družina – 1.50 Kdo je tukaj šef?

12 JANUAR TOREK

TV SLOVENIJA 1

10.00 Alter – 10.45 Slovenski magazin – 11.15 Življenjske preizkušnje – 12.05 Po sledeh napredka – 12.35 Znanost: Droge – 13.00 Poročila – 13.05 Mednarodna obzorja – 14.15 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.15 Otroški program – 18.00 Studio Koper – 18.50 Pari, tv-igra – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.40 Glasba, show in cirkus – 21.40 Mačke, dokum. serija – 22.15 Dnevnik 3 – 22.55 Omizje

Drugi program
10.35 Sedma steza – 10.55 Trije možje v čolnu, angl. drama – 12.00 Moulin Rouge – 100 let – 13.00 Poročila – 15.35 Sobotna noč, ponovitev – 17.55 Popotovanje po reki Zali – 18.50 Prisluhnimo tišini – 19.30 Dnevnik – 20.05 Sestre, amer. nadaljevanka – 20.50 Osmi dan – 21.50 Svet poroča – 22.35 Sova: Fina gospa, angl. nanizanka; Odletel bom, amer. nadaljevanka; Želite, milord?, angl. nanizanka Zgodba z naslovnice

HTV 1

7.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Zimski šolski program – 11.30 Majhen svet – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Lonesome Dove – 16.00 Poročila – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Govorimo o zdravju – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Vojni reporterji, britanski dokum. film – 21.00 V velikem planu – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Klub za starejše – 10.20 Godci iz Avstrije – 10.30 Cook in Peary, pustolovski film – 12.05 Čudoviti svet koralnih grebenov – 12.50 Tisoč mojstrovin – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Toplice na Predalberškem – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Dom za živali – 14.45 Jurišajli mojstri – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Evropa dvanajsterice: Velika Britanija – 18.30 Naš učitelj dr. Specht – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 V kraljestvu ruskega medveda – 21.07 Pogledi s strani – 21.20 Veliki Bellheim – 23.20 Čas v sliki – 23.25 Asfaltni kavboj, film – 1.15 Jason King

TV MADŽARSKA

5.40 Vaška TV – magazin – 8.10 Alternativna medicina – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Viljem Tell, serija – 10.00 Dedicirani uboj, francoska kriminalka – 11.30 Igra – 12.00 Poročila – 16.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 16.10 Kreolska maša, glasbeni film – 17.00 Kupil bom to žensko, serija – 17.30 Čez dan – 17.50 Svet denarja – 18.00 Dejstva, družbena reportaža – 18.45 Večerna pravljica – 19.05 Kolo sreče, kviz – 19.35 Katoliška kronika – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Moonlighting, ameriška krimi-serija – 22.20 Aktualno – 22.50 Car športa, italijanski nogomet, ameriška košarka in drugi dogodki – 0.30 Dnevnik – 0.35 Dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Dr. Welby – 10.00 Bogat in lep – 10.30 Cena je vroča – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Umor je njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Grozljivo prijetna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Nerazvozlane skrivnosti – 21.15 Oprosti mi, šov – 22.15 Eksplozivno – 23.15 Smrtonosna dama, kriminalka – 1.00 Grozljivo prijetna družina – 1.35 Kdo je tukaj šef?

13 JANUAR SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.25 Popotovanje po reki Zali – 11.15 Sestre, amer. nadaljevanka – 12.10 Osmi dan – 13.00 Poročila – 13.15 Morske steze, angl. serija – 14.00 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.15 Klub Klobuk – 18.50 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče: Parlament – 20.30 Film tedna: Vojšćak iz Terakote, hongkonški film – 22.20 Dnevnik 3 – 22.50 Akcent

Drugi program
10.10 Prisluhnimo tišini – 10.40 Portret Boga Leskovica – 11.25 Mačke, dokum. serija – 12.00 Glasba, show in cirkus – 13.00 Poročila – 16.00 Omizje – 18.00 Beverly Hills, amer. nanizanka – 18.50 Lizbona – 19.05 Stiški samostan – 19.30 Dnevnik – 20.05 Športna sreda – 22.10 Glasbeni utrinek – 22.35 Sova: Buntz z Beverly Hillsa, amer. nanizanka; Ford, amer. nadaljevanka; Odletel bom, amer. nadaljevanka

HTV 1

7.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Zimski šolski program – 11.30 Mariana, risana serija – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Lonesome Dove – 16.00 Poročila – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Moja knjiga o džungli – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Law Lord, ameriški film – 21.45 Padec vojašnic, dokum. oddaja – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Kulturni magazin – 10.00 Aleksander Veliki, film – 10.30 Ženska, ki pozna vse, ponovitev filma – 12.10 Reportaže iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Srečanje z naravo – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Dom za živali – 14.45 Družina Meier – 15.00 Otroški spored – 15.05 Peter Pan in pirati – 15.30 Lutke – 15.50 Deklica iz prihodnosti – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Me ženske – 18.30 Naš učitelj dr. Specht – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Tovariš don Camillo, komedija – 22.05 Pogledi s strani – 22.15 Aljaska – 23.00 Poljub predice, film – 0.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Viljem Tell, serija – 10.00 Lovejoy, angleška kriminalka – 11.00 Igra – 11.00 Poročila – 16.00 Popoldanski saldo – 16.10 Videospot – 16.45 Igra – 17.00 Kupil bom to žensko, serija – 17.30 Čez dan – 17.50 Svet denarja – 18.00 Za mladino, o morali – 18.30 Kulturni referent – 18.45 Večerna pravljica – 19.00 Moonlighting, kriminalistična serija – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Teater Raya Bradburyja, kanadski tv-film – 21.10 Občutljivi moški, francoski film – 22.35 Aktualno – 23.05 Kronika, II. madžarska armada na Donu, dokumentarna serija – 0.15 Dnevnik – 0.20 Dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Dr. Welby – 10.00 Bogat in lep – 10.30 Cena je vroča – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.30 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Umor je njen konjiček – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Grozljivo prijetna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Talec, drama – 22.00 Sternov TV – magazin – 23.00 Gwendoline, erotični film – 1.00 Grozljivo prijetna družina – 1.35 Kdo je tukaj šef?

14 JANUAR ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

10.25 Zgodbe iz školjke – 11.10 Vojšćak iz Terakote, hongkonški film – 13.00 Poročila – 14.00 Sova – 17.00 Dnevnik 1 – 17.15 Živ žav – 18.00 Studio Maribor – 18.50 Pari, tv-igra – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Žarišče – 20.40 Večna mladost, ital. nadaljevanka – 21.30 Tednik – 22.15 Dnevnik 3 – 22.55 EP v umet. drsanju (ž), prosti program

Drugi program
10.05 Lizbona – 10.40 Športna sreda – 13.00 Poročila – 15.25 Akcent – 17.25 Svet poroča – 18.00 Videošpon – 18.50 Že veste ... – 19.30 Dnevnik – 20.05 Umetniški večer: František Čap in Nočny Motyl, češki film – 22.10 Glasbeni utrinek – 22.35 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Ford, amer. nanizanka; Odletel bom, amer. nadaljevanka

HTV 1

7.00 Dobro jutro – 10.00 Poročila – 10.05 Zimski šolski program – 11.30 Ljubezenske zgodbe, oddaja za mlade – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Lonesome Dove – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška dežela in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Iz sveta znanosti – 18.35 Santa Barbara – 19.30 Dnevnik 1 – 20.05 Poslovni klub – 20.45 Me je kdo iskal? – 21.30 Ekran brez okvirja – 22.35 Dnevnik 2 – 23.00 Slika na sliko – 23.30 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Zahodno od Santa Feja – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Frančoščina – 10.30 Tovariš don Camillo – 12.15 Siamski dvojčici – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Me ženske – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Dom za živali – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.30 Naš učitelj dr. Specht – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Donavska princesa – 21.10 Pogledi s strani – 21.20 Veliki Bellheim – 23.10 Čas v sliki – 23.15 Tudi morilec ima lepe sanje, kriminalni film – 0.55 Jason King

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Financial Times za Vzhodno Evropo – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Viljem Tell, serija – 10.00 Goya, španska biografska serija – 11.00 Igra – 12.00 Poročila – 16.00 Popoldanski saldo – 16.10 Švicarske norčije, nemški film – 16.40 Zengővárkony – 17.00 Kupil bom to žensko, serija – 17.30 Čez dan – 17.50 Svet denarja – 18.00 Magazin za menedžerje – 18.45 Večerna pravljica – 19.10 Za boljši jezik – 19.10 Gledališki dnevnik – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Zasebni detektiv, madžarski film – 21.50 Aktualno – 22.15 Svetovni vzori – 23.10 Art Farmer v Budimpešti, 2. del koncerta – 24.00 Dnevnik – 0.05 Dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 9.00 Dr. Welby – 10.00 Bogat in lep – 10.30 Cena je vroča – 11.00 Tvegano – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Umor je njen konjiček – 16.00 Hans Maiser – 17.00 Kdo je tukaj šef? – 17.30 Grozljivo prijetna družina – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Vidni dokazi – 21.15 Klic v sili – 22.15 Kako, prosim? – 23.10 V smrtonosni dolini volkov, grozljivka – 1.00 Grozljivo prijetna družina – 1.35 Kdo je tukaj šef?

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz)

PETEK
5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Mariborsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Od petka do petka – 9.30 NSTSNMV – 10.00 Poročila – 10.30 Kabaret – 11.15 Borzni utrip – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Zanimivosti – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve ob koncu tedna – 17.30 Alternativno – 18.00 32 313 – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

SOBOTA
5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.30 Potepajte se z nami – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Zanimivosti – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja

NEDELJA
8.00 Začenjamo nov dan... – 8.10 Panonski odmevi – 8.30 Horoskop – 8.15 To bi moral biti kabaret – 9.10 Misel in čas – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko postno premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

PONEDELJEK
5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Porabsko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Evropa v enem tednu – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 11.15 Zgodilo se je – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Novica dneva – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Bilo je nekoč – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakom, cekron pa z marelof, lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

TOREK
5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Glasbene novosti – 10.00 Poročila BBC-ja – 10.30 Kratki stik – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Zanimivosti – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

SREDA
5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Mali oglasi – 9.15 Iščemo za vas – 10.00 Poročila – 10.15 NSTSNMV – 11.15 Borzni utrip – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Zanimivosti – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodni farmi – 18.30 Poročila BBC-ja – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

ČETRTEK
5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Kost/gost dneva – 9.15 Sejem veličastnih – 10.00 Poročila – 10.30 Pika na i – 11.15 Mali oglasi – 12.00 Poročila BBC-ja – 12.30 Zanimivosti – 13.00 Danes do trinajstih – 13.30 Popoldne na MV – 14.00 Aktualno – 15.30 Dogodki in odmevi – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Tema popoldneva – 17.30 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila

Ugodna prodaja!

MIS

Turistično kmetijsko in trgovsko podjetje d.o.o.

KLJUČAROVCI 19, 69242 Križevci pri Ljutomeru - SLO, tel, fax: 069/87-731

- bramac 60,30 SIT kos
- bobrovec 31,90 SIT kos
- salonitne plošče (osemrebrne) 590,90 SIT kos
- tegola 773 SIT m²
- opeka (vel. modul, križevski) 23,40 SIT kos
- apno 324 SIT vreča
- nosilci 236 SIT tek. m

• betonsko železo • armaturne mreže • izolacijski material in drugi gradbeni materiali po ugodnih cenah

V ZALOGI VSA KMETIJSKA MEHANIZACIJA, ZAŠČITNA SREDSTVA, SEMENSKA KORUZA IN UMETNA GNOJILA!

KLI LOGATEC

Podjetje za lesno in strojno proizvodnjo, trgovino in inženiring, p. o.
61370 Logatec
Tel.: (061) 741 711
Telefax: (060) 741 279

Izredna priložnost za nakup stavbnega pohištva iz programa KLI Logatec
Od 10. 12. 92. do 15. 1. 1993

- redni program s posebno ugodnimi plačilnimi pogoji in popustom
- opuščeni domači in izvozni program, **do 50% popusta**

Informacije:

Prodajni salon KLI Logatec, tel. (061) 741 711
Maribor, Barbi, tel. (062) 510 901
Sp. Duplek, Kemdi, tel. (062) 681 320

PRVIČ NA NAŠEM TRŽIŠČU :

MINERALNO - VITAMINSKE MEŠANICE, PRILAGOJENE NAČINU PREHRANE

za krave molznice

KRAVIMIN

1 ekstenzivna reja
2 osnovni obrok seno, travna silaža in trava z zmerno gnojenih površin, vse presušene krave in breje telice
3 osnovni obrok koruzna silaža, seno in beljakovinsko krmilo
4 dodatek doma pripravljenemu močnemu krmilu iz koruze za poletni čas
5 dodatek doma pripravljenemu krmilu iz pesnih rezancev za poletni čas
6 dodatek doma pripravljenemu popolnemu močnemu krmilu za mleko

za prašiče

PRAVIMIN

1 osnovni obrok silirana koruza
2 osnovni obrok žitno zrnje

•optimalno izkoriščanje doma pridelane krme
•večja proizvodnja
•boljše zdravstveno stanje

VEČJA GOSPODARNOST REJE

lek ljubljana veterina

Srečanje

Predan vasi in delu

Če bi bili vsi ljudje tako zagnani za napredek svojega kraja, kot je Jože Tkalec iz Gomilice, potem bi bila podoba naselij še lepša, bogatejša, z več uspeha bi se lahko ponašala razna društva in tako naprej.

Jože Tkalec je bil dejaven v vaškem gasilskem društvu, v katerega se je včlanil še rosno mlad. Pozneje je gasilcem poveljeval: pa ne le domačim, ampak je bil tudi poveljnik gasilskega sektorja. Aktiven je bil v vaškem odboru krajevne skupnosti, saj so v tistem obdobju napeljali elektriko, zgradili vaški vodovod, asfaltirali

vaške ulice, dogradili kapelico in novo mrliško vežico, naredili omrežje za kabelsko televizijo in še kaj.

Naš sogovornik nam je na kratko predstavil tudi zgodovino svojega kraja. Ime je dobilo naselje po nekdanjih gomilah. Katastrska občina Gomilica meri 660 hektarjev, v vasi živi 700 prebivalcev, ki se ukvarjajo v glavnem s kmetijstvom. Najpomembnejši pridelek na poljih na tem območju je krompir, sicer pa je razvita tudi živinoreja. V vasi je kar 130 traktorjev. Obrtnikov je zdaj malo, nekoč pa je bilo v Gomilici kar 11 čevljarjev...

Na koncu še tole: Jože Tkalec je dobil za svoje vsestransko delo več priznanj, od katerih naj omenimo samo nekatera: več gasilskih, priznanje krajevne skupnosti Turnišče, mariborske škofije, saj je ključar v turniški cerkvi od 1958. leta, in tako naprej. Zdaj, ko je bremena preložil na mlajša ramena, pa so mu »naložili« pogrebne govore.

J. ŽERDIN

Blago bodo carinili v Lendavi

Vse blago, ki so ga želele poslati lendavske delovne organizacije svojim kupcem po železnici, se je doslej moralo cariniti v M. Soboti, to pa je zavlačevalo delo in povzročalo dodatne izdatke delovnim organizacijam. V prostorih lendavske železniške postaje pa so pred nedavnim odprli carinski referat, ki bo omogočil opravljanje carinskih poslov doma. Odpadlo bo zamudno potovanje v M. Soboto, pa tudi stroški delovnih organizacij bodo manjši. Železniška postaja v Lendavi je tako tudi prevzela vlogo četrtega mejnega prehoda.

JD

Povečali brezcarinsko prodajalno

Na mednarodnem mejnem prehodu v Dolgi vas, te dni končujejo dela pri obnovi in širitvi brezcarinske Kompasove prodajalne. Skokovito povečanje prometa na tem mejnem prehodu je narekovalo potrebo po večji trgovini, ki jo bodo odprli še pred novim letom. Promet v trgovini je močno narasel, sedaj v njej dela sedem ljudi, odprta pa je noč in dan. V njej kupujejo predvsem šoferji kamionov razne spominke, pijače in drugo blago. Prostor pri mejnem prehodu pa še vedno ni urejen, potrebno bi bilo zgraditi še nekaj objektov za potnike, še zlasti za voznike kamionov, saj le-ti včasih čakajo na prehod meje po več ur. Na madžarski strani, v bližini mejnega prehoda pri Rediču, gradijo že nekaj gostišč in trgovin, zlasti zasebniki. Zvedeli smo, da bodo Madžari že prihodnje leto razširili svoj del mejnega prehoda z več vstopnimi in izstopnimi potmi.

JD

VESTNIK

Izdaja podjetje za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (tektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 33-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za 4. trimesečje 1992 je 850,00 SIT, za podjetja 1.500,00 SIT, za naročnike v tujini 80 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

VENERA

agencija za trženje
Vodja agencije: Renata Bakan – Ficko
Propagandisti: Nataša Praprotnik, Franček Štefanec, Robert Perš
Oblikovalec: Endre Günter
Dejavnost: **svetovanje, stiki z javnostjo in publiciteta** (izdelava vseh vrst informacij za javne medije, tiskovne konference, pokroviteljstva, protokol), **oglaševanje v medijih** (oglasi v tiskanih medijih, radijski in televizijski spoti in telopi, plakati, lepaki, letaki), **publikacije** (izdelava vseh vrst prospektov, oblikovanje, lektoriranje in prevajanje), **grafično oblikovanje** (oblikovanje celostnih podob in posameznih komunikacijskih sporočil), **fotografiranje, organiziranje prireditev**

Naslov agencije: Slovenska 41, M. Sobota
Telefoni: 21 383, 21 064, 22 403
Telefaks: 22 419

VODOTEHNA
Trgovinsko in storitveno podjetje, d.o.o.
69220 Lendava,
Čentiba 459
tel.: (069) 75 522

Opravljamo vodoinštalaterske storitve in montiramo centralno kurjavo tako za podjetja kot za individualna gospodinjstva.

Obiščite našo trgovino v Čentibi in se prepričajte o pestri izbiri:
- inštalacijskega materiala
- pip ARMAL in UNITAS
- peči FERROTERM in TVT za centralno kurjavo
- radiatorjev Aklimat, Delonghi, KIG, Vogel in Emoterm
- keramičnih ploščic
- barvil
- radiatorjev

VENERA
NÉPÚJSÁG VESTNIK

Vestnik in Murski val v slovenskem medijskem prostoru

Oktobra letos se je Inštitut za raziskovanje medijev lotil obsežne raziskave slovenskih medijev in njihovih avditorijev z namenom, da predstavi podatke o njihovi branosti, poslušanosti in gledanosti. Udeleženca raziskave, ki je zajela 62 medijev, sta bila tudi Murski val in Vestnik. Podatki so zbrani v publikaciji Mediana 2, ki je tako postala zanesljiva in zaupanja vredna vodnica po slovenskem medijskem prostoru, zelo koristna informacija za vse tiste, ki tržijo oglasni prostor in čas medijev, kot tudi za tiste, ki želijo svoje sporočilo čim učinkoviteje posredovati javnosti.

Zbiranje podatkov je potekalo z osebnim anketiranjem v gospodinjstvih od 12. do 18. oktobra vsak dan v 176 naključno izbranih naseljih. Skupno je bilo anketiranih 2089 ljudi med 10. in 75. letom

Vestnik

Vestnik je osrednji tednik severovzhodne Slovenije, ki izhaja ob četrtkih v nakladi 25.000 izvodov. Po vsebinski zasnovi je magazin, ki se približuje zahtevam vse populacije, z mesečnimi servisnimi prilogami za svoje bralce. Je časopis z večdesetletno tradicijo, trdno usidran med bralci v domači pokrajini, v zadnjem času pa postaja predvsem zaradi svoje pestrosti in kritičnosti iskan tednik tudi zunaj regije.

Po podatkih Mediane 2 prebira Vestnik v povprečju 90 tisoč bralcev, od tega 36 tisoč moških in 53 tisoč žensk. 40,7 odstotka bralcev Vestnika je moškega spola in 59,3 odstotka ženskega. Branost Vestnika je med moškimi za 18 odstotkov nižja, med ženskami pa za 16 odstotkov višja od povprečja v populaciji.

Največ bralcev Vestnika je starih od 30 do 39 let (21.000 ali 24 odstotkov), od 40 do 49 let jih je starih 16,1 odstotka (14.000 bralcev) ter od 15 do 19 let 14,4 odstotka (12.000 bralcev).

Največ bralcev ima Vestnik med populacijo, ki ima končano srednjo ali osnovno šolo (29.000 ali 33 odstotkov), sledijo bralci s poklicno (15.000 ali 16,6 odstotka) in višjo šolo (6.000 ali 6,9 odstotka). Po Mediani 2 je največ bralcev Vestnika (33.000 ali 37,1 odstotka) uvrščenih med osebnosti, za katere je značilno, da imajo klasičen okus, da so varčne, da je njihovo največje zadovoljstvo družina, da kupujejo tam, kjer je najbolj poceni, in da so zvesti bralci obvestil, reklam in oglasov. Na drugem mestu (16.000 bralcev ali 18,6 odstotka) so bralci, katerih življenjski slog je označen kot klasičen oziroma moderen. Za prve je značilno, da jih zanimajo politika in gospodarstvo, potopisi in zgodovina, od dejavnosti pa branje knjig in časopisov ter obiski kulturnih prireditev. Bralci modernega tipa pa se radi zabavajo, zanimajo jih informacije o izdelkih in nakupih, nagradne igre in igre na srečo, njihovo stališče pa je, živeti danes je pametneje kot varčevati za jutri.

Precej bralcev Vestnika pripada tudi t.i. ekstrovertiranemu življenskemu slogu (zanimajo jih šport in rekreacija, računalništvo in tehnika ter se navdušujejo za novosti), manj pa introvertiranemu in najstniškemu slogu.

Vestnik je osrednji tednik regije, ki je v Mediani 2 označena kot Štajerska in Pomurje in ki ima 513.650 prebivalcev ali 25,7 odstotka celotne populacije. Vestnik pokriva 20,6 odstotka populacije v štajerski in pomurski regiji, njegova branost pa je za 276 indeksnih pik višja od povprečja v populaciji.

Murski val

Murski val oddaja na frekvenci 94,6 MHz in 648 kHz vsak dan od 5.30 do 13.00 in 16.00 do 19.00 ter v nedeljo od 8.00 do 19.00. Je radijska postaja, ki potuje po štirih deželah – Avstriji, Hrvaški, Madžarski in Sloveniji – in ki si je že tretjič zapored prislužila naziv najboljšega radia na festivalih radijskih postaj Slovenije. Sliši se do Celja, Zagreba, Zalaegersega in Sombotela ter do Gradca. Murski val posluša dnevno 103.000 poslušalcev, od tega 48.000 moških in 54.000 žensk. 22.000 poslušalcev ali 22 odstotkov je v starostni skupini od 30 do 39 let, 16.000 ali 15,8 odstotka je starih od 50 do 59 let, 15,5 odstotka od 10 do 14 let ter 14,5 odstotka od 40 do 49 let. Nad slovenskim povprečjem so poslušalci med 30 in 39 letom (za 24 odstotkov več) in med 10 ter 14 letom (za 23 odstotkov več).

Največ poslušalcev Murskega vala ima osnovno in srednjo izobrazbo (64.000 ali 63,3 odstotka), sledijo poklicna, nepopolna osnovna in višja šola.

Med poslušalci Murskega vala prevladujejo po življenskem slogu naslednji tipi: gospodinjski (34,5%), najstniški (17,9%), klasičen (16,8%), ekstrovertiran (7,1%) in introvertiran (6,4%).

Podatki pričajo, da je Murski val postaja, ki po svoji vsebinski zasnovi ustreza tistim s klasičnim okusom in varčnim načinom življenja in tistim, ki živijo za danes in hočejo več udobja in materialnih dobrih.

Murski val je postaja z zvestimi poslušalci, ki ji je poslušanost v Sloveniji med radijskimi postajami v letošnjem letu najizraziteje narasla. V štajerski in pomurski regiji je poslušanost Murskega vala za 279 odstotkov višja, kot je povprečje v populaciji.

Ugotovitve

Tako Murski val kot Vestnik sta po rezultatih Mediane 2 medija, ki izrazito obvladujeta medijski prostor severovzhodne Slovenije. Poslušanost oziroma branost medijev je daleč nad povprečjem v populaciji. Pomembna ugotovitev je, da nimata izrazite publike oziroma bralstva in da sta precej enakomerno razporejena med ljudmi z različnimi življenjskimi slogi z različnih starosti.

Oba medija prodirata v širši slovenski prostor – Vestnik zaradi vsebinske pestrosti, kritičnosti in specializiranih prilog, Murski val pa zaradi kakovosti programa, tega pa ni potrdila samo strokovna žirija, temveč to vsak dan priznava vedno več zvestih poslušalcev.

Slovenski medijski prostor postaja z naraščajočim številom časopisov, raznih publikacij in novih radijskih postaj preobremenjen. Ključ preživetja medijev je v dveh stvareh – v okolju, kjer medij deluje, in v trženju. Za slednje je nujna oboroženost s podatki, ki morajo biti verodostojni in sveži ter narejeni na reprezentativnem vzorcu. Samo takšni lahko koristijo mediju in njegovim uporabnikom.

Z Mediano 2 sta Vestnik in Murski val postavljena v prostor in čas, raziskani so njuni bralci in poslušalci, preverjen je njun doseg. Nadpovprečno dobri rezultati neodvisne raziskave bodo prav gotovo pomembno vplivali na odločitve oglaševalcev in jim olajšali pot do ciljnih skupin.

RENATA FICKO

Sporočamo žalostno vest, da je sredi dela in načrtov v prometni nesreči ugasnilo življenje sodelavcu

Antonu Tibautu

vodji izmene v pekarni Lendava

Od pokojnika smo se poslovili v sredo, 23. decembra 1992, na pokopališču v Črenšovcih.
Vestnega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.

DP Kruh–pecivo
Maribor

Tam, kjer si Ti, ni sonca,
ne luči, le Tvoj nasmeh še
v srcih nam živi in nihče ne ve,
kako zelo, zelo boli,
ko zavemo se, da več Te ni!

V SPOMIN

naši ljubljeni

Metki

6. januarja je minilo osem let, odkar Te ni več med nami. Naš dom je prazen, bolečina neizmerna, a v mislih si vedno z nami.

V žalosti vsi Tvoji

Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
tvoje srce več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil dragi oče, tast, dedek in brat

Ivan Toplak

iz Renkovec 108

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste našega očeta pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke ter za svete maše, nam pa izrekli sožalje. Hvala sodelavcem iz oddelka 12–231 Planike Turnišče, iskrena hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter prijatelju Štefanu Ferčaku za ganljive besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Veronika z možem Alojzom, vnukinja Zalika, brat Franc in sestra Ana z družinama

---

Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel...
Ognja prepoln, poln sil,
neizrabljen k pokoju bom legel.
(Kosovel)

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil dragi mož in očka

Anton Tibaut

pek, roj. 1954
iz Črenšovec

Tvoja vedrina in neuničljiv optimizem nas bosta spremljala skozi življenje in nam dajala moč. V naših srcih boš večno živel. Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nas tolažili, izrekli sožalje, darovali cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku Francu Tementu in patru Stanku Matjašecu za pogrebni obred. Hvala tudi pevcem za odpete žalostinke. Posebno zahvalo izrekamo kolektivu pekarne v Lendavi in podjetju Kruh–Pecivo Maribor ter gospodu Antonu Zadravcu za besede slovesa, pa tudi kolektivu PTT-ja Murska Sobota in pošte Črenšovci.

Žalujoči: žena Marinka, sin Robi, hčerka Metka ter drugo sorodstvo

---

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 1. januar, ko mineva leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in brat

Rudolf Kuzma

iz Beznovec

Za njim je ostala velika praznina na našem domu in v naših srcih. Odšel si tja, kjer ni več trpljenja, ne bolečin, ostali pa so sledovi pridnih rok. Spomin na njegovo plemenito življenje nam lajša bolečino.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, se ustavite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče.

Žalujoči vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

Marte Trampač

se toplo zahvaljujemo vsem zdravnikom in zdravstvenemu osebju bolnice v Rakičanu, g. župniku Matiji Hajdinjaku, g. kaplanu Ivanu Krajncu, vsem pevcem, pogrebcem, sorodnikom, znancem in kolektivu Mure, ki ste tiho sočustvovali in jo pospremili na njeni zadnji poti. Prisrčna hvala za tolažilne besede g. Mlinariču iz Trnja. Še enkrat iskrena zahvala tudi gospodu župniku Alojzu Kozarju.

Odranci, Trnje, Ljubljana, Koper, Nemčija

Žalujoči otroci

V SPOMIN

5. januarja je minilo leto globoke žalosti in bolečine, odkar ni več med nami dragega moža, očeta in dedka

Kolomana Čahuka

iz Prosenjakovec

Iskrena hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite pri njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči vsi njegovi

Minilo žalostno je leto,
zapustil naju si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo krasi.

V SPOMIN

Goran Kerek

iz Lendave

31. decembra je minilo leto žalosti, odkar prihajamo k tvojemu preranemu grobu z lepimi spomini na tebe, Goran. Vsem, ki obstojite ob njegovem grobu ali prižgete svečo v njegov spomin, iskrena hvala.

Globoko žalujoča mama in oče

---

motorna vozila

TOVORNI AVTO TAM 7553, star 8 let, nosilnost 1200, vozen z B-kategorijo, prodam. Štefan Maučec, Gančani 123. – m-1m

YUGO FLORIDO prodam ali zamenjam za YUGO. Zver, Mlajtinci 1-c. – m752

RENAULT 4 prodam. Dušan Nemec, Tomšičeva 11, Lendava, tel.: 75 068. – m4501

kmetijska mehanizacija

TRI KOMBAJNE Klas Dominator, 85, 80 z adapterjem za koruzo in EPPLE Mobil 840, prodam. Kolar, Logarovci 19, tel.: 87 681. – m5544

BOČNO KOSO za traktor IMT 539 in zvočnike 2 x 400W JBL prodam. Hajdinjak, Kruplivnik 88, Grad. – m755

živali

PUJSKE in dva bikca za rejo prodam. Tišina 34. – m756

TELIČKE, visoko breje, kontrola A, prodam. Tel.: 87 502. – m427

posesti

KMEČKA HIŠA z gospodarskim poslopjem in 7 ari zemljišča v Mali Polani ugodno naprodaj. Tel.: 42 273. – m-751

VINOGRAD s sadovnjakom, 20 arov, v Pincah, prodam. Jože Kiš, Pince 8a. – m4995

50m² POSLOVNEGA PROSTORA za pisarne ali mirno obrt, z opremo ali brez nje, v bližini Murske Sobote dam v najem. Naslov v upravi lista. – m763

STANOVANJSKE HIŠE in stanovanja v Murski Soboti, Ljutomeru, Lendavi (in okolici) prodamo Tel.: 23 666. – m3010

V SREDIŠČU LENDAVE ODDAM poslovni prostor, 25m², z vpeljano trgovsko dejavnostjo. Tel.: 75 948. – m4504

VINOGRAD, 100 trsov, na brajdah in počitniško hišico v Dolini prodam ali zamenjam za počitniško hišico ali vinograd na Hrvaškem primorju. Tel.: (042) 863 254, Mihalec. – m4999

VINOGRAD, s sadovnjakom, 20 arov, v Pincah prodam. Jože Kiš, Pince 8a. – m4995

razno

PLETILNI STROJ PFAFF elektronik, 6000, malo rabljen, ugodno prodam. Tel.: 24 581. – m763

VETROBRANSKO STEKLO za 126P zelo ugodno prodam. Štefan Györek, Murski Črnci 45a. – m-pop

BARVNO TELEVIZIJO na daljinsko upravljanje prodam. Jožica Horvat, Lendavska 6/11, M. Sobota, tel.: 24 903. – m759

DO 2000DEM takoj posodim. Garancija čeki tekočega računa. Obresti po dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo lista pod: TAKOJ. – m761

PRIKOLICA ZA AVTOMOBIL in zastava 101 po delih naprodaj. Gančani 196. – m760

AMIGA 500, disketnik, razširitev, modulator, miška, pokrov, naprodaj. Nemec, tel.: 75 068. – m4932

COMMODORE 128 z dodatno opremo, malo rabljen, ugodno prodam. Tel.: 70 654. – m878

PREKLIC!

PREKLIČUJEM veljavnost hranilne knjižice št. 36657-5, izdane pri HKS Panonka M. Sobota. Anton Bence, Gerlinci 23. – m746

*Zakaj je nogometaš AM Comosa iz Ljubljane **Vlado Miloševič** prestopil k **Potrošniku iz Beltinec?** To je zdaj veliko kranjsko vprašanje! Ljubljančane in druge prek-murce mučí, koliko tisoč nemških mark je dobil? Zakaj se seli v Prekmurje?*

Prezidij se v imenu krvi in zemlje samo smehlja. Razlog so, kaj drugega, iz »Boltinec devojke«!

»Igrala je Radojova (Vladojova) banda, plesala je plesala z Boltinec devojka...!« Mladega Miloševiča pač vleče ženska lepota!

* * *

*Iz zgoraj navedenega razloga bi rad na lov v beltinska Fazanova lovišča prišel italijanski »slalomaš« **Alberto Tomba**, po domače **Tompov Albert**, mrzli bratranec industrialca **Jožeta Tompe**. Prezidij republike mu bo izdal vstopno vizo, vendar samo za fotosafari.*

*Ker hoče biti prava osebnost leta, si murskovalovka **Smilja Baranja** ni izbrala samo osebnega zdravnika, kot vsi drugi državljani, ampak tudi osebnega spovednika. Človek vendar nima samo telesa, temveč tudi dušo!*

* * *

*Potem ko je predsednik **Kučan** pohvalil krzneno imitacijo **Irme Benko** in s tem obsodil nošnjo naravnega krzna, se je v javnosti v živalskem krznu pojavljali samo še tiste dame, ki Kučana niso volile.*

Skupina prizadetih farank, ki si v svojem krznenem ponosu ne upajo več na cesto, ampak z njim postiljajo mačkam in psom pasme pinč, je pred kratkim izvedla napad na ponaredek Benkove – pošprejale so ga na zeleno.

* * *

Član prekmurske ekspedicije na Kilimandžaro Vlado Kukanja je v večernem talkšovu na soboškem kanalu 10 pripovedoval:

*»Ko smo se po uspešni osvojitvi najvišjega vrha Afrike s kolesi brez zračnic peljali ob reki Zambezi, mi je postalo vroče. ustavil sem kolo in stopil k reki, da bi si s prgišča zlil nekaj vode na svoja pogumna prekmurska prsa. Pri tem nisem bil previden. Tabla, na kateri je v angleščini pisalo »Pozor, krokodili«, me je iznenada zgrabila za roko in me hotela odvleči k svojim mladičem. Moji zvesti prijatelji **Lado Klar, Arpad Norčič in Vili Žižek** so me komaj izvlekli iz njenih čeljusti.«*

* * *

*Znana tovarna proizvajalka škropiv bo v znak zahvale nekdanjemu kmetijskemu strokovnjaku in novopečenemu poslancu **Gezi Džubanu,** ki je v preteklosti obilno povečeval prodajo njenih izdelkov, svoj pomladni škropilniš ki hit poimenovala **gezocid non plus ultra.***

BESEDA NI KONJ

Velika Vestnikova nagradna igra

Nissan sunny je resničnost

Navdušili smo vas za sodelovanje v naši nagradni igri Nissan sunny niso sanje, ampak resničnost, saj je veliko možnosti, da ta popularni japonski avto dobite prav vi! Kot smo že sporočili, bo žrebanje marca, in sicer izmed vseh kuponov s pravilnim odgovorom, ki jih boste poslali naročniki Vestnika. Imamo pa tudi tedenska žrebanja, kjer imate enake možnosti tako redni naročniki kot tisti, ki časopis sproti kupujete. Medtem pa smo že izžrebali kupon številka 2. Tokrat so bili vsi trije odgovori pravilni, zato smo dali vse dopisnice kupone v boben in izžrebali: nagrajenko **Kristino Ribaš, Kruplivnik 7, 69264 Grad,** ki je dobila tedensko nagrado – kopalniško omarico. Nagrado dobi na naši upravi: Slovenska 41 (prej Titova 29). Postavljamo pa že naslednje vprašanje, na katerega čakamo odgovor **do torka, 12. decembra 1993.** Kupon prilepite na dopisnico in ga pošljite na naslov: Uprava Vestnika, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota.

zavarovalnica triglav d. d.
območna enota M. Sobota

NISSAN Kupon št. 3

Kakšna banka je UBK banka?
1. Investicijska
2. Univerzalna
3. Razvojna

AVTOHIŠA MURSKA SOBOTA d. o. o.

UBK BANKA
UBK UNIVERZALNA BANKA d.d.

Murska Sobota

Silvestrsko rajanje na prostem

Najdaljšo noč v letu 1992 so tudi Sobočani preživeli v glavnem doma, v družinskem krogu. Le premožnejši so si privoščili kratke počitnice za novoletne praznike. Samevali pa niso tudi hoteli, ki so bili skoraj povsod dobro zasedeni. Gostje tam niso le silvestrovali, ampak so ostali nekoliko dalj. Tako je bilo tudi v Moravskih Toplicah, kjer je silvestrovalo blizu 900 gostov, zlasti iz sosednje Avstrije. Ravno Avstrijci pa so skoraj povsem zasedli hotel Termal in zdraviliško turistično naselje. Kljub mrzlemu vremenu se je precej ljudi trlo tudi v bližnjem kampu. Sicer pa so za silvestrovo v Moravskih Toplicah pripravili štiri restavracije, za slovesno večerjo pa je bilo treba odšteti od 2500 do 8000 tolarjev.

V hotelu Diana v Murski Soboti se je zbralo približno 300 gostov, ki so morali za silvestrsko večerjo odšteti po 65 nemških mark v tolarski protivrednosti. Soboška Zvezda pa je bila organizatorica silvestrovanja na prostem. Za vedrejše razpoloženje je poskrbel ansambel Varošanci iz Turnišča. Praznična prireditev je trajala do treh zjutraj, našteli pa so več kot tisoč ljudi, ki so se poveselili ob glasnem pokanju šampanjskih steklenic in metanju petard. Poleg tega so poskrbeli za točenje raznih pijač, predvsem kuhanega vina, in jedi z žara.

MILAN JERŠE

KAPELICA – Na Kapci so 1855. leta zgradili kapelico in jo posvetili sv. Jakobu. Po več kot sto letih je objekt potreben temeljite obnove. Lani so izolirali temelje in naredili nov tlak, v tem letu pa bodo uredili še pročelje. Vsa dela so oziroma bodo opravili po strokovnih navodilih, saj je kapelica spomeniško zaščitena. Foto: J. Ž.

Sindikalni poslanski klub

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije se je odločila za uresničitev zanimive zamisli. Podobno kot politične stranke, ki imajo svoje poslance v državnem zboru, bo tudi delavska organizacija imela svoj poseben poslanski klub, ki naj bi k sodelovanju pritegnil vse poslance tega zbora. Tako se bo poslanski klub sindikatov sestajal po potrebi, vsekakor pa vedno takrat, ko se bo parlament odločal o zadevah, povezanih s položajem delavstva. Poslancem državnega zbora bodo skušali na ta način karseda nazorno prikazati, kaj pričakujejo in kaj hočejo od njih. Pri tem bo zveza svobodnih sindikatov iskala zaveznike za njihove pobude v širši javnosti.

MJ

Cene sadja in zelenjave

VRSTA	TRŽNICA	ZELENJAVA POMURKA
Jabolka	80,00	63,00
Mandarine	140,00	125,00
Pomaranče	150,00	79,00
Banane	80,00	96,00
Limone	180,00	150,00
Kivi	200,00	180,00
Solata	180,00	170,00
Čebula	60,00	46,00
Česen	300,00	270,00
Zelje	50,00	66,00
Korenje	100,00	66,00
Jajca	13,00	12,00
Oreh. jedrca	1200,00	1200,00

Lendavski *pereci*

V prednovoletnem času je bilo na mizah veliko dobrot, ponekod tudi »perecev«, zato se zadnjič nisem vsiljeval še s svojimi »pereci«. Zdaj ko je požrtija mimo, je spet vse bolj ali manj normalno, kar sicer ponazarjajo včerajšnji sveti trije kralji: na njihov praznik so mnoge gospodinje začele spet kuhati repo in zelje, to je bila nekoč hrana siromakov; zdaj, ko se vračamo h koreninam, pa je to jed, ki diši tudi z gosposkih miz. Sicer pa, kaj je to »gosposka jed«? Spominjam se, da smo trideset in več let nazaj doma kuhali pač tisto, kar smo imeli: repo, zelje, krompir, žgance...; od staršev pa sem slišal praviti, da so gospodje uslužbenci takrat jedli svinjske pečenke, piščance, govedino, teletino, bel kruh, pili pivo in pravo kavo... To so bile gosposke jedi in pijače. Pa je prišel čas, ko je vse to, do česar so imeli nekoč dostop le gospodje, tudi na kmečki in delavski mizi. To smo si priborili z delom. Navsezadnje: zdaj smo tudi vsi gospodje in gospe (seveda imamo tudi gospodične), zato je prav, da imamo dobrote, po katerih so se nam nekoč cedile sline. Je pa problem: vse to nam ne diši več in rajši imamo nekdanjo »kmečko« hrano. Pa ja ne zato, ker se kot delavci in kmetje ne moremo vživeti v »gospode«?

V prejšnjem letu, ko sem štartal z Lendavskimi pereci, sem zapisal prenekatero pikro na račun ljudi iz javnega življenja in dela. Tu in tam sem se tudi spozabil in kaj namignil na njihovo osebno življenje. Imam občutek, da se še nisem otresel avtocenzure, ki me je spremljala več let pisanja, saj če se ne bi popravljal, potem bi me kdo tožil ali pa, kar bi bilo enostavnega in hitreje, prebunkal. Morda pa me zaradi maske niso odkrili oziroma razkrinkali. Je pa tudi res, da ljudje, ki smo jim zaupali takšne ali drugačne funkcije, ne morejo poči vsega, kar bi jim prišlo na misel kot navadnim občanom, zato se morajo malce »bremzati«. Sam pa ponujam še tale predlog: vsi, ki ne bi bili radi omenjeni v tej rubriki, to čimprej sporočite Vestniku. Pripišite vzrok.

In kaj si sam želim v novem letu? Rad bi, da bi moja občina napredovala spet tako hitro kot v prejšnjih desetletjih. V tedanjih dobrih starih časih smo zgradili množico šolskih poslopij, vsekakor pa v krajih, kjer se je našel kak Madžar. Na račun dvojezičnost, manjrazvitosti, obmejnosti (ne pa na račun omejenosti!) smo dobili denar, tako imenovana nepovratna sredstva za gospodarske objekte, od katerih pa jih je zdaj kar nekaj v »mirovanju«, pa tako tudi goveji hlevi na Ginjevcu pri Nedelici. V novem letu si želim, da bi zgradili vse tolikokrat obljubljene in zdaj k sreči že začete cestne povezave, saj bodo potem tujci, ki se bodo pripeljali v naše kraje, lahko hitreje odpeljali naprej, razen seveda, če na določenih odsekih ne bomo postavili še več carinskih postaj. V tem letu naj bi se moja občina decentralizirala – razpršila na več občin, vendar si sam tega ne želim, saj bom potem ob kruh. Morda pa niti ne! Tedaj bom, seveda, če bom priden, lahko pisal poleg lendavskih še gaberske, dobrovniške, črenšovske, turniške in še kake »perece«, kajti apetitov po občinah ne manjka. Po drugi strani pa se bojim, da bi me v kateri od novonastalih občin sprejeli v službo (nekoč sem že bil upravni delavec in izdajal živinske potne liste) ter me tako utišali. O občini, ki bi mi dajala kruh, ja ne bi mogel in smel pisati kritično.

Danes se nisem zameril nikomur. Prihodnjič pa bo spet vse po starem, zato se utegnem zameriti Milanu, ki je rekel, da ne bo nič več tako, kot je bilo.

.NACI

Cene mineralnih gnojil

Vrsta	AGROMARKET Tešanovci	PANONKA M. Sobota	AGROSHOP Brezovci	SLAVIČ Ključarovci
KAN	14,50	15,00	14,60	14.00
Urea	18,50	21,00	17,80	-
NPK 15-15-15	20,00	21,00	20,90	20,00
NPK 8-26-26	-	28,00	-	-
NPK 7-20-30	25,50	24,00	-	-
NPK 0-18-18	24,00	22,00	-	-
NPK 0-15-25+1+6	-	29,00	-	-
NPK 7-14-21	-	-	26,60	-
NPK 10-30-20	27,00	27,00	-	-
NPK 8-21-21	-	23,00	-	-
NPK 6-12-24	-	23,20	-	-

120 let tradicije
Pomurska banka d.d.
Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 5. januar 1993, tečaji veljajo od 6. 1. 1993 od 00.00
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 5. januarja 1993 od 00.00

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	869,6168	855,00	880,00
Francija	100	1.790,3156	1.733,00	1.813,70
Nemčija	100	6.117.6000	6.105,00	6.270,00
Italija	100	6,6529	6,45	6,85
Švica	100	6.778,3008	6.650,00	6.900,00
ZDA	1	99,9493	96,80	102,30

Kartica AKTIVA tudi v Pomurju

– ker je plačevanje s kartico AKTIVA preprosto in sodobno; na vseh prodajnih mestih, označenih z nalepko ACTIVA, prodajalcu predložite kartico ACTIVA in s podpisom overite račun;

– ker pomeni plačevanje s kartico ACTIVA časovni odlog plačila ter možnost kreditiranja s pomočjo dovoljenega negativnega stanja.

Smo vas prepričali? Potem izpolnite pristopno izjavo za kartico ACTIVA in jo oddajte enoti Pomurske banke, d.d., pri kateri imate tekoči račun!

Radgonski mehurčki

Upam, da dobitniki ZLATIH RADGONSKIH MEHURČKOV niste preveč razočarani, ker ste prejeli le unikatno novoletno čestitko s podpisi vseh članov redakcije Vestnika. Ste pričakovali šampanjce? Teh je bilo te dni še preveč, takih čestitk pa več ne bo.

Vedno, ko so prazniki, zbolim. Ne vem, če zaradi praznikov ali pa zaradi vsega tega, kar se dogaja okrog njih? Pa še najavljeni in nenajavljeni obiski pri nas in obiski moje družine pri sorodnikih, znancih. Vsak dan samo jemo, pijemo, se pogovarjamo drug čez drugega, največkrat pa gledamo televizijo. Tako je bilo že sedaj med minulimi božičnimi prazniki. Komaj sem »ušel« na zrak, na kratek zdravilni sprehod in klepet s prijatelji.

Beseda je dala besedo, liter vina je dal voljo za še en liter, to pa za še več besed... pa saj veste, kako je. Tako smo se »zadebatirali« pozno v noč in končali doma pri prijatelju. Njegova stara je bila jezna, moja pa še bolj. Vseeno pa so takšni pogovori koristni in priporočljivi. Mi smo na primer opravili pravo strokovno analizo uspešnosti leta 1992 v Gornji Radgoni. Rečem vam, da smo na koncu presečeni ugotovili, da je bilo leto 1992 za mesto in občino Gornja Radgona nadvse uspešno, in dvomim, da se bo takšno leto še kdaj ponovilo, pa četudi bi še enkrat prišli okupatorji in vse razrušili. Šampanjec še vedno zori in se dobro prodaja, prašičev in klobas je čedalje več, zabojnikov Avtoradgone toliko kot še nikoli, vinotoči in bifeji rastejo kot gobe po dežju, zahtev po vrnitvi premoženja pa je tudi čedalje več. Veste, če bi imela Gornja Radgona tudi drugo vlado namesto te, ki jo sedaj vlačijo po časopisih in na sodišču, bi lahko bili Radgončani kar zadovoljni.

Pa ni problem le vlada. Ugotovili smo, da bi bilo najbolje zamenjati kar celo skupščino, kajti z nekaterimi posebneži očitno ne bodo mogli priti do konca. Po naši radgonski televiziji smo lahko videli, kaj počnejo in govorijo poslanci v skupščini. Namesto da bi tako kot mi starci naredili obračun z letom 1992 in pregledali minulo delo, povedali, kaj je bilo dobro in kaj slabo, si pred prazniki še nazdravili in se razšli veselo in kot prijatelji (čeprav različnega mnenja)... namesto tega so se tri ure prav nizkotno obtoževali. Veste kaj! Pred nosom se vam dogajajo čudne stvari z vračanjem zemlje, carinarnico, sejmom, avtobusno postajo, cestami, firmami v stečajih, vi pa ne veste nič drugega, kot da se drug pred drugim postavljate in petelinite.

Mojemu sosedu, ki je poslanec, sem prepovedal hoditi na skupščino, če bodo še vedno počeli takšne neumnosti. Ali tako trošijo naš denar, ki ga dobijo z davki? Bo že bolje, da gre z mano na kozarček vina – tako bova vsaj kakšno pametno rekla, pa še ceneje bo, ker ne bo skupščinskega sendviča.

»RADGONČAN«